

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการประเมินโครงการในครั้งนี้ ผู้ประเมินได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัย รวมถึงแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับโครงการและการประเมินโครงการ
 - 1.1 ความหมายโครงการ
 - 1.2 ความหมายการประเมิน
 - 1.3 ความมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินโครงการ
 - 1.4 ประเภทของการประเมินโครงการ
 - 1.5 รูปแบบการประเมิน CIPP MODEL
2. เอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการและมีคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
 - 2.1 ความหมายและความเป็นมาของความเป็นเลิศ
 - 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียน
 - 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
 - 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
 - 2.5 บทบาทของผู้บริหารในการบริหารจัดการ
3. สภาพบริบทของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย
4. โครงการพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการและมีคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับโครงการและการประเมินโครงการ

1.1 ความหมายโครงการ

วิสูตร จิระคำเกิง (2552, หน้า 1) ให้ความหมายว่า โครงการ หมายถึง กิจกรรมใด ๆ ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1) วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
- 2) มีกำหนดเวลาเริ่มและสิ้นสุด

3) การดำเนินงานอยู่ภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณและกำหนดเวลาของงานต่าง ๆ รวมทั้งคุณภาพของงานตามกำหนด

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าโครงการใด ๆ จะมีลักษณะเป็นแบบชั่วคราว หรือเกิดในช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น อาจเป็นวัน เดือน หรือปี แล้วแต่ความซับซ้อนของโครงการ

วรารภรณ์ จิรชีพพัฒนา (2552, หน้า 2) กล่าวว่า โครงการ หมายถึง ความพยายาม (การกระทำ) ชั่วคราวที่ใช้เพื่อสร้างผลผลิต บริการหรือผลลัพธ์ที่มีลักษณะพิเศษ ไม่เหมือนใคร โครงการมีคุณลักษณะ ดังนี้

1) มีวัตถุประสงค์ ทุกโครงการควรมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เช่น ติดตั้งเครื่องคอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์เพื่อสนองตอบการสอบถามของลูกค้าให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 95

2) มีอัตลักษณ์ของตนเอง

3) มีระยะเวลา โครงการมีเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุด

4) มีวิธีการพัฒนาโดยสร้างรายละเอียดให้เพิ่มขึ้นเป็นระยะ ในช่วงแรกโครงการจะถูกกำหนดอย่างกว้าง ๆ เมื่อเวลาผ่านไปรายละเอียดของโครงการเริ่มชัดเจน

5) ใช้ทรัพยากร โดยทรัพยากรนั้นประกอบด้วย บุคลากร ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ เงิน และทรัพย์สินอื่น ๆ หลายโครงการเป็นโครงการที่เกี่ยวกับหลายหน่วยงาน ซึ่งต้องการคนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือมาจากหน่วยงานภายนอกองค์กร

6) มีเจ้าของ หรือมีผู้ให้การสนับสนุน โครงการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายกลุ่มควรมีคนที่รับผิดชอบหลักเพื่อกำหนดทิศทาง ขอบเขตของงาน และสนับสนุนด้านการเงินกับโครงการ

7) มีความไม่แน่นอน เนื่องจากแต่ละโครงการมีลักษณะเฉพาะ ไม่เหมือนกันบางครั้งจึงเป็นการยากที่จะกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้ชัดเจน ประมาณระยะเวลาที่ใช้ในการทำโครงการ การกำหนดค่าใช้จ่ายทั้งหมด บริษัทผู้ขายสินค้าหรือบริการเล็กกิจการ สมาชิกขอลางานโดยไม่มีแผนสิ่งเหล่านี้ คือ ความไม่แน่นอนที่อยู่ในทุกโครงการ

พิสนุ พองศรี (2553, หน้า 4) กล่าวว่า โครงการไม่ใช่งานประจำตามปกติที่มีลักษณะเป็นโปรแกรมที่กำหนดไว้ตลอด แต่จะช่วยเสริมงานปกติให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้

สมคิด พรหมจ้อย (2550, หน้า 37) กล่าวว่า โครงการ หมายถึง หน่วยของแผนงาน หรือกลุ่มของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เพื่อการบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีลักษณะเด่นชัดมีระยะเวลา

เริ่มต้น และสิ้นสุดที่แน่นอน และมักจะเป็นงานพิเศษที่ต่างไปจากงานประจำ โครงการจะประกอบด้วยงาน (Task) และกิจกรรม (Activity)

สุวิทย์ มูลคำ และ สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2550, หน้า 149) ให้ความหมายของโครงการว่า โครงการ (Project) หมายถึงการกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานที่มีวัตถุประสงค์เด่นชัด มีกิจกรรมที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างเหมาะสม มีการจัดทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ มีเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของงาน โครงการประกอบด้วยงาน (Task) และกิจกรรม (Activity) ต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันและมีเป้าหมายเดียวกัน

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า โครงการ หมายถึง งานที่เป็นส่วนย่อยส่วนหนึ่งของแผนงานที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะประกอบไปด้วย กิจกรรม งบประมาณและทรัพยากรในการดำเนินงาน มีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ทำงานอย่างเป็นระบบและมีระยะเวลาของการดำเนินงานอย่างชัดเจน ทำให้สอดคล้องกับแผนงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการนั้น ๆ หลังจากเสร็จสิ้นโครงการนั้นแล้ว และเพื่อพิจารณาปรับปรุง แก้ไขในการดำเนินงานของโครงการในครั้งต่อไป

องค์ประกอบโครงการ

สมคิด พรหมจ้อย (2552, หน้า 23-24) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบของโครงการมี ดังนี้

1) ชื่อโครงการ เป็นส่วนที่บอกว่าเป็นโครงการประเภทใด ทำงานอะไร และมีใครที่เกี่ยวข้องกับการทำงานนั้น ชื่อโครงการควรมีความชัดเจนเหมาะสม และเข้าใจง่าย ควรเป็นข้อความสั้น ๆ ที่สะท้อนสาระของโครงการ

2) หลักการและเหตุผล หรือบางครั้งให้คำว่า ความเป็นมาของโครงการหรือความสำคัญของโครงการเป็นส่วนที่ทำให้เข้าใจหรือทราบพื้นฐานความเป็นมาของการทำโครงการ ว่าทำไมจึงต้องจัดทำโครงการนั้น ๆ ขึ้น จะต้องชี้ให้เห็นปัญหาว่าทำไมจึงต้องจัดทำโครงการขึ้นใหม่ หรือต้องปรับปรุงโครงการที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นพร้อมกับชี้ให้เห็นว่า สิ่งที่โครงการเสนอนั้น จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างไร เพื่อชักจูงให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตามความจำเป็นของโครงการ

3) วัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการ เป็นส่วนที่สำคัญมากที่สุดส่วนหนึ่งของโครงการ โดยเฉพาะในการที่จะติดตามประเมินผลโครงการดังกล่าว ซึ่งการติดตามและประเมินผลโครงการนั้นจะประเมินจากวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้นี้ การระบุวัตถุประสงค์ของโครงการจะต้องเฉพาะเจาะจง สามารถตอบคำถามได้ว่าสิ่งที่ต้องทำให้เกิดขึ้นในโครงการคืออะไร ต้องการผลงานหรือผลผลิตอะไร เป็นข้อความที่จะบอกให้ผู้อ่านทราบว่าเกิดอะไรขึ้นในโครงการ ภายหลังจากสิ้นสุด

โครงการ การเขียนวัตถุประสงค์ของโครงการควรจะต้องคำนึงถึงลักษณะของวัตถุประสงค์ที่ดี 5 ประการ คือ SMART ดังต่อไปนี้

S = Specific (เฉพาะเจาะจง) หมายถึง วัตถุประสงค์ที่ดีต้องมีความชัดเจนในการดำเนินงาน โครงการเฉพาะเจาะจงสำหรับโครงการนั้น

M = Measurable (วัดได้) หมายถึง วัตถุประสงค์ที่ดีต้องสามารถวัด และประเมินผลได้

A = Attainable (ระบุสิ่งที่ต้องการ) หมายถึง วัตถุประสงค์ที่ดีต้องระบุสิ่งที่ต้องการดำเนินงาน อย่างชัดเจนและเฉพาะเจาะจงมากที่สุด

R = Reasonable (สมเหตุสมผล) หมายถึง วัตถุประสงค์ที่ดีจะต้องมีระบุสิ่งที่ต้องการดำเนินงาน อย่างสมเหตุสมผลอย่างชัดเจน

T = Time (เวลา) หมายถึง วัตถุประสงค์ที่ดีจะต้องมีขอบเขตเวลาที่แน่นอนในการปฏิบัติงาน ระบุเวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดที่ชัดเจน

เป้าหมาย ต้องระบุเป้าหมายเพราะเป็นรายละเอียดที่บ่งบอกถึงความต้องการในการปฏิบัติงาน ภายหลังสิ้นสุดโครงการ แสดงถึงความสำเร็จของโครงการในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ภายใต้ทรัพยากร และระยะเวลาที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ประกอบด้วย 1) เป้าหมายเชิงปริมาณ เป็นรายละเอียดที่กำหนด ชนิด ประเภทจำนวนของผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ 2) เป้าหมายเชิงคุณภาพ เป็นรายละเอียด ที่ต้องแสดงถึงคุณค่าของผลผลิตที่ได้รับจากการดำเนินโครงการที่ชี้ถึงประสิทธิภาพ

4) ขอบเขตของโครงการ เป็นข้อความที่ทำให้เข้าใจว่าโครงการดังกล่าวครอบคลุมหรือไม่ ครอบคลุมเรื่องใดบ้าง เพื่อความชัดเจน การระบุขอบเขตของโครงการ จะเป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้บริหาร โครงการได้เห็นชัดเจนถึงความเป็นไปได้ของโครงการ

5) วิธีการดำเนินการ ในส่วนนี้ของโครงการเป็นส่วนที่ระบุถึงขั้นตอนที่แสดงถึงรายละเอียด แนวทาง กลยุทธ์และวิธีการที่จะทำในโครงการนั้น

6) ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ เป็นการระบุระยะเวลาการดำเนินโครงการตั้งแต่เริ่มต้น โครงการ จนกระทั่งถึงเวลาเสร็จสิ้นโครงการว่าใช้เวลาทั้งสิ้นเท่าใด

7) งบประมาณและทรัพยากร เป็นการแสดงรายละเอียดของงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานใน โครงการทั้งหมด

8) การติดตามและประเมินผลโครงการ เป็นส่วนที่จะทำให้ผู้รับผิดชอบโครงการทราบว่าใน การดำเนินโครงการสามารถดำเนินได้ตามแผนที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

9) ผู้รับผิดชอบโครงการ ให้ระบุหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานโครงการซึ่งอาจจะ เป็นหน่วยงานเดียวหรือหลายหน่วยงาน

10) ความสัมพันธ์กับโครงการอื่น (ถ้ามี) เป็นส่วนที่นำเสนอให้เห็นว่าโครงการที่ดำเนินการอยู่มีความสัมพันธ์กับโครงการต่าง ๆ มากน้อยแค่ไหน เพื่อประโยชน์ในด้านใด

11) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เป็นส่วนที่บ่งบอกถึงผลพลอยได้ที่เกิดจากการดำเนินโครงการที่ คาดว่าจะได้รับนอกเหนือจากวัตถุประสงค์

พิชิต ฤทธิจรูญ (2555, หน้า 13) ได้กล่าวว่องค์ประกอบของโครงการมี ดังนี้

1) ความสำคัญและที่มาของโครงการ ซึ่งให้เห็นถึงรากฐานความเป็นมาของโครงการว่าอะไรเป็น สาเหตุที่ต้องทำโครงการนี้

2) วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของโครงการเพราะ วัตถุประสงค์และเป้าหมายเป็นสิ่งที่ใช้เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการติดตามและประเมินโครงการตั้งนั้น ผู้จัดทำโครงการควรมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนว่า โครงการนี้ทำอะไร หรือเมื่อดำเนินการ โครงการนี้แล้วจะเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง หรือจะได้อะไรเพิ่มขึ้น

3) ขอบเขตโครงการ ขอบเขตของโครงการจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้พิจารณาโครงการได้เห็นชัดเจนถึง ความเป็นไปได้ของโครงการ โดยทั่วไปมี 4 ลักษณะ คือ ขอบเขตเรื่องเวลา ขอบเขตทางภูมิศาสตร์ ขอบเขตในแง่การปฏิบัติ และอื่น ๆ

4) วิธีดำเนินงานตามโครงการ เป็นส่วนที่บอกถึงแนวทาง กลยุทธ์และวิธีการที่จะทำในโครงการ นั้น ๆ โดยอธิบายรายละเอียดว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเพียงใด จึงจะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ตามโครงการภายในระยะเวลาที่กำหนด

5) ความสัมพันธ์กับโครงการอื่น สำหรับโครงการที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับโครงการอื่นที่ ดำเนินไปแล้วในอดีตหรือกำลังดำเนินการหรือจะดำเนินการในอนาคต

6) ขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นการเขียนการดำเนินงานตามโครงการ โดยแยกออกเป็นขั้นตอน ตามระยะเวลา ซึ่งจะต้องให้สอดคล้องกับวิธีการดำเนินตามโครงการในขั้นตอนที่ 4

7) ทรัพยากรที่ต้องใช้ในโครงการ เป็นส่วนสำคัญสำหรับผู้กำหนดนโยบายและผู้บริหารที่จะ พิจารณาในแง่ความต้องการใช้ทรัพยากรทุกประเภทในโครงการ และการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน โครงการ เป็นส่วนหนึ่งที่แสดงภาพรวมทั้งหมดของทรัพยากรทุกประเภทที่ต้องการในโครงการและ ควรแยกทรัพยากรแต่ละประเภทให้ชัดเจน

8) งบประมาณของโครงการ เป็นส่วนที่แสดงถึงงบประมาณรายจ่ายของโครงการ ซึ่งจะง่ายและสะดวกแก่ผู้จัดทำโครงการ ถ้าหากทรัพยากรที่ต้องใช้ในการดำเนินโครงการได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบรัดกุม การดำเนินการในส่วนนี้เพียงแต่การถอดความจากทรัพยากรที่ต้องการใช้ในโครงการมาเป็นตัวเงินตามเกณฑ์มาตรฐานที่ประกาศใช้อยู่เท่านั้น จะยกเว้นเฉพาะส่วนที่จัดไว้ในทรัพยากรดำเนินงานซึ่งได้แบ่งเป็นงบประมาณหมวดค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าสาธารณูปโภค และค่าวัสดุ

9) อื่น ๆ ส่วนนี้เป็นส่วนเพิ่มเติมหรืออาจเรียกว่า ภาคผนวกก็ได้ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เป็นข้อมูลเพิ่มเติมที่อาจช่วยสนับสนุนให้ความสำคัญของโครงการ หรือเสริมให้โครงการมีน้ำหนักและเหตุผลมากขึ้น

จากรายละเอียดขององค์ประกอบของโครงการที่กล่าวมาแล้วสามารถสรุปได้ว่ารายละเอียดขององค์ประกอบโครงการมีดังนี้ คือ ชื่อโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ขอบเขตโครงการ วิธีดำเนินงาน ระยะเวลาดำเนินงาน งบประมาณ การติดตามประเมินผล ผู้รับผิดชอบโครงการ และผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.2 ความหมายการประเมิน

เชาว์ อินใย (2553, หน้า 4) การประเมินหมายถึงกระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใดโดยนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อช่วยการตัดสินใจตีค่าผลการดำเนินการนั้นๆว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553, หน้า 19) ได้กล่าวถึงความหมายของการวัดผลและการประเมินผล (evaluation) หมายถึงกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ (เชิงคุณค่า) เพื่อช่วยให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ตัดสินใจเลือกอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

พิสนุ พงศ์ศรี (2553, หน้า 4) ได้กล่าวถึงความหมายการประเมินหมายถึงกระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ศิริชัย กาญจนวาสี (2554, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของการประเมินว่าเป็นกระบวนการศึกษาสิ่งต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นการตรวจสอบการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ช่วยในการเสนอสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การประเมินหมายถึงเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกิดสารสนเทศเชิงคุณค่าโดยนำสารสนเทศเทียบกับเกณฑ์เพื่อให้การตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ

การประเมินโครงการ

ผู้ประเมินได้ศึกษาความหมายของการประเมินโครงการจากหนังสือตำรางานวิจัยซึ่งนักวิชาการหลายคนได้ให้ความหมายของคำว่า “การประเมินโครงการ” ดังนี้

พงศ์เทพ จิระโร (2555, หน้า 47) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการวัดตัวบ่งชี้คุณภาพโครงการที่กำหนดไว้โดยแนวคิดใดแนวคิดหนึ่ง และนำเกณฑ์ (Criterion) มาเทียบกับผลการวัด ทำให้ได้ผลการประเมินที่นำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการ หรือนำไปสู่การตัดสินใจ (Judgment) ในการดำเนินโครงการ

พิสนุ พองศรี (2553, หน้า 68) ได้ให้ความหมายการประเมินโครงการว่าเป็นการตัดสินคุณค่าของโครงการในระยะหนึ่งระยะใดหรือทุกระยะโดยนำสารสนเทศจากการวัดเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อตัดสินใจจัดทำโครงการทดลองหรือนำร่องปรับเปลี่ยนระดับปรับปรุงขยายผลหรือยกเลิกโครงการ

เชาว์ อินใย (2553, หน้า 3) ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินโครงการไว้ตรงกับคำว่า “Program Evaluation” มีความหมายคือกระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าโดยการค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากชุดกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบมาประกอบการตัดสินใจตีค่าการดำเนินการนั้นว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการจัดการ

วรรณวดี ม้าลำพอง (2551, หน้า 288) ได้กล่าวถึง การประเมิน (Evaluation) เป็นกระบวนการที่จะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนางานที่ดำเนินการอยู่ให้ดีขึ้นในทุกด้าน ผลจากการประเมินโครงการจะทำให้ผู้บริหารโครงการได้ทราบจุดเด่นและจุดด้อย เพื่อดำเนินการแก้ไขได้ทันการณ์และที่สุดจะทำให้ผู้บริหารโครงการได้ทราบว่า ผลการดำเนินโครงการนั้น ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด ได้ผลคุ้มค่ากับการใช้งบประมาณหรือไม่ เพื่อนำมาสู่การตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการลักษณะใดต่อไป เพื่อให้สารสนเทศที่จะช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจได้ถูกต้อง มีความจำเป็นที่การดำเนินการประเมินโครงการต้องมีระบบที่เชื่อถือได้ ให้คำตอบที่เป็นจริง และมีความเป็นปรนัย

คณินนุช พิจิตรนรการ (2550, หน้า 16) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการแล้วนำมาประมวลวิเคราะห์ผล และนำผลลัพธ์ที่ได้มาเป็นแนวทางประกอบในการตัดสินใจปรับปรุงโครงการหรือควรจะดำเนินต่อไปหรือไม่อย่างไร

แหวตตา พฤษษา (2550, หน้า 54) ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง แล้วนำไปวิเคราะห์เทียบ

เกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ว่า ได้ผลมากน้อยเพียงใด และข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกที่มีอยู่ของผู้บริหารโครงการ

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การประเมินโครงการหมายถึงกระบวนการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการเพื่อนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเกณฑ์แล้วตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการและนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

1.3 ความมุ่งหมายและความสำคัญของการประเมินโครงการ

ความมุ่งหมายของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการมีความมุ่งหมายที่สำคัญตามความคิดเห็นของนักวิชาการ ดังนี้
พิชิต ฤทธิจรูญ (2555, หน้า 10) กล่าวว่า โครงการที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

- 1) สามารถแก้ปัญหาขององค์การหรือหน่วยงานได้
- 2) มีรายละเอียดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถดำเนินงานได้ มีความเป็นไปได้สูง
- 3) รายละเอียดของโครงการต้องเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน กล่าวคือ วัตถุประสงค์ต้องสอดคล้องกัน ปัญหา หรือหลักการและเหตุผล วิธีดำเนินงานต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 4) สามารถสนองความต้องการของสังคม ของกลุ่มชนส่วนใหญ่ และหน่วยงานของชาติ
- 5) เป็นโครงการที่สามารถนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับแผนงานหลักการขององค์การ
- 6) โครงการที่ดีต้องยืดหยุ่น สามารถเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ต่อโครงการนั้นอยู่เสมอ
- 7) โครงการที่ดีจะต้องมีการประเมินผล ได้กำหนดออกแบบโครงการ (Program Design) การประเมินโครงการ (Program Evaluation) ดำเนินงานตามโครงการ (Program Implementation)
- 8) โครงการต้องกำหนดขึ้นจากข้อมูลที่เป็นจริง และเป็นข้อมูลที่ได้รับการวิเคราะห์อย่างรอบคอบ
- 9) โครงการต้องได้รับการสนับสนุนทางด้านทรัพยากรอย่างเหมาะสม
- 10) โครงการจะต้องมีระยะเวลาดำเนินงาน ระบุถึงวันเวลาที่เริ่มต้นและวันเวลาที่แล้วเสร็จ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553, หน้า 92) ได้สรุปวัตถุประสงค์และความสำคัญของการประเมินโครงการไว้ว่า เพื่อช่วยปรับปรุงการบริหารงานหรือโครงการ ตลอดจนการดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ หรืองานที่รับผิดชอบอย่างถูกต้องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สำหรับวัตถุประสงค์เฉพาะของการประเมินโครงการมีดังนี้

- 1) เพื่อปรับปรุงพัฒนางาน หรือโครงการต่าง ๆ
- 2) เพื่อตัดสินผลเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ของงานหรือโครงการต่าง ๆ

3) เพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรืออนาคตของโครงการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

4) เพื่อกระตุ้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ
สมคิด พรหมจ้อย (2552, หน้า 29) กล่าวว่า การประเมินโครงการ มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1) เพื่อที่จะทราบว่า การปฏิบัติงานตามโครงการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่

2) เพื่อที่จะทราบว่า เป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นเป้าหมายที่ปฏิบัติได้หรือไม่

รอสซี และ ฟรีแมน (Rossi Peter and Freeman Howard, 1993, p. 64) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการประเมินโครงการไว้ 5 ประการ ดังนี้

1) เพื่อพิจารณาถึงคุณค่าและการคาดคะเนคุณประโยชน์ของโครงการ

2) เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารโครงการ

3) เพื่อเป็นการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินโครงการ

4) เพื่อเป็นการวิเคราะห์ข้อดีและข้อเสีย หรือข้อจำกัดของโครงการ เพื่อการตัดสินใจในการสนับสนุนโครงการ

5) เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินโครงการบรรลุถึงเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

จากความมุ่งหมายของการประเมินโครงการข้างต้น สรุปได้ว่า การประเมินโครงการทำให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ จุดเด่น จุดด้อย อุปสรรคและปัญหาในการดำเนินโครงการ ผลจากการประเมินโครงการนำไปสู่การตัดสินใจ พัฒนา ปรับปรุงแก้ไขส่วนต่าง ๆ ของโครงการให้มีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการบรรลุถึงเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการประเมินโครงการ

หลักการสำคัญของการดำเนินงานตามโครงการ ต้องมีการติดตามงานหรือการประเมินงานที่ได้ดำเนินการไป ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบว่าโครงการได้ดำเนินไปอย่างไร บรรลุเป้าหมายหรือไม่ต้องมีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขอย่างไร หากจะดำเนินการต่อไปให้โครงการนั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด ฉะนั้นจึงต้องมีการประเมินโครงการเพื่อให้งานดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ จึงทำให้การประเมินโครงการมีความสำคัญดังนี้

เยาวตี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556, หน้า 93) ได้กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของการประเมินโครงการไว้ ดังนี้

1) ช่วยให้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่น่าเชื่อถือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการเป็นการรับรองคุณภาพของโครงการ

2) ช่วยให้ผู้สนับสนุนด้านเงินทุนได้รับทราบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการ โดยอาศัยหลักฐานจากสภาพการณ์ที่เป็นจริง

3) ช่วยให้ข้อมูลซึ่งเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยชี้ให้เห็นความสำคัญแต่ละโครงการตามลำดับก่อนหลัง โดยสามารถทราบได้ว่าโครงการใดมีความจำเป็นเร่งด่วนกว่ากัน ทั้งนี้เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการคัดเลือกโครงการ

4) ช่วยให้ข้อมูลป้อนกลับจากผู้รับบริการ ข้อมูลประเภทนี้ทำให้ทราบถึงข้อจำกัด และปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน เพื่อนำมาปรับปรุงโครงการตลอดจนเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการ

5) ช่วยให้ทราบถึงผลผลิตของโครงการทั้งในด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไป สมคิด พรหมจ้อย (2552, หน้า 30) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินโครงการว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนและบริหารโครงการในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) ช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนและโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการตลอดจนตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

2) ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน

3) ช่วยให้การจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ

4) ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่าจะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินงานโครงการอย่างไร

5) ช่วยให้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการว่าเป็นอย่างไร คຸ້ມคຸ້ມกับการลงทุนหรือไม่

6) เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานประเมินโครงการ เพราะการประเมินโครงการด้วยตนเองจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานหรือโครงการต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.4 ประเภทของการประเมินโครงการ

พิสนุ พงศ์ศรี (2553, หน้า 90) ได้แบ่งประเภทโครงการเื่อต่อการนำไปปฏิบัติจึงใช้เกณฑ์ช่วงเวลาตามวงจรโครงการคือก่อนดำเนินโครงการระหว่างดำเนินโครงการและสิ้นสุดโครงการรวมทั้งขั้นตอนการประเมินโครงการทุกระยะโดยสรุป ดังนี้

1. การประเมินก่อนดำเนินโครงการ

การประเมินก่อนดำเนินโครงการเป็นการประเมินโครงการลักษณะหนึ่งซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงสาระเกี่ยวกับลักษณะโครงการประเภทหนึ่งประเมินก่อนดำเนินโครงการความสำคัญและประเภทย่อยที่สำคัญ

ของการประเมินก่อนดำเนินโครงการเป็นการประเมินก่อนดำเนินโครงการเพื่อหาข้อมูลมาตัดสินใจว่าจะปรับเปลี่ยนดำเนินการแบบโครงการนำร่องหรือดำเนินโครงการเต็มหรือระดับโครงการดั่งนั้นจึงเป็นการประเมินเพื่อศึกษาความเหมาะสมที่ดำเนินโครงการมุ่งตรวจสอบความจำเป็นความเป็นไปได้ ความพร้อมหรือปัจจัยนำเข้าโดยนำข้อมูลมาตัดสินใจวางแผนว่าควรจะทำโครงการอย่างไรซึ่งประเภทย่อยที่สำคัญของการประเมินก่อนดำเนินโครงการ 3 ประเภทซึ่งมีสาระสรุป ดังนี้

1.1 การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นการประเมินโดยเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างสภาพจริงกับสภาพที่ควรจะเป็นว่ามีความแตกต่างหรือช่องว่างเพียงใดยิ่งต่างกันมากก็ยิ่งมีความต้องการจำเป็นมากบางครั้งอาจเรียกช่องว่างนี้ว่าปัญหาที่ได้คือถ้าช่องว่างมากถือว่ายังมีปัญหามากหรือยังห่างไกลจากความจริงข้อมูลของช่องว่างที่ได้มานำมาจัดลำดับความสำคัญในการจะจัดทำโครงการได้โดยเฉพาะโครงการที่จะเริ่มใหม่วัตถุประสงค์สำคัญในการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการวางแผนโดยจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมกับโครงการที่จะดำเนินการโดยวิธีการประเมินส่วนใหญ่จะใช้แบบสำรวจหรือแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการจากผู้รับบริการใหญ่ ๆ คือสภาพที่ควรจะเป็นกับสภาพที่เป็นจริงโดยนิยมใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับทั้ง 2 มิติหรืออาจจะใช้จำนวนระดับมากหรือน้อยกว่าก็ได้แล้วนำค่าที่ได้มาคำนวณเปรียบเทียบกันว่าช่องว่างของสภาพที่ควรจะเป็นกับสภาพจริงต่างกันเพียงใดก่อนจะนำมาเป็นข้อมูลในการเตรียมจัดทำโครงการต่อไป

1.2 การประเมินความพร้อมหรือความเป็นไปได้หรือปัจจัยนำเข้า การประเมินความเป็นไปได้หรือปัจจัยนำเข้าในที่นี้เห็นว่าโดยรวมแล้วน่าจะเป็นการประเมินความพร้อมคือมีปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรเพียงพอเหมาะสมต่อการดำเนินโครงการหรือไม่ เช่น บุคลากรที่รับผิดชอบระดับต่าง ๆ และปฏิบัติงานในโครงการมีปริมาณและคุณภาพลักษณะที่เอื้อหรือเหมาะสมต่อโครงการเพียงพอหรือไม่อย่างไรมีงบประมาณเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ในปริมาณและคุณภาพที่เพียงพอหรือไม่เพียงใดการประเมินความเป็นไปได้จะคล้ายหรือเชื่อมกับการประเมินบริบทที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อโครงการทั้งสภาพเศรษฐกิจสังคมการเมือง ฯลฯ ซึ่งจะส่งผลต่อโครงการแต่ละลักษณะต่างกัน

1.3 การประเมินเกี่ยวกับต้นทุน การประเมินเกี่ยวกับต้นทุนจะมีเรื่องเงินเข้ามาเกี่ยวข้องหรืออาจมองว่าเป็นการประเมินเชิงประสิทธิภาพส่วนหนึ่งคือความประหยัดในเรื่องเงินซึ่งถ้าเป็นโครงการภาคเอกชนจะคำนึงถึงเรื่องนี้ด้วยแต่ในกรณีโครงการของภาครัฐมักจะเน้นประสิทธิผลหรือความสำเร็จของโครงการมากกว่าจะคำนึงถึงเรื่องทุนหรืองบประมาณ

1.3.1 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายกับผลตอบแทนนับได้ว่าเป็นการประเมินประสิทธิภาพแบบหนึ่งโดยการคำนวณหาค่าต่าง ๆ

1.3.2 การวิเคราะห์ต้นทุนกับประสิทธิผลการวิเคราะห์วิธีนี้เพื่อลดปัญหาเรื่องความยากในการคิดค่าผลตอบแทนออกมาเป็นตัวเงินโดยเฉพาะกับโครงการบริการที่ไม่เน้นผลกำไร

นอกจากนี้ยังได้สรุปแล้วเห็นว่าการประเมินก่อนดำเนินโครงการที่สำคัญ ๆ คือประเมินว่าควรทำโครงการหรือมีความจำเป็นหรือไม่ด้วยการประเมินความต้องการจำเป็นและทำได้หรือไม่โดยประเมินปัจจัยสนับสนุนหรือมีความเป็นไปได้โดยการประเมินความพร้อมและถ้าต้องการประเมินในเชิงเศรษฐศาสตร์หรือประสิทธิภาพในโครงการที่คิดเป็นตัวเงินได้ก็อาจประเมินด้วยการวิเคราะห์ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายกับผลค่าตอบแทนต่าง ๆ ซึ่งถ้าเป็นโครงการขนาดใหญ่ ๆ และมีความสำคัญอยู่ในวิสัยที่ทำได้ก็อาจประเมินตั้งแต่ความต้องการจำเป็นความพร้อมและวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายหรือเลือกประเมินบางประเภทตามความเหมาะสม

2. การประเมินระหว่างดำเนินการ

การประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการหรือประเมินกระบวนการเป็นการประเมินโครงการประเภทหนึ่งซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงสาระเกี่ยวกับลักษณะและประโยชน์ของการประเมินระหว่างการดำเนินโครงการดังนี้

2.1 ลักษณะของการประเมินระหว่างดำเนินการการประเมินระหว่างดำเนินการเป็นการประเมินในระหว่างที่โครงการดำเนินการอยู่เพื่อหาข้อมูลมาตัดสินใจปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติการโครงการในระยะต่อไปให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพสูงสุดลักษณะสำคัญของการประเมินระหว่างการดำเนินโครงการจึงเป็นการประเมินขณะดำเนินโครงการเพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานมุ่งนำข้อมูลมาใช้ประกอบการตัดสินใจปรับปรุงกิจกรรมและตรวจสอบความก้าวหน้าตามวัตถุประสงค์ของโครงการสรุปได้ดังนี้

2.1.1 ประเมินในขณะที่โครงการดำเนินอยู่ซึ่งอาจเป็นการดำเนินโครงการครั้งแรกหรือเป็นโครงการต่อเนื่องหรือโครงการประจำแต่ละปีงบประมาณตามระยะเวลาเป็นช่วง ๆ เช่นโครงการฝึกอบรมเป็นรุ่น ๆ ตามหลักสูตรต่าง ๆ ซึ่งมีแนวโน้มจะดำเนินการต่อไปเรื่อย ๆ โอกาสจะยุติโครงการมีน้อยการประเมินจึงเป็นการประเมินความก้าวหน้า

2.1.2 ประเมินเพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานตามโครงการซึ่งเป็นการตรวจสอบว่ากิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปตามแผนหรือไม่ทั้งในระยะเวลางบประมาณเป้าหมายปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำผลมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานในระยะหรือช่วงต่อ ๆ ไป

2.1.3 ประเมินเพื่อหาสารสนเทศประกอบการตัดสินใจสารสนเทศที่ได้จากกระบวนการดำเนินงานจะนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานเองส่วนที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้เช่นรายละเอียดต่าง ๆ ของโครงการความพร้อมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการเป็นต้น

2.1.4 ประเมินเพื่อเน้นตรวจสอบความก้าวหน้าของผลดำเนินโครงการนอกจากจะประเมินในขณะที่โครงการดำเนินอยู่ประเมินเพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานตามโครงการและประเมินเพื่อหาสารสนเทศประกอบการตัดสินใจแล้วจะมีการตรวจสอบถึงผลที่จะได้ว่ามีแนวโน้มเป็นอย่างไรโดยตรวจสอบทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อปรับการดำเนินงานให้เอื้อต่อความสำเร็จของโครงการ

3. การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ

การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นการประเมินโครงการอีกลักษณะหนึ่งบางครั้งเรียกว่าการประเมินผลต่าง ๆ ของโครงการซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงสาระเกี่ยวกับความหมายและลักษณะของการประเมินผลโครงการความสำคัญขั้นตอนและตัวอย่างแนวทางการประเมินผลโครงการลักษณะสำคัญของการประเมินจะเป็นการประเมินหลังจากโครงการสิ้นสุดแล้วเพื่อศึกษาผลการดำเนินโครงการว่ามีประสิทธิภาพประสิทธิผลหรือผลทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างไรสารสนเทศที่ได้จึงเน้นใช้ตัดสินใจเลิกหยุดหรือดำเนินการต่ออย่างต่อเนื่องหรือดำเนินการใหม่ในโอกาสต่อไปลักษณะสำคัญของการประเมินโครงการมีสาระโดยสรุปดังนี้

3.1 ประเมินเมื่อโครงการสิ้นสุดซึ่งอาจเป็นสิ้นสุดโครงการตามระยะเวลาที่กำหนดหรือสิ้นสุดระยะช่วงต่อตามปีงบประมาณเช่นโครงการติดตามการทำงานของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแต่ละปีงบประมาณหรือโครงการพัฒนาศักยภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยการให้ทุนนักศึกษาเข้าศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.2 ประเมินเพื่อมุ่งศึกษาผลการดำเนินงานของโครงการซึ่งจะตรวจสอบว่าผลต่าง ๆ ที่ได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์โครงการหรือไม่มีผลลัพธ์มีผลกระทบทั้งทางบวกทางลบอย่างไรมีประสิทธิภาพหรือความคุ้มค่าเพียงใดเพื่อให้ได้ข้อสรุปผลการดำเนินงานของโครงการ

3.3 ประเมินเพื่อตัดสินใจอนาคตของโครงการโดยพิจารณาว่าจะเลิกหยุดดำเนินการต่อไปหรือขยายโครงการสารสนเทศที่ได้จากการสรุปจะนำมาประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องว่า

จะเลิกหยุดไว้ชั่วคราวดำเนินการต่อโดยอาจปรับลดเพิ่มขยาย ฯลฯ โครงการ การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการมีบทบาทสำคัญที่ช่วยการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตโครงการภายใต้สารสนเทศที่ถูกต้องครอบคลุมและเป็นที่สุดแล้วข้อสรุปที่ได้จะชัดเจนและแสดงถึงความโปร่งใสในการดำเนินงานของผู้รับผิดชอบทุกฝ่ายเป็นการสนองต่อหลักการบริหารจัดการที่ดีหรือธรรมาภิบาลได้เช่นเดียวกับแนวคิดหลักการของการประเมินสิ่งอื่น ๆ การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ

การประเมินเป็นสิ่งที่ควรทำควบคู่ไปกับการดำเนินโครงการนับตั้งแต่การเลือกโครงการ การวางแผนโครงการดำเนินงานตามโครงการจนถึงการประเมินผลสุดท้ายของโครงการชนิดของการประเมินจะแตกต่างกันไปตามช่วงเวลาของการประเมินดังต่อไปนี้ (สุวิมล ติรกานันท์, 2550 หน้า 9)

Need Assessment หมายถึงการประเมินความต้องการขององค์กรหรือกลุ่มสังคมเพื่อนำมาทำนโยบายแผนงานหรือโครงการใด ๆ นิยมประเมินใน 6 ด้านคือ

- 1) ด้านเศรษฐกิจเป็นการพิจารณาค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับผลที่ได้รับ
- 2) ด้านสังคมเป็นการพิจารณาว่าโครงการหรือแผนงานไม่ขัดต่อวัฒนธรรมประเพณีและวิถีการดำรงชีวิตตลอดจนเป็นที่ยอมรับของสังคม
- 3) ด้านการเมืองเป็นการพิจารณาว่าการดำเนินงานจะไม่มีข้อขัดแย้งทางการเมืองหรือได้รับการสนับสนุนด้านบริหารเป็นการพิจารณาถึงขีดความสามารถขององค์กรที่เกี่ยวข้องว่ามีความสามารถที่จะดำเนินการได้หรือไม่
- 4) ด้านเทคนิคเป็นการพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการที่นำมาใช้ในการดำเนินงาน
- 5) ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นการพิจารณาว่าโครงการหรือแผนงานที่จัดทำขึ้นมีผลต่อการทำลายสิ่งแวดล้อมหรือไม่

Context Evaluation หมายถึงการประเมินบริบทของโครงการว่ามีความเหมาะสมประกอบด้วยความเป็นจริงของโครงการ ความต้องการโครงการของกลุ่มเป้าหมาย ความเหมาะสมของโครงการต่อกลุ่มเป้าหมาย และความเหมาะสมต่อพื้นที่ดำเนินการ

Input Evaluation หมายถึงการประเมินความพร้อมของสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกนำเข้ามารวมในโครงการประกอบด้วยบุคลากรงบประมาณแนวทางการจัดการวัสดุอุปกรณ์

Process Evaluation หมายถึงการประเมินการปฏิบัติตามนโยบายแผนงานหรือโครงการว่ามีความถูกต้องเหมาะสมเพียงใด

Monitoring หมายถึงการติดตามกำกับงานเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายแผนงานหรือโครงการที่วางไว้หรือไม่

Formative Evaluation หมายถึงการประเมินความก้าวหน้าของโครงการเมื่อดำเนินโครงการไปได้ระยะหนึ่งเพื่อนำผลไปใช้แก้ไขปรับปรุงโครงการ

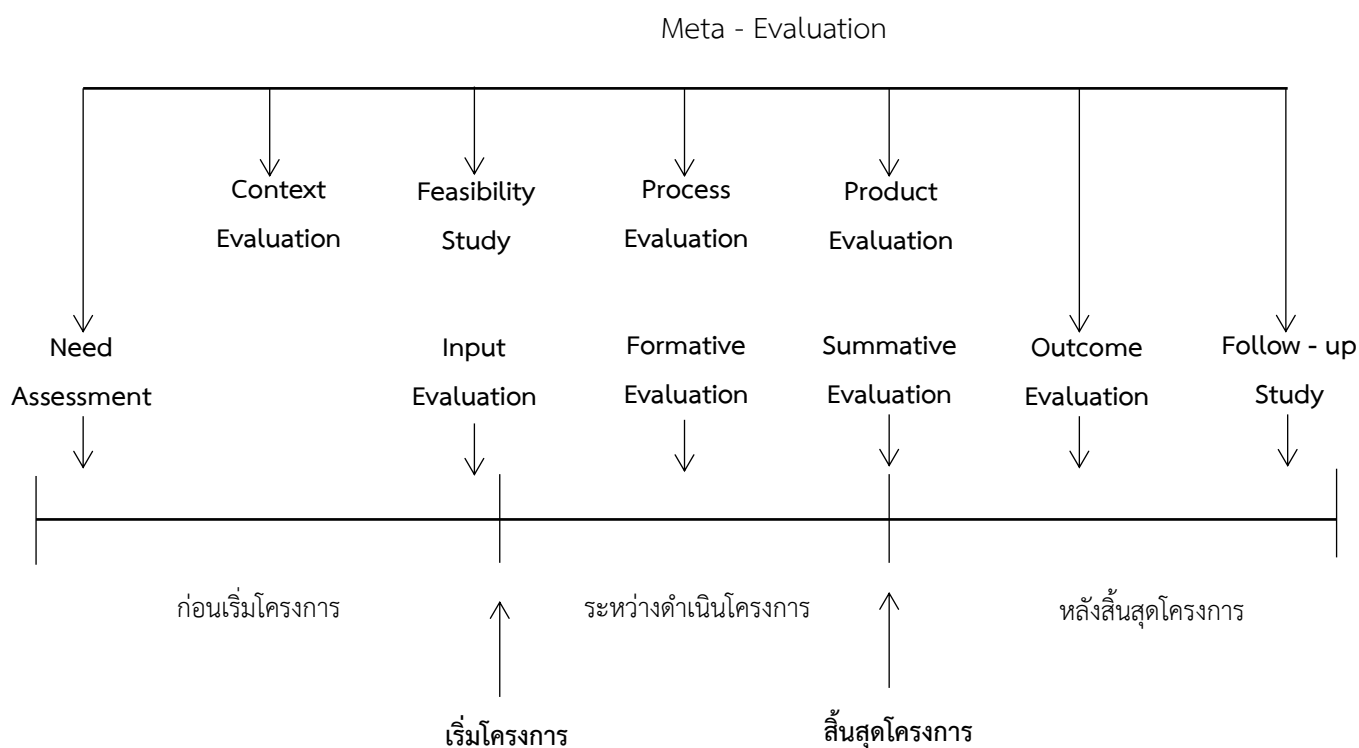
Product Evaluation หมายถึงการประเมินผลที่ได้จากโครงการว่าเป็นไปตามคาดหวังหรือไม่เพียงใด

Summative Evaluation หมายถึงการประเมินผลสรุปของโครงการหลังจากสิ้นสุดการดำเนินโครงการเพื่อนำผลไปใช้ประกอบการตัดสินใจว่าควรปรับปรุงแก้ไขหรือยุติโครงการ

Follow - up Study หมายถึงการติดตามผลที่เกิดขึ้นจากโครงการเมื่อโครงการสิ้นสุดไปแล้วจะมีการติดตามผลเป็นระยะ ๆ เพื่อตรวจสอบความคงอยู่ความก้าวหน้าและการพัฒนาอันเป็นผลมาจากการได้รับโครงการที่กำหนด

Meta - Evaluation หมายถึงการประเมินโครงการประเมินเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการประเมินสรุปประเภทของการประเมินตามช่วงเวลาของโครงการได้ตั้งแผนภาพที่ 2 (พิสนุ พองศรี, 2553)

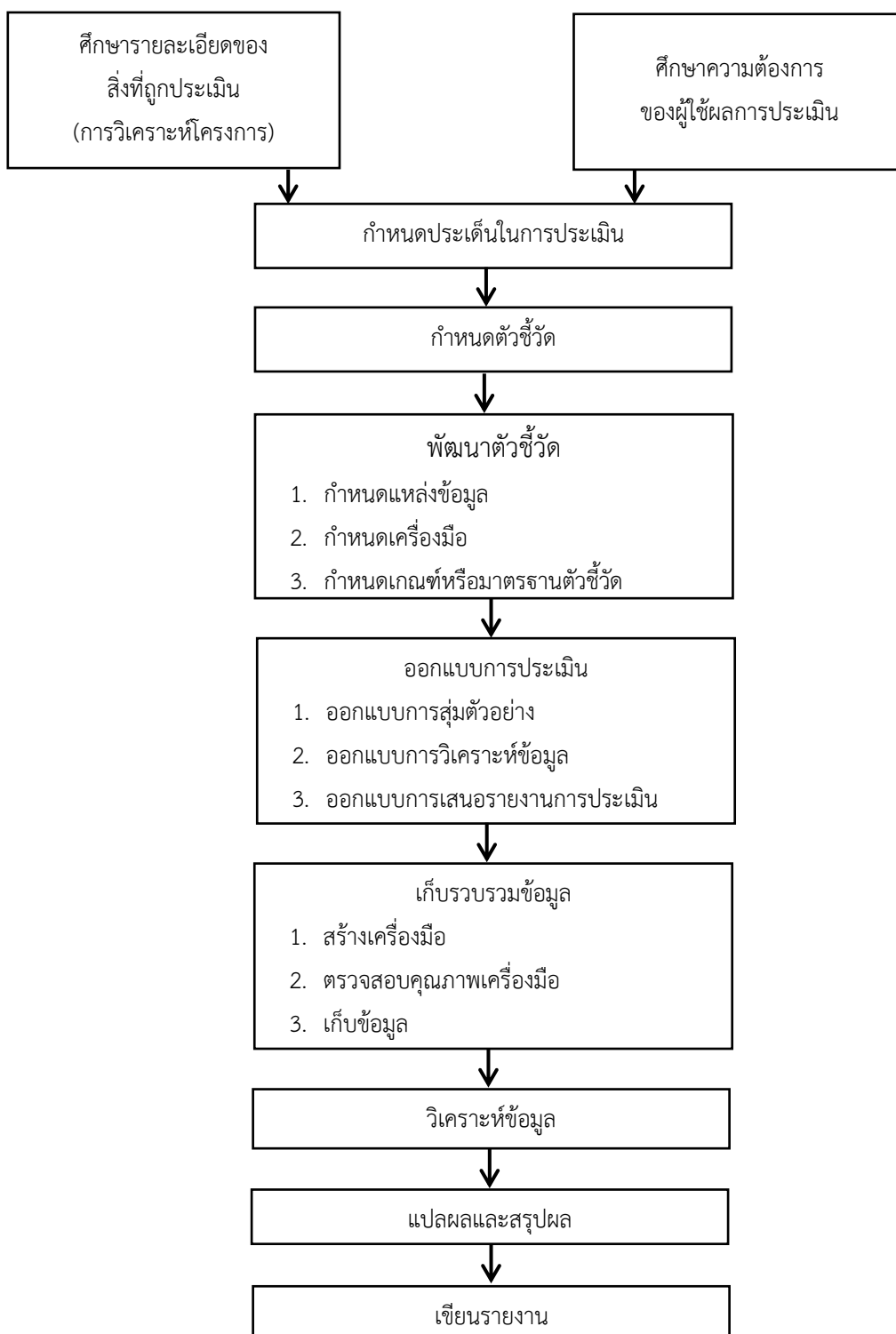
แผนภาพที่ 2 ประเภทของการประเมินตามช่วงเวลาของโครงการ

ขั้นตอนการประเมินโครงการ

ในการประเมินขั้นตอนการประเมินโดยละเอียดจะขึ้นอยู่กับสิ่งที่จะประเมินแต่โดยทั่วไปสามารถแบ่งตามแผนภูมิดังนี้ (สุวิมล ติรกานันท์, 2550, หน้า 14)

แผนภาพที่ 3 ขั้นตอนการประเมิน

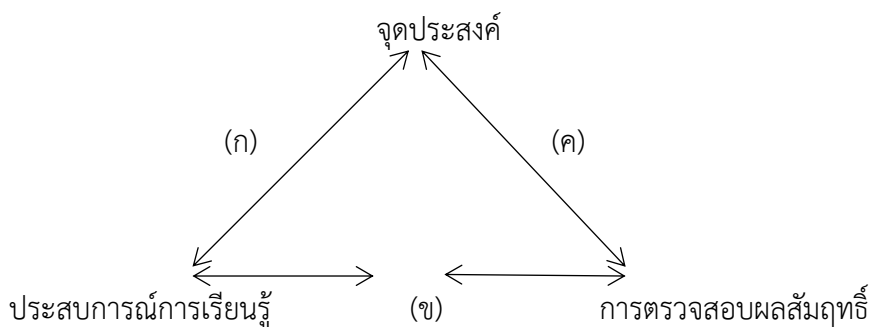

รูปแบบการประเมิน

พิสนุ พงศ์ศรี (2553, หน้า 70) ได้กล่าวถึงรูปแบบการประเมินไว้ว่ามีการประเมินโครงการหลากหลายรูปแบบซึ่งมีทั้งรูปแบบที่พัฒนาในประเทศและต่างประเทศซึ่งรูปแบบที่ได้รับความนิยมนำมาประเมินโครงการดังนี้

1. รูปแบบการประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมาย (Goal –Base Model) ไทเลอร์เป็นผู้พัฒนารูปแบบนี้ขึ้น โดยแนวคิดว่าการกระทำโดยอ้อมมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนหรือถ้ายังไม่ชัดเจนผู้เกี่ยวข้องก็ต้องอภิปรายหาข้อสรุปจนชัดเจนก่อนรูปแบบที่คิดขึ้นจึงใช้เพื่อศึกษาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือวิชาหลักสูตรระดับต่าง ๆ โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอนคือ

- 1.1 เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ชัดเจนสามารถวัดได้
- 1.2 กำหนดเนื้อหาสถานการณ์ที่แสดงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน
- 1.3 เลือกพัฒนาหรือสร้างเครื่องมือวัดผล
- 1.4 ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
- 1.5 ประเมินผลโดยการเปรียบเทียบข้อมูลกับวัตถุประสงค์

แผนภาพที่ 4 แสดงรูปการประเมินของไทเลอร์ (Ralph W. Tyler, 1943

อ้างอิงใน พิสนุ พงศ์ศรี, 2553)

จากแนวคิดและขั้นตอนรูปแบบการประเมินของไทเลอร์จะเน้นความชัดเจนของวัตถุประสงค์ซึ่งมีจุดเด่นคือความสะดวกและชัดเจนในการประเมินแนวคิดนี้ยังมีอิทธิพลมาจนถึงปัจจุบันเพราะประเมินเปรียบเทียบกันได้และง่ายต่อการนำไปใช้ถ้ากำหนดวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจนอย่างไรก็ตามถ้าวัตถุประสงค์ไม่ชัดเจนก็จะมีปัญหาในการประเมินหรือถ้าวัตถุประสงค์ชัดเจนแล้วก็ยังประสบปัญหาเรื่องกำหนดเกณฑ์ที่ในการเปรียบเทียบว่าเป็นเกณฑ์มาตรฐานได้รับการยอมรับหรือไม่เนื่องจากยังมีความเป็นอัตนัยหรืออัตวิสัย

2. รูปแบบการประเมินสนองความต้องการ สเตกได้พัฒนารูปแบบการประเมินการสนองความต้องการ (Responsive Model) จากแนวคิดว่ามีผู้ต้องการใช้ผลการประเมินหลายฝ่ายเข้าเกี่ยวข้อง จึงควรมีสารสนเทศจากประเมินที่หลากหลายเพื่อสนองความต้องการของแต่ละฝ่าย

ดังนั้นการประเมินจะต้องบรรยายโครงการประเมินอย่างละเอียดครอบคลุมเพียงพอที่จะสนองต่อความต้องการของผู้เกี่ยวข้องได้ การตัดสินใจของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญองค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการประเมินแบบนี้มี 2 ประการคือการบรรยายและการตัดสินใจคุณค่าซึ่งมีสาระโดยสรุปดังนี้

2.1 การบรรยายซึ่งแบ่งย่อยได้เป็น 2 ส่วนคือ

2.1.1 ความคาดหวังในส่วนนี้ผู้ประเมินหรือผู้บรรยายจะต้องหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่จะประเมินมากที่สุดประกอบด้วยส่วนย่อยที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

2.1.1.1 สิ่งนำซึ่งเป็นสภาพของสิ่งที่มีอยู่เป็นพื้นฐานก่อนจะดำเนินการใด ๆ โดยสิ่งที่มีอยู่ก่อนกับสิ่งที่จะดำเนินการมีความเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กัน

2.1.1.2 การปฏิบัติเป็นกระบวนการดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์

2.1.1.3 ผลลัพธ์เป็นผลที่ได้จากการดำเนินโครงการ

2.1.2 สิ่งที่เกิดขึ้นจริงประกอบด้วย 3 ส่วนย่อยคือสิ่งนำการปฏิบัติและผลลัพธ์เช่นกัน

2.2. การตัดสินใจในส่วนของการตัดสินใจประกอบด้วย 2 ส่วนย่อยคือ

2.2.1 มาตรฐานหรือเกณฑ์ซึ่งเป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อเตรียมไว้เปรียบเทียบกับผลที่เกิดขึ้นจริงว่าจะมีคุณภาพอยู่ในระดับใด

2.2.2 การตัดสินใจเป็นการนำสารสนเทศจากการเปรียบเทียบมาตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่จะประเมิน การประเมินรูปแบบของสเตกจะได้สารสนเทศครอบคลุมกว่ารูปแบบของไทเลอร์แต่การประเมินก็ยุ่งยากกว่าเพราะต้องพิจารณาสาระต่าง ๆ ของสิ่งที่จะประเมินมากกว่า

3. รูปแบบการประเมินเพื่อช่วยในการตัดสินใจ สเตฟเฟิลปีมได้พัฒนารูปแบบการประเมินที่ช่วยในการตัดสินใจ (CIPP MODEL) ซึ่งแบ่งออกได้ 4 ส่วนตามลำดับพัฒนาการของการดำเนินโครงการ 3 ระยะดังต่อไปนี้

3.1 การประเมินก่อนเริ่มดำเนินการประเมินในช่วงนี้จะเป็นเพื่อวางแผนอันเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานจัดทำสิ่งต่าง ๆ อาจเป็นโครงการกิจกรรมหลักสูตรซึ่งจะทำการประเมินใน 2 ส่วนคือ

3.1.1 การประเมินบริบทเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานโดยประเมินสภาพเศรษฐกิจสังคมการเมืองตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

3.1.2 การประเมินปัจจัยนำเข้าเป็นการตรวจสอบความพร้อมด้านทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการทั้งปริมาณและคุณภาพตลอดจนระบบบริหารจัดการที่วางแผนไว้เพื่อวิเคราะห์และกำหนดแนวทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ วิธีการประเมินใช้การบรรยายและวิเคราะห์ทรัพยากรกลยุทธ์การประเมินทั้งสองส่วนนำไปสู่การวางแผน ซึ่งควรมีการวิเคราะห์ความเหมาะสมของสิ่งที่จะดำเนินการโดยพิจารณาความสอดคล้องความสมบูรณ์ ประสิทธิภาพความเหมาะสมของการบริหารผลกระทบและความเป็นธรรมชาติความเป็นไปได้ด้านแผนงาน แผนเงินและแผนกำลังคน ฯลฯ

3.2 การประเมินระหว่างดำเนินโครงการเป็นการประเมินกระบวนการนั่นเองอันเป็นการศึกษาจุดอ่อนจุดแข็งตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินโครงการตามแผนได้เพื่อจัดหาสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงการดำเนินโครงการได้อย่างทันทั่วทั้งการประเมินขั้นตอนนี้จึงมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของโครงการ

3.3 การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการเป็นการประเมินผลผลิตของโครงการเพื่อจะตอบคำถามให้ได้ว่าการดำเนินโครงการประสบผลสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ผลผลิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่คุ้มค่าหรือไม่การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการจะพิจารณาผลลัพธ์ผลกระทบของโครงการทุก ๆ ด้าน ซึ่งมักใช้เทคนิคการติดตามผลหรือประเมินผลด้วยการติดตามหลังโครงการเสร็จหรือศึกษาย้อนหลัง ผลการประเมินจะให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการว่าควรจะคงปรับขยายหยุดโครงการหรือควรยกฐานะเป็นโครงการประจำ

4. รูปแบบการประเมินประสิทธิผลโครงการการอบรมเคิร์กแพททริคได้พัฒนารูปแบบการประเมินประสิทธิผลโครงการอบรมที่เน้นการประเมินโครงการฝึกอบรมโดยแบ่งการประเมินเป็น 4 ระยะดังนี้

4.1 การประเมินปฏิกิริยาเป็นการประเมินปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้ารับการอบรมโครงการว่ามีความรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับโครงการ

4.2 การประเมินการเรียนรู้เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการอบรม

4.3 การประเมินพฤติกรรมเป็นการประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเมื่อกลับไปปฏิบัติงาน เช่นการประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก่อน-หลังโครงการฝึกอบรมว่าเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่มีการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้มากน้อยเพียงใดเป็นต้นและการที่ผู้เข้ารับการอบรมจะเปลี่ยนพฤติกรรมการทำงานได้อย่างไรมีเงื่อนไข 5 ประการคือผู้เข้ารับการอบรมต้องปรับปรุงตัวเองผู้เข้ารับการอบรมต้องรู้จักจุดอ่อนตัวเองต้องทำงานในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงต้องมีผู้ชำนาญที่น่าสนใจให้ความช่วยเหลือต้องมีโอกาสที่จะทำตามความคิดที่เกิดขึ้นใหม่

4.4 การประเมินผลลัพธ์ที่เกิดต่อองค์การเป็นการประเมินผลลัพธ์หรือผลกระทบที่เกิดต่อองค์การซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรมเช่นการเพิ่มของประสิทธิภาพของการทำงานของหน่วยงานหรือองค์การการลดลงของต้นทุนการเพิ่มกำไรประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้องหน่วยงานหรือองค์การ

1.5 รูปแบบการประเมิน CIPP MODEL

1.5.1 รูปแบบการประเมิน CIPP

Stufflebeam (1989, pp. 128-142) อธิบายความหมายของการประเมินผลทางการศึกษาว่าเป็นกระบวนการบรรยายหาข้อมูลและการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจหาทางเลือกและให้แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรว่าจะต้องประเมิน 4 ด้านได้แก่บริบท (context) ตัวป้อน (input) กระบวนการ (process) และผลผลิต (product) จึงมีผู้เรียกแบบจำลองของ Stufflebeam ว่า CIPP Model แบบจำลองของ Stufflebeam มีการประเมินเพื่อการตัดสินใจ 4 ประเภทคือ

1) การประเมินบริบท (context evaluation) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับโครงการเพื่อแสดงถึงสิ่งที่ต้องการและสิ่งที่เป็นอยู่จริง ๆ ประเมินว่าความต้องการใดบ้างที่ยังไม่บรรลุทรัพยากรใดบ้างที่มีอยู่แต่ยังไม่ได้นำมาใช้หรือยังไม่สามารถนำมาใช้ได้เป็นการประเมินสิ่งแวดล้อมเพื่อนำผลการประเมินมาใช้ประโยชน์ต่อการตัดสินใจในการวางแผนและกำหนดจุดประสงค์เพื่อกำหนดโครงการตามนโยบายหรือเพื่อทำการสำรวจปัญหาความต้องการในการจัดทำโครงการเพื่อแก้ปัญหา

2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (input evaluation) เพื่อให้สารสนเทศว่าการจะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้จากข้อมูลการประเมินบริบทนั้นจะต้องใช้ทรัพยากรอะไรบ้างระบุถึงความสามารถและทรัพยากรที่มีอยู่แล้วของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาถึงยุทธวิธีที่จะใช้เพื่อไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์พิจารณาถึงอุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงานตามยุทธวิธีที่ใช้และการขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่เป็นไปได้การประเมินตัวป้อนจะช่วยให้การตัดสินใจเกี่ยวกับความเป็นไปได้และความสอดคล้องในกิจกรรมหรือแผนแบบที่กำหนดไว้

3) การประเมินกระบวนการ (process evaluation) เริ่มดำเนินการประเมินเมื่อมีการนำโครงการและแผนแบบกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการมาปฏิบัติเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ปฏิบัติโครงการเป็นระยะ ๆ เป็นการให้สารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามโครงการว่ามีจุดติดขัดตรงไหนบ้างมีอุปสรรคอะไรบ้างควรปรับปรุงที่ใดและเพื่อบันทึกวิธีการปฏิบัติงานตามโครงการไว้ด้วย

4) การประเมินผลผลิต (product evaluation) เป็นการวัดและแปลความหมายผลผลิตที่ได้จากโครงการทั้งระหว่างการดำเนินงานและหลังเสร็จสิ้นการดำเนินงานโดยการเปรียบเทียบผลการวัดกับ

มาตรฐานที่กำหนดไว้อาจเป็นมาตรฐานสัมพัทธ์หรือมาตรฐานสัมบูรณ์หรือทั้งสองอย่างการประเมินผลลัพธ์ทำเพื่อการตัดสินใจว่าจะยุติดำเนินการต่อหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขบางจุดของโครงการทั้งช่วยในการเชื่อมโยงกิจกรรมกับขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการตัดสินใจ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553, หน้า 166) ได้กล่าวถึงการประเมินรูปแบบ CIPP ไว้ว่าเป็นกระบวนการรวบรวมและสกัดข้อมูลเพื่อสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเราเชื่อมั่นว่าใครก็ตามมีสารสนเทศที่มีคุณภาพพอเพียงครบถ้วนจะช่วยให้ผู้นั้นตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเสมอการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการแบ่งได้ 4 ประเภทคือ PSIR ซึ่งได้แก่

- 1) Planning Decision ซึ่งเป็นการตัดสินใจเพื่อกำหนดผลลัพธ์ที่คาดหวังของโครงการนั้นหรือวัตถุประสงค์ระยะสั้นของโครงการและวัตถุประสงค์ระยะยาวของโครงการ
- 2) Structuring Decision เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางโครงการเป็นวิธีการและกลวิธีการดำเนินโครงการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ
- 3) Implementing Decision เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการไปสู่วิธีปฏิบัติเพื่อให้บังเกิดผลอย่างไรการดำเนินโครงการนี้จึงจะราบรื่นและประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
- 4) Recycling Decision เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการว่าควรจะทำต่อไปหรือควรจะยุติล้มเลิกหรือยกฐานะเป็นงานประจำหรือเป็นหน่วยงานใหม่โดยพิจารณาจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง

CIPP Model แบ่งการประเมินเป็น 4 ประเภทและเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาโครงการซึ่งแบ่งเป็น 3 ระยะคือ

1. การประเมินก่อนเริ่มโครงการซึ่งเป็นการประเมินเพื่อวางแผนโครงการเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการของโครงการโดยเขียนในรูปเอกสารโครงการในรูปแบบซีการประเมินก่อนเริ่มโครงการประกอบด้วย

- 1.1. การประเมินสถานะแวดล้อมหรือการประเมินบริบทอันเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อกำหนดโครงการการประเมินบริบทเป็นการประเมินสภาพเศรษฐกิจสังคมการเมืองตลอดจนปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ อันนำไปสู่ทิศทางและวัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.2. การประเมินปัจจัยหรือทรัพยากรเป็นการตรวจสอบความพร้อมด้านทรัพยากรทั้งด้านปริมาณและคุณภาพตลอดจนระบบบริหารจัดการเพื่อวิเคราะห์และกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดอีกทั้งมีความเป็นไปได้ทางด้านทรัพยากร

จากการประเมินในด้านสภาพแวดล้อมหรือประเมินบริบทและการประเมินปัจจัยหรือทรัพยากรนำไปสู่การเตรียมวางโครงการการเขียนโครงการในการนำเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติจำเป็นต้องมี

การวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการโดยพิจารณาจากหลักความสอดคล้องและความสมบูรณ์ของโครงการหลักประสิทธิภาพโดยพิจารณาจาก Cost Benefit หรือ Cost Effectiveness หลักความเหมาะสมในการบริหารโครงการผลกระทบของโครงการและความเป็นธรรมของโครงการและหลักความเป็นไปได้ทั้งในด้านแผนงานแผนเงินและแผนคน

2. การประเมินขณะดำเนินโครงการซึ่งในรูปแบบชิปปี้ คือ การประเมินกระบวนการนั่นเอง การประเมินกระบวนการเป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อนำโครงการที่วางแผนไว้ไปสู่การปฏิบัติทั้งนี้เพื่อศึกษาจุดแข็งและจุดอ่อนตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการอะไรเป็นมูลเหตุที่ทำให้สามารถหรือไม่สามารถดำเนินโครงการที่วางแผนไว้การประเมินกระบวนการดำเนินโครงการเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุงดำเนินโครงการได้อย่างทันท่วงทีในขั้นตอนนี้จึงมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินโครงการในการบริหารโครงการผู้บริหารมักจะเสริมระบบการประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการด้วยการจัดการระบบการกำกับงานเพื่อติดตามความก้าวหน้าและเร่งรัดการดำเนินโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ภายในทรัพยากรและเวลาที่กำหนด

3. การประเมินหลังสิ้นสุดโครงการซึ่งในรูปแบบชิปปี้เรียกว่าการประเมินผลผลิตของโครงการเป็นการประเมินเพื่อมุ่งตอบคำถามว่าโครงการประสบผลสำเร็จตามแผนที่วางไว้หรือไม่ผลผลิตของโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ผลการดำเนินงานโครงการคุ้มค่าเพียงใดการประเมินหลังสิ้นสุดโครงการแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ประเมินทันทีที่สิ้นสุดโครงการซึ่งเป็นผลลัพธ์และการประเมินผลกระทบโครงการทั้งทางบวกและทางลบซึ่งนิยมทำการประเมินด้วยเทคนิคการติดตามผลผลการประเมินหลังสิ้นสุดโครงการจะให้สารสนเทศเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการว่าควรจะดำเนินการต่ออย่างไร ควรจะมีการปรับปรุงขยายแล้วดำเนินการต่อไปอีกระยะหนึ่งหรือควรจะสิ้นสุดโครงการไปตามเวลาที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ยังได้สรุปเกี่ยวกับโมเดลชิปปี้ว่าเป็นรูปแบบการประเมินที่สารสนเทศเพื่อการวางแผนโครงการเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติเพื่อปรับปรุงโครงการอย่างทันท่วงทีและให้รูปแบบชิปปี้เป็นรูปแบบการประเมินที่ช่วยในการพัฒนาโครงการ

1.5.2 ลักษณะของการประเมินโครงการตามรูปแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model)

Daniel L. Stufflebeam ได้กล่าวถึงลักษณะของการประเมินโครงการดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 ลักษณะของการประเมินโครงการ (Stufflebeam ,1989)

รายการ	การประเมิน สภาพแวดล้อม	การประเมิน ปัจจัยเบื้องต้น	การประเมิน กระบวนการ	การประเมิน ผลผลิต
วัตถุประสงค์	<p>เพื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระบุสภาพแวดล้อมขององค์การ - ระบุกลุ่มประชากรเป้าหมายและประเมินความต้องการ - ระบุโอกาสที่จะสนองความต้องการ - วินิจฉัยปัญหาที่ก่อให้เกิดความจำเป็น - ตัดสินว่าวัตถุประสงค์ที่นำเสนอสนองความจำเป็นที่ประเมินได้อย่างเพียงพอหรือไม่ 	<p>เพื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระบุและประเมินความสามารถของระบบ - ทางเลือกกลวิธีที่ใช้ - งบประมาณ - ตารางการปฏิบัติการ 	<p>เพื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระบุหรือทำนายจุดอ่อนในแบบวิธีการหรือดำเนินการ - ให้ข้อมูลในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ - บันทึกและตัดสินความเหมาะสม - วินิจฉัยเกี่ยวกับขั้นตอนและกิจกรรม 	<p>เพื่อ</p> <ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมค่าบรรยายและการตัดสินผลผลิตและเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์และข้อมูลสภาพแวดล้อมตัวป้อนกระบวนการและตีคุณค่า

ตาราง 1 ลักษณะของการประเมินโครงการ (ต่อ)

รายการ	การประเมิน สภาพแวดล้อม	การประเมิน ปัจจัยเบื้องต้น	การประเมิน กระบวนการ	การประเมิน ผลผลิต
วิธีการ	- ใช้วิธีวิเคราะห์ ระบบสำรวจ วิเคราะห์เอกสาร ระดับรับฟัง ความคิดเห็น สัมภาษณ์ แบบทดสอบ เพื่อวินิจฉัยและ เทคนิคเดลฟาย	- ทำรายงานและ วิเคราะห์ทรัพยากร มนุษย์และ วัสดุประสงค์ (ครูเครื่องมือ) กลวิธี ในการแก้ปัญหา แบบวิธีการเพื่อให้ เกิดความสอดคล้อง เป็นไปได้และ ประหยัดใช้วิธีการ เช่นค้นคว้าเอกสาร	- โดยการกำกับ อุปสรรคใน กระบวนการของ กิจกรรมที่เกิดขึ้น และต้นตัวต่อ อุปสรรคที่ไม่ สามารถคาดคะเน ล่วงหน้า - โดยการหา ข้อมูลที่กำหนดไว้ เพื่อการตัดสินใจ เกี่ยวกับโครงการ	- โดยระบุเกณฑ์ ที่ได้ - โดยรวบรวม การตัดสินใจผลผลิต จากผู้เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ โครงการทั้งเชิง ปริมาณและ คุณภาพ (ความ พึงพอใจของ นักเรียนประโยชน์ ที่ได้รับ)
		เยี่ยมชมโครงการที่ เป็นตัวอย่าง	- โดยการมี ปฏิสัมพันธ์และ สังเกตอย่าง ต่อเนื่องใน กิจกรรมของผู้ อยู่ในโครงการ	

ตาราง 1 ลักษณะของการประเมินโครงการ (ต่อ)

รายการ	การประเมิน สภาพแวดล้อม	การประเมิน ปัจจัยเบื้องต้น	การประเมิน กระบวนการ	การประเมิน ผลผลิต
ความสัมพันธ์ กับการตัดสินใจ กระบวนการ เปลี่ยนแปลง	เพื่อ - ตัดสินใจ เกี่ยวกับพื้นที่ที่จะ ให้บริการ - จุดหมาย (goal) ที่เกี่ยวกับการ สนองความ จำเป็นและโอกาส - วัตถุประสงค์ที่ แก้ปัญหา - วางแผนความ เปลี่ยนแปลงที่ จำเป็นและเพื่อที่ มีฐานในการ ตัดสินใจได้	เพื่อ - เลือกลง สนับสนุนกลวิธี แก้ปัญหาและแบบ วิธีดำเนินการ - กำหนดโครงสร้าง กิจกรรมการ เปลี่ยนแปลงและได้ ข้อมูลพื้นฐาน ดำเนินงาน	เพื่อ - การดำเนินการ และปรับปรุงแบบ กระบวนการของ โครงการ - ผลในการ ควบคุม กระบวนการและ ให้มีอนุทิน - ใช้ตีความผลที่ ได้รับในภายหลัง	เพื่อ - ตัดสินใจว่าจะ ดำเนินการ โครงการต่อไป หรือเลิกปรับ - กำหนดจุดเน้น ของกิจกรรม - การ เปลี่ยนแปลงใหม่ และแจ้งชัด (ทั้ง ผลที่ตั้งใจและผล ที่ไม่ได้ตั้งใจ ผลบวกผลลบ)

2. เอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการและมี คุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2.1 ความหมายและความเป็นมาของความเป็นเลิศ

ความหมายของความเป็นเลิศ

ความหมายของความเป็นเลิศ มีความหมายหลายด้านและเป็นการยากที่คนส่วนใหญ่จะเห็นพ้อง
ต้องกันให้เป็นกรอบโมโนทัศน์ที่เป็นสากล ทางการศึกษาจะมองคุณภาพในลักษณะของประสิทธิผลและ
ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน ความสามารถของนักเรียนในการแก้ปัญหาวิเคราะห์และ
วิจารณ์ในต่างประเทศเริ่มจาก

Longman (1987, p.89) ให้ความหมายความเป็นเลิศว่า (Excellence) หมายถึง คุณภาพ

Donabedian (1980, p.56) ให้ความหมายว่า การมีคุณภาพสูง

Sentell (1994, p.123) ให้ความหมายว่า ความเป็นเลิศขององค์กร หมายถึง องค์กรที่มีสมรรถนะในการบริหารจัดการ มีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ บริการและผลผลิตขององค์กรมีคุณภาพ และมาตรฐานสนองความคาดหวังและความพึงพอใจของผู้รับบริการ

Cobb (2003, p.201) ให้ความหมายว่า ความเป็นเลิศเป็นการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จอย่างดียเยี่ยม

Collins (2006, pp.113-114) ให้ความหมายความเป็นเลิศ (Excellence) หมายถึง องค์กรแห่งความเป็นเลิศในความหมายของการเป็นเลิศที่มากกว่าระดับดีมาก (Good) ไปสู่ความดีเลิศ

Kao, Kao and Jing (2006, pp.256-257) ให้ความเห็นว่าองค์กรที่มีความเป็นเลิศ หมายถึง องค์กรที่ประสบความสำเร็จในด้านการเงิน สามารถให้ความช่วยเหลือสังคมและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตที่มีคุณภาพต่อการลงทุนได้ในระยะยาว

สรุปได้ว่า ความเป็นเลิศ หมายถึง ระดับความสำเร็จหรือประสิทธิผลของการดำเนินงานที่มีคุณภาพ มีความโดดเด่นอย่างดียเยี่ยม เป็นที่พึงพอใจและยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง ผู้รับบริการ สามารถเป็นแบบอย่างของงานชนิดเดียวกันได้ รวมทั้งสามารถดำรงคุณภาพไว้ได้อย่างยั่งยืน

ความเป็นมาของความเป็นเลิศ

โลกยุคปัจจุบันได้พัฒนาเข้าสู่ยุคของสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based economy society) จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นองค์กรทางธุรกิจ หรือองค์กรทางด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาคนในองค์กรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดเวลา มีปัญญา มีความรู้ และมีภาวะผู้นำในการบริหารความเปลี่ยนแปลง (สุรศักดิ์ ศุภเมธีวรกุล, 2557 หน้า 219) ซึ่งสภาพดังกล่าวทำให้เป็นภาระต่อการบริหารองค์กรที่จะต้องพยายามแสวงหาแนวทางเพื่อปรับองค์กรเพื่อให้ก้าวไปสู่ “ความเป็นเลิศ” ผู้บริหารจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

Steel (อ้างถึงใน อมลรดา พุทธิพันธ์, 2561 หน้า 22) เป็นผู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในเรื่องการจัดการด้านคุณภาพนานกว่า 40 ปี เป็นผู้ตรวจสอบ เป็นที่ปรึกษาและเป็นผู้ตรวจการประเมินรางวัลคุณภาพแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (The Malcolm Baldrige National Quality Award : MBNQA) ซึ่งเป็นต้นแบบของรางวัลคุณภาพแห่งชาติของไทย (Thailand Quality Award: TQA) Steel ได้เริ่มเขียนเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารจัดการคุณภาพเพื่อความเป็นเลิศ ดังนี้

ช่วงปี ค.ศ. 1950-1960 ช่วงนี้ผู้ผลิตสินค้าส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับคุณภาพสินค้าแต่ก็มีนักบริหารการจัดการคุณภาพ คือ Deming and Juran นำแนวคิดเรื่องของคุณภาพมาใช้ในการผลิตสินค้า ส่วน Feigenbaum ได้นำแนวคิดเรื่อง การควบคุมคุณภาพโดยรวม (Total Quality Control: TQC) มาใช้และต่อมาเป็นที่แพร่หลายทั่วโลก

ช่วงปี ค.ศ. 1960-1970 แนวคิดการจัดการคุณภาพโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น เทคนิคกระบวนการทำงานเป็นทีมเพื่อให้เกิดวงจรคุณภาพ (Quality Circles : QC) Ishikawa ได้เริ่มใช้แผนภูมิก้างปลา (Fishbone diagram) ในประเทศญี่ปุ่นเป็นครั้งแรก และเริ่มสนใจในข้อกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่กระบวนการผลิตอย่างมีคุณภาพ

ช่วงปี ค.ศ. 1970-1980 โดย Deming แห่งประเทศญี่ปุ่นได้ใช้หลักสถิติเป็นเครื่องมือมาช่วยในเรื่องของการจัดการด้านคุณภาพ หรือที่เรียกว่าเทคนิคการควบคุมคุณภาพเชิงสถิติ และประเทศญี่ปุ่นได้มีการจัดตั้งรางวัล Deming prize เป็นรางวัลด้านคุณภาพเพื่อมอบให้แก่บริษัทที่มีการจัดการที่ดีเด่นในด้านคุณภาพ ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกา Crosby ได้เน้นให้บริษัทผู้ผลิตสินค้าใส่ใจและมองเห็นถึงความต้องการของลูกค้าในเรื่องคุณภาพของสินค้าว่าเป็นหัวใจสำคัญที่บริษัทจะต้องคำนึงถึง โดยใส่ใจต่อการปรับปรุงคุณภาพของสินค้าอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement: CI)

ช่วงปี ค.ศ. 1980-1990 เน้นการทำงานเป็นทีม โดยการให้เกียรติซึ่งกันและกันระหว่างผู้ปฏิบัติงาน และใช้สถิติในการจัดการคุณภาพ นอกจากนี้เกิดแนวคิด Six Sigma ของ Bill Smith และการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Quality Improvement: CQI) ตลอดจนการจัดตั้งรางวัลคุณภาพแห่งชาติ เพื่อมอบให้กับบริษัทที่มีการพัฒนาคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งต่อมาได้แพร่หลายและกลายเป็นต้นแบบให้เกิดรางวัลคุณภาพแห่งชาติในอีกหลายสิบประเทศต่อ ๆ มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งแนวคิดการจัดการด้านคุณภาพช่วงนี้ได้เปลี่ยนจากแนวคิดที่มองเฉพาะด้าน โดยเฉพาะกระบวนการผลิต (Operational Process) เป็นการจัดการเพื่อคุณภาพในทุกส่วนของกระบวนการ (Total Process)

ช่วงปี ค.ศ. 1990-2000 เป็นยุคที่มีการรับรองคุณภาพของระบบ ISO การรับรองคุณภาพนี้ไม่ได้มุ่งเข้าไปที่การจัดการคุณภาพเพื่อความเป็นเลิศ หากแต่เป็นระบบรับรองคุณภาพที่บ่งบอกว่าองค์กรนั้น ๆ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำโดยทั่วไป และมีการให้รางวัลคุณภาพของประเทศทางยุโรป (European Quality Award: EQA) ซึ่งคล้ายกับรางวัล MBNQA ดังนั้น การจัดการคุณภาพจึงควรมุ่งเน้นหรือมุ่งมั่นไปสู่ระดับความเป็นเลิศทางโลก (World-Class Excellence) อันจะเป็นจุดหมายสูงสุดของทุก ๆ องค์กรมากกว่าการรับรองคุณภาพเท่านั้น

ช่วงปี ค.ศ. 2000-2010 เป็นยุคที่การจัดการด้านคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ จะประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การวางแผนกลยุทธ์ การมุ่งเน้นลูกค้าเป็นศูนย์กลาง การจัดการ ความรู้ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การจัดการกระบวนการ และผลลัพธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง พื้นฐานกับคุณลักษณะการบริหารเพื่อความเป็นเลิศ Peters and Waterman (1982) ซึ่งถือว่า แนวคิด ความเป็นเลิศนี้เกิดจาก Peters and Waterman (1982) ที่ทำให้องค์กรในปัจจุบันเริ่มหันมาสนใจแนวคิด ความเป็นเลิศอย่างเป็นทางการ ในหนังสือ “In search of excellence” อย่างไรก็ตามยังถือได้ว่าแนวคิด ความเป็นเลิศ เป็นสิ่งยากที่จะทำความเข้าใจ มันขึ้นอยู่กับความสามารถ/สมรรถนะ และค่านิยม ที่หลากหลาย

สรุปได้ว่า ความเป็นมาของความเป็นเลิศ เกณฑ์รางวัลของความเป็นเลิศเกิดขึ้นในช่วงปลายปี ทศวรรษ ค.ศ. 1980-1990 เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้หลายองค์กรเกิดการพัฒนาด้านความเป็นเลิศ สู่การพัฒนาประเทศให้มีศักยภาพในการแข่งขัน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้มีมาตรฐาน เพื่อก้าวสู่ ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีคุณภาพ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศ

สภาพการณ์ในปัจจุบันองค์กรธุรกิจ รัฐวิสาหกิจ หรือแม้แต่ราชการก็ตาม มักจะได้รับผลกระทบ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อันประกอบด้วย เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง จึงมีผลให้องค์กรต้องตกอยู่ในสภาวะที่มีอุปสรรคในการดำเนินการเพื่อให้องค์กรดำรงอยู่ได้ ประกอบกับ สภาวะของการแข่งขันขององค์กรต่าง ๆ จะเพิ่มทวีความรุนแรงขึ้น ทั้งในรูปแบบของสินค้า การบริการ ด้านคุณภาพ ความประหยัดในการดำเนินงานอีกด้วย (พริ้มเพรา วราพันธ์พิพิธ, 2556 หน้า 17) ซึ่งสภาพ ดังกล่าวทำให้เป็นภาระต่อการบริหารองค์กรที่จะต้องพยายามแสวงหาแนวทางป้องกันเพื่อให้ก้าวไปสู่ “ความเป็นเลิศ” โดยผู้บริหารจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการแสวงหายุทธวิธีการบริหารเพื่อมุ่ง สู่ความเป็นเลิศ ซึ่งหลักการแนวคิดการบริหารองค์กรเพื่อความเป็นเลิศจะมีหลากหลายซึ่งผู้บริหาร สามารถศึกษาหายุทธวิธีตามที่เห็นว่ามีเหมาะสมกับองค์กรในที่นี้จะเสนอประเด็นแนวทาง ในการบริหารองค์กรเพื่อความเป็นเลิศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กรอบแนวคิดการบริหารแบบมุ่งประสิทธิผลและประสิทธิภาพขององค์กร

งานองค์กร คือ การผลิตสินค้าหรือบริการให้กับลูกค้า เพื่อบรรลุเป้าหมายมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ระบบใหญ่ ๆ คือ 1) ทรัพยากรที่ใช้ (Resource Input) ได้แก่ บุคคล วัสดุอุปกรณ์ เงิน เทคโนโลยี

2) กระบวนการแปรรูป (Transformation process) ได้แก่ งานของผู้บริหารองค์กรที่จะเปลี่ยนสภาพจากวัตถุประสงค์ไปเป็นสินค้าหรือบริการลูกค้า เช่น ผู้บริโภค ผลผลิต ผลสะท้อนกลับ (Feedback) และ

3) ผลผลิต (Product Output) ได้แก่ ผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร (Management Performance) การวัดผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารนั้นให้ดูผลการผลิต (Productivity) ว่าสูงหรือต่ำ ซึ่งผลการผลิตหมายถึง การวัดผลรวมทางด้านปริมาณลักษณะคุณภาพของงานที่ทำเมื่อเปรียบเทียบกับทรัพยากรที่ใช้ หมายความว่า จำนวนทรัพยากรระดับหนึ่งผู้บริหารก่อให้เกิดผลการผลิตด้วยปริมาณและคุณภาพเท่าไร หากพิจารณาในแง่สมการก็ได้ดังนี้

$$\text{Productivity} = \text{Quantity} + \text{Quality} + \text{Resource}$$

กล่าวอีกนัยหนึ่งว่าผลการผลิตที่สูงที่สุด คือ ได้งานปริมาณมากที่สุด ได้คุณภาพดีที่สุด และใช้ทรัพยากรประหยัดที่สุด การวัดผลรวม ผลการผลิตอาจทำได้หลาย ๆ รูปแบบแล้วแต่ลักษณะงานที่ทำ

การวัดผลการผลิตในความหมายนี้ผู้บริหารสามารถผลิตสินค้าได้ภายในเวลาที่กำหนดและได้คุณภาพตามมาตรฐานที่ต้องการ โดยได้ผลผลิตจำนวนหนึ่งด้วยทรัพยากรที่ใช้จำนวนหนึ่ง ดังนั้นการเพิ่มผลการผลิตอาจทำได้ 3 วิธี คือ 1) เพิ่มผลผลิตโดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิม 2) ลดการใช้ทรัพยากรโดยได้ผลผลิตเท่าเดิม 3) การเพิ่มผลผลิตและลดการใช้ทรัพยากรลง

นอกจากนี้ การวัดผลการผลิต (Productivity) ตามที่กล่าวแล้วอาจวัดได้จากความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) และประสิทธิภาพ (Efficiency)

ประสิทธิผล หมายถึง การทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการในแง่ของผู้บริโภค สินค้า ได้ปริมาณและคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้บริโภค

ประสิทธิภาพ หมายถึง การทำงานโดยเสียค่าใช้จ่ายต่ำ ความมีประสิทธิภาพขององค์กร (Organization effectiveness) เป็นหัวข้อสำคัญต่อการวิเคราะห์และขัดเกลาพฤติกรรมองค์กรที่เกิดจากการบริหารงานว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด ความมีประสิทธิภาพขององค์กรขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ว่าองค์กรสามารถทำประโยชน์จากสภาพแวดล้อมจนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่สิ่งที่สำคัญเบื้องหลังอยู่ควบคู่กับประสิทธิผลก็คือประสิทธิภาพ (Efficiency) ซึ่งหมายถึง การมีสมรรถนะสูง สามารถมีระบบการทำงานสร้างสมทรัพยากรและความมั่งคั่งเก็บไว้ภายในไว้เพื่อการขยายตัวต่อไป และเพื่อเอาไว้สำหรับรองรับสถานการณ์ ที่อาจเกิดวิกฤตการณ์จากภายนอกด้วย

ในแง่ของการวัดผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารจะต้องพิจารณา 2 ส่วน ที่สำคัญ คือ ทรัพยากรขององค์กรและลูกค้าองค์กร การบริหารงานที่ดีจะต้องใช้ทรัพยากรอย่างถูกต้องเหมาะสมและ

ตรงกับความต้องการของลูกค้า แต่ในส่วนของการบริหารการศึกษานั้น ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพ รวมถึงตระหนักถึงปริมาณและคุณภาพที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

2. กรอบแนวคิดของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

การปฏิรูประบบราชการเป็นนโยบายหนึ่งที่รัฐบาลไทยให้ความสำคัญเนื่องจากการปฏิรูปราชการยังเป็นเรื่องที่รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ให้ความสนใจเพราะว่าการรับข่าวสารของประชาชนได้รับการยกระดับให้สูงขึ้น แต่การบริการของรัฐยังไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างทันเหตุการณ์ งานล่าช้าซับซ้อนไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับการให้บริการภาคธุรกิจเอกชน การมีกฎระเบียบรุงรังไม่ยืดหยุ่น ระบบการทำงานไม่โปร่งใส และไม่สามารถแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม จึงจำเป็นต้องได้รับการเปลี่ยนแปลง รูปแบบหนึ่งที่ได้นำมาใช้ในการปฏิรูประบบราชการคือการบริหารที่เน้นผลลัพธ์ (Result-Base Management) หรือเรียกว่าการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารที่เน้นความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) ของรัฐบาลต่อประชาชน กล่าวคือ รัฐบาลจะต้องแสดงให้เห็นที่ประจักษ์ต่อประชาชนว่ารัฐได้ใช้งบประมาณแผ่นดินไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผลอย่างไร โดยแสดงถึงผลงานว่ามีอะไรบ้าง

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นการจัดการและการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด (Economy) การบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการได้ผลงานที่บรรลุเป้าหมายขององค์กร หรือประสิทธิผลของการทำงาน (Effectiveness)

3. กรอบแนวคิดการบริหารเพื่อความเป็นเลิศ

Peter and Waterman (1982, pp.13-19) เสนอกรอบแนวคิดตามคุณลักษณะ 8 ประการของความเป็นเลิศ จำแนกรอบพื้นฐาน 7s สามารถสรุปเป็นลักษณะดีเด่นของบริษัทในสหรัฐอเมริกาได้ 8 ประการ ดังนี้

1. มุ่งการปฏิบัติ (A Bias for Action) ประกอบด้วย 1) การทำให้องค์กรมีความคล่องตัว 2) การแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ 3) องค์กรคิดค้นทดลองปฏิบัติ 4) เน้นความเร็วและจำนวน 5) เน้นการเรียนรู้แบบประหยัด 6) เน้นเนื้อหาการทดลองปฏิบัติ และ 7) ระบบที่ง่าย

2. การใกล้ชิดกับลูกค้า (Closed to Customer) ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์ด้านบริการคุณภาพและความเชื่อถือ 2) ความเป็นนักหาช่องทาง และ 3) การรับฟังความคิดเห็นของลูกค้า

3. ความเป็นอิสระและความเป็นเจ้าของ (Autonomy and Entrepreneurship) ประกอบด้วย
 1) การกระจายอำนาจ 2) จัดกลุ่มงานขนาดเล็ก 3) สนับสนุนการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ 4) เน้นการแข่งขัน
 5) ใช้การติดต่อสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ และ 6) อดทนต่อความล้มเหลว

4. การเพิ่มผลผลิตโดยอาศัยคน (Productivity Through People) ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร
 มีทัศนคติที่ดีต่อพนักงาน 2) นำองค์ประกอบระบบสไตล์การบริหารค่านิยมร่วมสนับสนุนให้เพิ่มผลผลิต
 3) ใช้นโยบายไม่ปลดพนักงานออก 4) ฝึกอบรมและพัฒนาพนักงาน 5) ใช้ภาษาให้เกียรติ 6) นำระบบ
 การจูงใจมาใช้ 7) สร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน 8) ไม่เข้มงวดในเรื่องการปฏิบัติตามสายบังคับ
 บัญชามากนัก 9) สร้างความตื่นตัวให้แก่พนักงาน 10) เข้มงวดกับการคัดเลือกกลั่นกรองและการรับ
 พนักงานใหม่ 11) ให้พนักงานใหม่ได้สัมผัสงานจริงด้วยตนเอง 12) ให้พนักงานมีส่วนร่วมในการรับทราบ
 ข้อมูล 13) เน้นการปรับกลุ่มงานให้มีขนาดเล็กกะทัดรัด และ 14) กำหนดปรัชญาที่เน้นความไว้วางใจ
 พนักงาน

5. การสัมผัสและมุ่งคุณค่า ประกอบด้วย 1) ให้ความสำคัญกับคุณค่าและคุณภาพการบริการ
 2) กำหนดเป้าหมายเชิงคุณภาพมากกว่าปริมาณ 3) เชื่อว่าพนักงานทุกคนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า
 4) ต้องมีวิสัยทัศน์กว้างไกล 5) ไม่เรียกพนักงานพบที่ห้องทำงาน 6) จัดให้มีการพบปะสังสรรค์ในกลุ่ม
 ผู้บริหารระดับสูง และ 7) ส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการทำงานไม่เครียดจนเกินไป

6. ทำแต่ธุรกิจที่มีความเชี่ยวชาญและเกี่ยวเนื่อง (Stick to the Knitting) ประกอบด้วย
 1) ไม่ขยายธุรกิจออกไปในด้านที่ตนเองไม่ชำนาญ 2) หากต้องการขยายธุรกิจของตนเองออกไปในด้านที่
 ตนเองไม่ชำนาญ ต้องใช้เงินไม่สูงนักมุ่งเฉพาะด้านบางสาขาเพื่อสนับสนุนงานหลักที่ดำเนินการอยู่
 ควรทดลองเพิ่มขึ้นทีละน้อยและหากไปได้ดีก็ให้ความสำคัญมากขึ้น

7. รูปแบบที่เรียบง่ายและใช้คนน้อย (Simple form and Learn Staff) ซึ่งจะประกอบด้วย
 1) จัดโครงสร้างองค์กรแบบเมทริกซ์ 2) การจัดโครงสร้างองค์กรในระดับบนด้วยการใช้โครงสร้างแบบ
 รูปแบบเดียว 3) โครงสร้างมีขนาดกะทัดรัด ใช้คนน้อย และ 4) โครงสร้างมีความเหมาะสม สามารถ
 ปรับตัวแต่ยังคงรูปเดิม

8. การเข้มงวดและผ่อนปรนในขณะเดียวกัน (Simultaneous Loose Tight Properties)
 ประกอบด้วย 1) สร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการทำงาน 2) โครงสร้างมีความยืดหยุ่น
 3) ให้พนักงานทำงานโดยสมัครใจ ยอมรับนักคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ 4) ตั้งทีมหรือกลุ่มงานที่มุ่งทดลองปฏิบัติ
 5) ประเมินแบบไม่เป็นทางการด้านบวกและสร้างเครือข่ายทางสังคม 6) สร้างเครื่องมือด้านการควบคุม

7) ให้ความสำคัญกับคุณภาพมาก่อนต้นทุน 8) เข้มงวดกับระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ 9) ให้พนักงานทุกคนยึดถือการทำงานที่มีคุณภาพ 10) เน้นการกระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเรียบง่ายโดยอาศัยหลักของความเป็นจริง และ 11) เน้นการสื่อสารที่จะต้องกระทำอย่างจริงจัง เข้มงวดและรวดเร็ว

จากแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นเลิศ สรุปได้ว่า คือความโดดเด่น ความมีมาตรฐานในการตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ ในรูปแบบของสินค้าหรือบริการ ซึ่งจะประกอบด้วยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งการนำแนวคิดแบบใดแบบหนึ่งมาใช้อาจไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งหมด รวมทั้งบริบทแต่ละองค์กรหรือสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ดังนั้น การนำมาประยุกต์ใช้จำเป็นต้องนำไปปรับให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทขององค์กรหรือสถานศึกษานั้น ๆ โดยความเป็นเลิศหรือความโดดเด่นภายใต้บริบทขององค์กรหรือสถานศึกษาของตนเอง

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแนวคิดเชิงปรัชญาที่กำหนดไว้ในมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 3) พ.ศ. 2553 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2540 หน้า 12 อ้างถึงใน พิจิตรา ทีสุภะ, 2556 หน้า 41-42) กล่าวว่า การเรียนรู้ที่ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด คือการจัดการเรียนรู้โดยให้โอกาสผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเองโดยมีส่วนร่วมในการสร้างผลผลิตที่มีความหมายแก่ตนเอง ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจึงไม่ใช่วิธีการสอน แต่เป็นเทคนิคการจัดการเรียนรู้กับผู้เรียนเป็นสิ่งเดียวกัน หรือมีความสอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างสมดุล

พิจิตรา ทีสุภะ (2556, หน้า 41-42) สรุปไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือ ผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความหมายเหมือนกัน คือ การเรียนรู้เพื่อสนับสนุนผู้เรียนเสริมสร้างให้เป็นผู้คิดค้นคว้า ปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสนใจ ความกระตือรือร้นด้วยตนเอง จนพบข้อความรู้ โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ จัดกิจกรรมอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน

Gagne (1985, p.65) ได้พัฒนาทฤษฎีการจัดการเรียนการสอน โดยมีสาระสำคัญในทฤษฎี 3 ประการ ดังนี้

1. การพิจารณาการเรียนรู้ การพิจารณาในรูปแบบชุดของกระบวนการต่าง ๆ ภายในตัวบุคคลซึ่งได้แปลงการเร้าจากสิ่งเร้าภายนอกในสิ่งแวดล้อมรอบตัวบุคคลให้เป็นข้อมูลรูปแบบต่าง ๆ อีกมากมาย

นำไปสู่การนำพื้นฐานให้มีสภาพเป็นความจำระยะยาวในที่สุด ข้อมูลจึงได้กลายเป็นความจำระยะยาว ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ผลการเรียนรู้ช่วยให้บุคคลเกิดความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆ

2. ความสามารถในการแสดงออกของบุคคล หมายถึง การสอนสามารถจัดหมวดหมู่ได้หลายวิธี เช่น การจัดโดยการคำนึงถึงการนำไปใช้จริง และจัดโดยการคำนึงถึงทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน เป็นต้น สำหรับวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนนั้น การเยได้จัดผลการเรียนรู้ออกเป็น 5 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ ทักษะทางปัญญา กลวิธีในการเรียนรู้ ภาษา คำพูด เจตคติ และทักษะการเคลื่อนไหว ความสามารถของมนุษย์ 5 ประเภท ซึ่งหมายความว่า ประสิทธิภาพของการเรียนรู้อันนำไปสู่การแสดงออกแต่ละประเภทนี้สามารถประเมินด้วยวิธีการที่แตกต่างกันไป

3. การจัดสภาพการเรียนการสอนซึ่งส่งเสริมการเรียนรู้ใด ๆ โดยหลักการจะมีลักษณะร่วมกัน โดยไม่สำคัญว่าจะเกิดผลการเรียนรู้แบบใด แต่ละวิธีดำเนินการแต่ละวิธีในสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้แต่ละประเภทนั้นย่อมมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกันไป การเกิดทักษะทางปัญญาจะต้องอาศัยการวางแผนการจัดสภาพการณ์การเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากแผนการจัดสภาพการณ์การเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษา คำพูดหรือการเรียนทักษะการเคลื่อนไหว เป็นต้น สาระนั้นนี้เป็นสาระหลักที่สำคัญที่สุดในทฤษฎีการเรียนการสอนที่อธิบายทั้งหมด

Cronbach (1973, pp.68-70) กล่าวว่า การเรียนรู้ คือ การแก้ปัญหาซึ่งจะต้องประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. สถานการณ์ (Situation) คือ สิ่งแวดล้อมหรือบรรยากาศรอบตัวผู้เรียน อันจะมีส่วนช่วยให้การเรียนบรรลุผลสำเร็จ
2. ความมุ่งหมาย (Goal) คือ การทราบจุดหมายของสิ่งที่เรียน
3. การแปลความ (Interpretation) เป็นการทำให้ตัวเองเข้าไปอยู่ในสถานการณ์เพื่อแปลความหมายของสิ่งที่พบ เพื่อช่วยให้เกิดการแก้ปัญหา
4. การกระทำ (Action) หมายถึง การตอบสนองต่อสถานการณ์ที่พบหลังจากแปลความหมายและทำความเข้าใจแล้ว
5. ผลการปฏิบัติ (Consequence) คือ ผลที่ได้รับจากการกระทำ ถ้าเป็นผลดีก็สามารถจะนำไปใช้ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกันได้ ในทางตรงกันข้ามถ้าได้ผลล้มเหลว บางคนอาจจะแก้ไขปรับปรุงวิธีการตอบสนอง เพื่อให้ได้วิธีที่ดีที่สุดหรือบางคนอาจจะล้มเลิกความหวังเดิมเสีย

Hillgard and Bower (1975, p.2) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนไปจากเดิม อันเป็นผลจากการฝึกฝน และประสบการณ์ที่ได้รับ แต่มีการตอบสนองที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ เช่น สัญชาตญาณหรือวุฒิภาวะ หรือจากการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวของร่างกาย

Bloom (1987, p.11) กล่าวถึง การเรียนรู้ในแต่ละครั้ง จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น 3 ประการ จึงจะเรียกว่าเป็นการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงทางความรู้ ความคิด ความเข้าใจ (Cognitive Domain)
2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ หรือความรู้สึก (Affective Domain)
3. การเปลี่ยนแปลงทางการเคลื่อนไหวของร่างกาย เพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ (Psychomotor Domain)

วิภา ทองหง่า (2554, หน้า 38-39) สรุปไว้ว่า แนวทางในการจัดการเรียนการสอนนั้น สถานศึกษาจะต้องจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้จัดกิจกรรมให้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติผสมผสานความรู้ต่าง ๆ พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลา ทุกสถานที่ สถานศึกษาต้องพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมผู้สอนจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมกับบุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งผู้บริหารต้องบริหารจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ และการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้ จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า การพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักและมีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงต้องสนับสนุนให้ครูทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้อง หลักการสำคัญ เพราะจะช่วยในการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน เมื่อแนวคิดเปลี่ยน การกระทำย่อมเปลี่ยนตามไปด้วย ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนและมีบทบาทที่สำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียน คือ 1) สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ 2) สนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน 3) การกำกับติดตามประเมินผล

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานตัวบ่งชี้คุณภาพและความสำเร็จของสถานศึกษา ความสำเร็จของสถานศึกษา พิจารณาจากคุณภาพของผลผลิต คือ ตัวนักเรียน ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร วิชาการ ดังนี้

ความหมายของการบริหารวิชาการ

ในส่วนของความหมายของการบริหารวิชาการได้มีผู้ให้นิยามเกี่ยวกับความหมายของการบริหาร วิชาการเพื่อใช้ในการสื่อสารความหมายให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน ดังนี้

Miller (1965, p.85) ให้แนวคิดว่าการบริหารงานวิชาการ คือการจัดโปรแกรมการสอน การ ปฏิบัติตามโปรแกรมการสอน การวัดผลเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี

Gordon (1991, p.71) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง งานกำกับติดตาม ซึ่งส่วนใหญ่ จะเป็นเรื่องการเรียนการสอน การทำงานวิจัย การนิเทศติดตาม ตลอดจนการรักษาความเป็นมืออาชีพ ทางด้านการจัดการเรียนการสอน

Forest and Kinser (2002, p.1) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่ต้องรับผิดชอบ เกี่ยวกับการบริหารและการส่งเสริมหลักสูตรการสอน และการจัดการเรียนรู้

Fry, Ketteridge and Marshall (2008, p.68) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรม ทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขการเรียน การสอนของนักเรียนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพมากที่สุด ประกอบด้วยงานหลายอย่าง เช่น หลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดครูเข้าสอน การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาครูวิชาการ การนิเทศ การสอน เป็นต้น

ปรีชา จันทรมณี (2556, หน้า 16) สรุปไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหาร สถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียน การสอน ให้ได้ผลดีและ มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

อภิญา เจริญกิจ (2556, หน้า 12) สรุปไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการ บริหารสถานศึกษาโดยการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ปรัชญา และเป้าหมาย ของการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนก่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านความสามารถทางวิชาการ ศีลธรรมจรรยา และความประพฤติของนักเรียน รวมทั้งการพัฒนากระบวนการสอนให้มีประสิทธิภาพดีมากยิ่งขึ้น

พระวิเชียร ศรีหาบุตร (2557, หน้า 51) สรุปไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลให้ดีขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นการดำเนินกิจกรรมทุกประเภทในสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา เป็นงานหลักที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นงานที่ความสำคัญในการจัดระบบงานให้รัดกุม และมีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นจึงมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของงานวิชาการไว้ดังนี้

Miller (1965, p.175) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาและที่สำคัญมากที่สุด ได้แก่ การจัดโปรแกรมการสอนและการปฏิบัติตามโปรแกรม รวมทั้งการวัดผลเพื่อจะได้ติดตามการเรียนการสอนของครูและนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดบริการในการสอน

Smith N. D. (อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553 หน้า 1 กล่าวว่า ในการใช้เวลาในการบริหารงาน และการให้ความสำคัญของงานสถานศึกษา งานในความรับผิดชอบของผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาจัดลำดับความสำคัญของภารกิจการบริหารสถานศึกษา เรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

ความสำคัญลำดับที่ 1 การบริหารงานวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 40

ความสำคัญลำดับที่ 2 การบริหารงานบุคลากร ได้แก่ ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 20

ความสำคัญลำดับที่ 3 การบริหารกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 20

ความสำคัญลำดับที่ 4 การบริหารการเงิน คิดเป็นร้อยละ 5

ความสำคัญลำดับที่ 5 การบริหารสถานที่ คิดเป็นร้อยละ 5

ความสำคัญลำดับที่ 6 การบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 5

ความสำคัญลำดับที่ 7 การบริหารทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 5

พรศักดิ์ สุจริตรักษ์ (2551, หน้า 30) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา และถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ

ให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา นั่นคือ ผู้เรียนมีความรู้ คู่คุณธรรม เก่ง ดี มีสุข มีคุณภาพ และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามที่ประเทศชาติต้องการ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ดารารวรรณ สุขคันธรักษ์ (2556, หน้า 40) สรุปไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จของผู้บริหารที่จะสามารถใช้การบริหารงานวิชาการเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนสถานศึกษา เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างคุณภาพของผู้เรียนผ่านขอบข่ายภารกิจที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดขอบข่ายภารกิจการบริหารและการจัดการสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

อมลรดา พุทธินันท์ (2561, หน้า 52) สรุปไว้ว่า งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา มุ่งปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ และเกิดการเรียนรู้ ซึ่งคุณภาพของผู้เรียนส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญ กล่าวได้ว่าเป็นหน้าที่หลักของสถานศึกษาในการจัดประสบการณ์ สร้างเสริมความรู้ให้กับผู้เรียน ผ่านองค์ประกอบการบริหารด้านหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีกระบวนการวัดและประเมินผล กำกับติดตาม ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนด สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งคุณภาพของผู้เรียนจะบ่งบอกถึงคุณภาพของสถานศึกษา รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอีกด้วย

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

ความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานวิชาการ ซึ่งงานวิชาการโรงเรียนมีขอบข่ายที่กว้างขวาง โดยครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การดำเนินการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับขอบข่ายของการบริหารวิชาการไว้ ดังนี้

Miller (1965, pp.175-180) กล่าวว่า งานบริหารงานวิชาการประกอบด้วย

1. การจัดโปรแกรมการสอน
2. การปฏิบัติตามโปรแกรมการสอน
3. การติดตามการเรียนการสอน
4. การจัดบริการการสอน

Faber and Sherron (1970, pp.112-128) ได้แบ่งงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
2. การจัดเนื้อหาของหลักสูตร
3. การจัดอุปกรณ์การสอน
4. การนิเทศการสอน
5. การส่งเสริมครูประจำการในด้านความรู้

Campbell, Bridges and Nystrand (1977, p.212) กล่าวว่า งานด้านวิชาการนั้นเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงานการประเมินผลอันประกอบด้วย

1. การกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะของสถานศึกษา
2. การกำหนดโปรแกรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย
3. การพัฒนาและนำหลักสูตรของชาติไปใช้
4. การเลือกใช้และเตรียมอุปกรณ์ สื่อการเรียน
5. การประเมินผลการสอน

Soliman (1997, p.135) ได้จัดแบ่งภาระงานทางวิชาการเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. การสอน (Teaching)
2. การวิจัย (Research)
3. การบริการวิชาการแก่สังคม (Community Services)

Kimbrough and Nunnery (1998, pp.51-58) กล่าวว่า งานบริหารงานวิชาการประกอบด้วย

1. การกำหนดนโยบายและหลักการให้ชัดเจน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา
3. การจัดระเบียบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมาย
4. การจัดองค์กรของการเรียนการสอน
5. การประเมินผล
6. การจัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน

Hoy and Miskel (2001) ขอบข่ายงานวิชาการ ประกอบด้วย

1. การมุ่งเน้นทางด้านวิชาการ
2. มุ่งสัมฤทธิ์ผล

3. หลักสูตรมีคุณภาพและให้โอกาสในการเรียนรู้
4. การจัดบรรยากาศของโรงเรียน
5. บรรยากาศในชั้นเรียน
6. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของผู้ปกครอง
7. ศักยภาพในการประเมิน
8. การใช้เวลาในการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ
9. การมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอน
10. มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
11. มีการเรียนรู้อย่างอิสระ
12. มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ

รุ่งรัชชดาพร เวหะชาติ (2552, หน้า 30) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ ครอบคลุมใน 4 ด้าน คือ หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัด/ประเมินผล และการรับเข้าศึกษาต่อ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ (ICT) พบว่า มีการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานปฏิรูปด้านการเรียนรู้ในแต่ละด้านเป็นอย่างมาก หลากหลายโครงการ เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และแผนการศึกษาชาติ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

12. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 3-4) ได้ให้ทัศนคติเกี่ยวกับขอบข่ายงานวิชาการประกอบด้วย

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงาน ดังนี้

1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร

1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้จึงต้องมีการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละรายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอน ต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากร

2.4 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวทันวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจอุตสาหกรรม เป็นต้น

3. การจัดการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษาของผู้เรียน เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูเลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุดเป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการให้กิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครู ให้แก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 28-29) กล่าวว่า ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย

1. การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ๆ
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน

สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การดำเนินการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว

การศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ แก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริม สนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา อาจกล่าว ได้ว่าความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานวิชาการ

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ปัจจุบันโลกของเราอยู่ในศตวรรษที่ 21 มีความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมากมาย อาจทำให้คนในยุคก่อนปรับตัวได้ไม่เท่าทันกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st century skills; transversal skills) หมายถึง กลุ่มความรู้ ทักษะ และ นิสัยการทำงาน ที่เชื่อว่ามีสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะดังกล่าวนี้เป็นผล จากการพัฒนากรอบความคิดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning Framework) โดย ภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (The Partnership for 21st Century Skills) เบอร์นี ทริลลิง และ ชาลส์แฟเดล (Bernie Trilling & Charles Fadel) ได้เสนอในหนังสือ 21st Century Skills: Learning for Life in Our Times (2009) เป็นสมการ 3Rs + 7Cs = ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดย 3Rs ประกอบด้วย ทักษะการรู้หนังสือ ได้แก่ Reading (ทักษะการอ่าน), Writing (ทักษะการเขียน) และ Arithmetic (ทักษะเลขคณิต) ส่วน 7Cs ประกอบด้วย ทักษะ 7 ด้าน คือ (1) ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา (critical thinking and problem solving) (2) ด้านการสื่อสารสารสนเทศและการรู้เท่าทันสื่อ (communications, information, and media literacy) (3) ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ (collaboration, teamwork and leadership) (4) ด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (creativity and innovation) (5) ด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (computing and ICT literacy) (6) ด้านการทำงาน การเรียนรู้ และการพึ่งตนเอง (career and learning self-reliance) และ (7) ด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (cross-cultural understanding) (จินดารัตน์ โพธิ์นอก, 2557)

Sahin (2009 p.1464) กล่าวว่า คนต้องมีทักษะการคิดระดับสูง เรียกว่า ทักษะการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 เพื่อแก้ปัญหาใหม่ของโลกใหม่ ทักษะการเรียนรู้เหล่านี้ประกอบด้วย ทักษะสารสนเทศและ การสื่อสาร ทักษะการคิดและการแก้ปัญหา และทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

Kristin, Kara, Natalie, & Jame (2013 p.643) กล่าวว่า ความรู้และความสามารถที่สำคัญ สำหรับความสำเร็จในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะการใช้ตัวเลข ทักษะความสามารถด้านการอ่าน

และเขียน ทักษะการเรียนรู้ข้ามสาระ ทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การแก้ปัญหาและการคิดเชิงวิพากษ์ การสื่อสารการทำงานร่วมกัน ทักษะชีวิตและทักษะการทำงาน ทักษะด้านจริยธรรม อารมณ์ ความตระหนักและความสามารถทางวัฒนธรรม

Global Megatrends (2009); Canton (2006); ยอร์ช ฟรีดแมน (2011); อ้างถึงใน วิจารณ์ พานิช (2555) ใน 7 เรื่อง ซึ่งทุกคนต้องตระหนักที่จะนำไปสู่เหตุผลและประเด็นการการปรับเปลี่ยนบทบาทครู วิธีการเรียนของนักเรียน การจัดหลักสูตรสถานศึกษาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และบทบาทของชุมชน ท้องถิ่น มีดังนี้

1. โลกเทคโนโลยี (Technologicalization) ในชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน และชีวิตการทำงาน คนจะใช้และพึ่งพาเทคโนโลยีเป็นหลัก โดยเฉพาะเทคโนโลยีข่าวสารและการคมนาคม (Information and communication technology) ดังนั้นทักษะด้านเทคโนโลยีจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากและหลีกเลี่ยงไม่ได้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องพัฒนาทักษะสำหรับเทคโนโลยีกับคน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคนกลุ่มที่ 1 ใช้เทคโนโลยีในการทำงาน และดำเนินชีวิตประจำวันอย่างรู้เท่าทัน กลุ่มคนกลุ่มที่ 2 ทำงานให้บริการและคิดพัฒนาผลิตภัณฑ์ตลอดจนสร้างนวัตกรรมที่ตอบสนองความต้องการใช้งานอย่างเหมาะสมต่อคุณภาพชีวิตในสภาพจริง ซึ่งในกลุ่มที่ 2 คนไทยยังต้องสร้างและพัฒนาทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์และพัฒนา นวัตกรรมของคนไทยขึ้นใช้เอง และนำไปแลกเปลี่ยนการใช้งานในเวทีเศรษฐกิจโลก

2. โลกเศรษฐกิจและการค้า (Commercialization & Economy) เป็นผลสืบเนื่องมาจาก ความเป็นโลกแห่งเทคโนโลยีที่มีการคิดพัฒนานวัตกรรมขึ้นใช้งานในการดำเนินชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงานของทุกอาชีพ มีการพัฒนาเทคนิคการเรียนรู้ทักษะ เกิดการสร้างกลยุทธ์การขาย จนเกิดการแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจโลก ในเมื่อผลิตภัณฑ์ที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีความเกี่ยวข้องและจำเป็นต่อชีวิตความเป็นอยู่ ทุกคนจึงพยายามเรียนรู้ทักษะการใช้งานเพื่อแข่งขันในด้านประสิทธิภาพการทำงาน ความเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เน้นการขายเป็นหลัก จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาทักษะทางการค้าที่มีจิตวิญญาณของผู้ประกอบการ (Entrepreneurial spirit) ของการค้าในรูปแบบใหม่ ๆ ที่เน้นเทคโนโลยี เน้นผลผลิตในเชิงนวัตกรรมที่ต้องอาศัยเทคนิคและความชำนาญใหม่ ๆ มากขึ้น

3. โลกาภิวัตน์กับเครือข่าย (Globalization and Network) สืบเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เน้นการขายเป็นหลัก การสื่อสาร สื่อความหมาย และการเลือกเครือข่ายวิธีการสื่อสาร ต้องมีความถูกต้อง รวดเร็ว ไม่จำกัดสถานที่ ซึ่งความเป็นโลกาภิวัตน์จะถูกนำมาเป็นตัวช่วยได้อย่าง รวดเร็ว ทุกที่ ทุกเวลาถึงโลกกว้างให้แคบเล็กลงมา ถือเป็นอิทธิพลที่ทำให้คนในศตวรรษที่ 21 ต้องสร้าง

ทักษะการเรียนรู้ได้มากมายหลายช่องทาง โดยเฉพาะเรื่องเครือข่ายที่จับมือในกลุ่มเดียวกันที่ต้องสร้างความร่วมมือกันทำงาน แลกเปลี่ยนความรู้ในเชิงพัฒนาคุณภาพชีวิต และการทำงานปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกศตวรรษที่ 21 ก็คือ การพึ่งพากันในระดับโลกจะมีมากขึ้นในเรื่องการดำเนินชีวิตและแก้ไขปัญหาของโลก การเป็นพลเมืองของโลกดิจิทัล และการเป็นประชาธิปไตย ความต้องการผู้ประกอบการที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน คิดงานใหม่ขึ้นมาและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลแบบออนไลน์ ซึ่งในโลกเทคโนโลยีเครือข่าย และธุรกิจต้องการผู้ประกอบการที่เป็นผู้สร้างสรรค์มากขึ้น

4. สิ่งแวดล้อมและพลังงาน (Environmentalization and Energy) เป็นผลจากในศตวรรษที่ผ่านมาโลกได้พัฒนาการใช้เทคโนโลยีที่นำเอาทรัพยากรมาใช้โดยไม่คำนึงถึงการสูญเสียสภาพความสมดุลของสภาพแวดล้อม ปัญหาจากสภาพแวดล้อมจึงเกิดขึ้นมากมายหลายเหตุการณ์ดังนั้นความใส่ใจที่จะคืนความสมดุลทางธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมจึงเกิดขึ้น การเรียนรู้และแก้ปัญหาจะเป็นการช่วยเหลือกันหรือทำงานร่วมกันมากขึ้น โดยใช้ความเป็นโลกาภิวัตน์กับเครือข่ายก็ดกันสำหรับผู้ที่ไม่ให้ความร่วมมือและทางตรงข้ามผลิตภัณฑ์ที่ช่วยรักษาสมดุลทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็จะร่วมมือกันในเชิงธุรกิจการค้า และเชิงการสร้างพันธมิตร

5. ความเป็นเมือง (Urbanization) สืบเนื่องจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศในความเป็นโลกาภิวัตน์ ทำให้ลดช่องว่างของสังคมชนบทลง การซื้อขายสินค้า ธุรกิจการค้า การใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เกิดขึ้นเหมือนสังคมเมือง สิ่งที่เกิดขึ้นชัดเจนก็คือ เศรษฐกิจ และชีวิตสมัยใหม่ที่ยึดโยงอยู่กับการค้าและบริการที่ตั้งอยู่บนวิถีชีวิตสมัยใหม่ ที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่แข่งขันผลิตนำมาใช้ใหม่ ๆ กันมากขึ้น นำไปสู่การเป็น Global cities มากขึ้นและชัดเจนขึ้น

6. คนจะอายุยืนขึ้น (Ageing & Health) ความก้าวหน้าการคิดค้นผลิตภัณฑ์ทางยาและเวชภัณฑ์ การรักษาพยาบาล รวมถึงเทคโนโลยีทางการแพทย์เฉพาะทาง พัฒนาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ประกอบกับคนเข้าถึงองค์ความรู้ ความรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศในความเป็นโลกาภิวัตน์ทำให้คนดูแลสุขภาพ และป้องกันรักษาโรคเฉพาะทางอย่างแม่นยำตรง ทำให้คนอายุยืนมากขึ้น เกิดเป็นสังคมของผู้สูงอายุการดำเนินชีวิตและวิถีชีวิตจะเปลี่ยนไป คนสูงอายุยังมีพลังสมองและทำงานได้อยู่ คนรุ่นใหม่มีน้อยลง จึงเกิดการสร้างสรรค์สังคมการอยู่ร่วมกันของคนรุ่นใหม่กับคนรุ่นเก่า ที่มีคุณภาพชีวิตผสมผสานกันได้อย่างลงตัวไม่ถูกทอดทิ้ง เกิดเป็นกลุ่มปัญหาใหม่จากผู้สูงอายุ

7. อยู่กับตัวเอง (Individualization) หรือสังคมก้มหน้า เป็นผลสืบเนื่องมาจากความเจริญทางด้านเทคโนโลยี และความเป็นโลกาภิวัตน์ การสนทนาระหว่างบุคคล หรือกลุ่มคนที่รู้จักกันจะใช้

ช่องทางผ่านเครือข่ายและเทคโนโลยีมากกว่ามาพบหน้ากัน ปฏิสัมพันธ์ซึ่งหน้าลดน้อยลง นักเรียนจะเข้าชั้นเรียนน้อยลงแต่คุยกันผ่านช่องทางเทคโนโลยีกันมากขึ้น

วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตฤกษ์ (2554, หน้า 114) การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมีทักษะดังกล่าว ต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตที่ครูมีเพื่อสร้างนวัตกรรมการบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน นับได้ว่าครูเป็นกลไกสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ครูต้องมีความตื่นตัวและเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ 21

ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2557) ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวให้พ้นกับดักของตะวันตก การจัดการเรียนการสอน และการปลูกฝังสังคมทางบ้านในปัจจุบันปลูกฝังวัฒนธรรมการรับในตัวเด็กไทยในสิ่งเหล่านี้ใช่หรือไม่ คือ เชื้อตามที่ได้ฟัง ขาดความมั่นใจในตัวเอง ไม่แสวงหาข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อถือได้ ขาดความกระตือรือร้น ติดรูปแบบเดิม ๆ เป็นผู้บริโภคน ทำอะไรแค่พอผ่านไม่อดทน ไม่ชอบทำงานหนัก ชอบทำงานคนเดียว ไม่นึกถึงส่วนรวม เอาตัวรอดเก่ง ขาดคุณธรรมจริยธรรม ไม่สนใจสันติวิธี และขาดอัตลักษณ์ไทย แล้วการจัดการเรียนการสอน และการปลูกฝังสังคมทางบ้านในยุคศตวรรษที่ 21 จะปลูกฝังวัฒนธรรมการสร้างในตัวเด็กไทย ในสิ่งเหล่านี้ได้อย่างไร คือ รู้จักคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์มีความมั่นใจในตนเอง แสวงหาความรู้ รู้เท่าทันสารสนเทศในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง คิดสร้างสรรค์ เรียนรู้เป็นผู้ประกอบการ และผู้ผลิตมุ่งความเป็นเลิศ อดทน ทำงานหนัก ทำงานได้เป็นทีม รับผิดชอบต่อส่วนรวม คำนึงถึงสังคม มีคุณธรรม ยึดมั่นในสันติธรรม และมีความเป็นไทย

วรลักษณ์ คำหว่าง และนงลักษณ์ ใจฉลาด (2559 หน้า 198) ปัญหาที่พบเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู คือ ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ไขปัญหา ความริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตนเองด้านการเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต ขาดการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ขาดการบูรณาการ ขาดกลไกประสานงานที่ชัดเจนในการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติ รวมถึงการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างพอเพียง และเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาไป

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2559 หน้า 1) การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ ต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง โดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะ

ที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรม บริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ อันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่เป็นเยาวชนยุคใหม่ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยสอดคล้องตามหลักการจัดการศึกษา มาตรา 22 ซึ่งการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

สรุปได้ว่า จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 คือ คนไทยจะต้องเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่เพื่อการก้าวให้ทันผลิตภัณฑ์ที่ถูกลงตลาด ใช่หรือไม่ หรือจะมองก้าวข้ามเทคโนโลยีใหม่เหล่านั้นไปแล้วพัฒนาต่อยอดการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ขึ้นใช้เอง คนไทยจะต้องเรียนรู้และซื้อนวัตกรรมที่ประเทศที่พัฒนาแล้วคิดค้นให้ใช้ หรือจะเป็นผู้คิดพัฒนานวัตกรรมที่สอดคล้องกับบริบทของสังคม ถิ่นฐานของเราเองขึ้นใช้เอง คนไทยเป็นผู้รับข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสื่อสาร ร่วมมือกับระดับนานาชาติ หรือเป็นผู้รู้เท่าทันสารสนเทศ สื่อ เทคโนโลยี นำไปใช้เป็นประเด็นสาระสำคัญสร้างความร่วมมือ เพื่อพัฒนานวัตกรรมและสิ่งใหม่ในด้านการผลิตและด้านเศรษฐกิจการค้า คนไทยจะเป็นผู้เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ตามทันการเปลี่ยนแปลงสินค้าใหม่ ๆ ได้เรื่อยไป หรือเป็นผู้รู้จักตัวเองและพัฒนาเพื่อเป็นตัวของตัวเอง พร้อมกำหนดการเปลี่ยนแปลงและออกแบบสินค้าใหม่สู่ตลาดได้เสมอ ซึ่งหมายความว่าคนไทยจะเป็นผู้ซื้อ (Consumer) หรือจะเป็นผู้ผลิต (Producer) นั้นเอง

2.5 บทบาทของผู้บริหารในการบริหารจัดการ

ผู้บริหารสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 “ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคคลกรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง ทั้งของรัฐและเอกชน

บทบาทของผู้บริหาร ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ความเป็นจริงของสังคมใหม่ที่มีปัญหาท้าทายสำหรับผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการของนิวซีแลนด์ (New Zealand Ministry of Education, 2013 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2556 หน้า 70-75) กล่าวถึง โมเดลภาวะผู้นำทางการศึกษา (Educational leadership Model) ซึ่งเป็นโมเดลที่กล่าวถึงเรื่องของคุณภาพ (Qualities) ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skills) ของผู้นำทางการศึกษา และบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารจำเป็นต้องนำสถานศึกษาของตนเอง และรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตนเองในด้านต่างๆ เช่น ปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียนทุกคน, ริเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล, สำรองและสนับสนุน

การใช้ ICT และ e-learning, พัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้, สร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และความสำเร็จ และ พัฒนาคณะอื่นให้เป็นผู้นำ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2550, หน้า 33) ได้กล่าวถึงบทบาทและภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาว่า สมรรถภาพของผู้บริหารเป็นดัชนีชี้ความสำเร็จของการบริหาร การที่ผู้บริหารมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของการบริหารสถานศึกษา จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้การจัดการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะผู้บริหารเป็นเสาหลักที่สำคัญอย่างยิ่งของหน่วยงาน

วัลลภา ละอองเอี่ยม (2552, หน้า 11) กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครู ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ในการกำหนดวัตถุประสงค์นโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน
2. บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการบริหารต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายและเป้าหมายที่กำหนดไว้
3. บทบาทหน้าที่ในการนำการปฏิบัติของบุคลากรในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ
4. บทบาทหน้าที่ในการสร้างขวัญกำลังใจและสร้างความสุขในการทำงานให้กับบุคลากรในโรงเรียน
5. บทบาทหน้าที่ในการสร้างความร่วมมือรวมสติปัญญาของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนเพื่อการบริหาร
6. บทบาทหน้าที่ในการจัดหาทรัพยากรและควบคุมกำกับติดตามบุคลากรในการใช้ทรัพยากรให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ประทวน บุญรักษา (2555, หน้า 5-12) ได้ทำการสังเคราะห์บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร พบว่า บทบาทของผู้บริหารการศึกษามีหลายบทบาทขึ้นอยู่กับภารกิจและกิจกรรมการบริหาร ซึ่งการบริหารให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้อง ความเป็นนักประสานงานเป็นบทบาทที่สำคัญประการหนึ่งจะทำให้การดำเนินงานตามภารกิจเป็นไปอย่างราบรื่น และการบริหารงานการศึกษาในยุคปัจจุบันจะต้องสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่และใช้กลยุทธ์และเทคนิคการบริหารระดับสูง โดยแบ่งบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร

ผู้บริหารเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในหน่วยงาน ผู้บริหารสถานศึกษาก็เป็นผู้มีความสำคัญสูงสุด สถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งเป็นความเชื่อที่สังคมยอมรับว่าเป็นจริง จากความเชื่อดังกล่าวเป็นตัวชี้วัดว่า คุณภาพ การศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ดังนั้นจึงควรมองไปที่บทบาทของผู้บริหารตามภารกิจการบริหารสถานศึกษา เพื่อมุ่งไปสู่คุณภาพการศึกษาว่าควรมีบทบาทอย่างไร

1.1 บทบาทและภารกิจของผู้บริหาร มีดังนี้

1.1.1 เป็นผู้นำทางการศึกษา ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบความก้าวหน้าทางวิชาการของ สถานศึกษา ซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียน มีความรู้ มีทักษะ เจตคติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งการเป็นผู้นำทางวิชาการ จะต้องมีขึ้นตั้งแต่ระดับตัวเอง เพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น และระดับสถาบันต้องส่งเสริมให้บุคลากรใน สถานศึกษาแสวงหาความรู้ และรู้จักผลิตและใช้งานวิจัยมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษา และสร้างจริยธรรม ทางวิชาการให้เกิดขึ้นและฝังแน่นในจิตใจจนกลายเป็นคุณธรรมสำหรับองค์กร นอกจากนี้ความเป็นผู้นำ ทางวิชาการจะต้องมุ่งไปที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุด

1.1.2 เป็นผู้นำสั่งการ การบริหารสถานศึกษาเหมือนกับการบริหารองค์กรอื่น ๆ ทั่วไป ที่ต้อง มีการจัดองค์กรเป็นฝ่ายเป็นแผนก ซึ่งจะต้องต้องมีการอำนวยความสะดวกการสั่งการให้ทุกฝ่ายสามารถดำเนินงาน ไปได้และที่สำคัญจะต้องแบ่งงาน และมอบหมายงานให้เหมาะสม มีความเป็นธรรมมีบทบาทในการสั่งการ เพื่อแก้ไขปัญหาใด ๆ ที่เกิดขึ้น

1.1.3 เป็นผู้จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมี ประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากวัสดุอุปกรณ์เป็นทรัพยากรที่สำคัญอย่างหนึ่งในทรัพยากร การบริหาร ซึ่งจะต้องให้เพียงพอทั้งปริมาณและคุณภาพ และทั้งการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

1.1.4 เป็นผู้สร้างความสัมพันธ์อันดีในองค์กร เนื่องจากสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องสร้างให้มีขึ้นเพื่อให้สังคม ใดให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ

1.2 บทบาทและภาระหน้าที่ของผู้บริหารตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 39 ที่ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจ

การบริหารจัดการไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ การเงินและงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ดังนั้นผู้บริหาร จะมีบทบาทและภาระหน้าที่ ดังนี้

1.2.1 บทบาทหน้าที่ด้านวิชาการ

- 1) มีความรู้และเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 2) มีความรู้มีทักษะและประสบการณ์ด้านการบริหาร
- 3) เป็นผู้ใช้ความรู้และประสบการณ์แก้ปัญหา
- 4) เป็นผู้นำในการสร้างวิสัยทัศน์
- 5) เป็นผู้นำด้านการคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 6) เป็นผู้นำในการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา
- 7) เป็นผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
- 8) บริหารงานโดยคำนึงถึงมาตรฐานการศึกษา

1.2.2 บทบาทหน้าที่ด้านการบริหารงานงบประมาณ

- 1) เป็นผู้ทำความเข้าใจนโยบาย อำนาจหน้าที่และกิจกรรมในหน่วยงาน
- 2) เป็นผู้นำระบบงบประมาณมาใช้ในการบริหาร
- 3) เข้าใจระเบียบการเงินการคลังและการพัสดุ
- 4) สร้างความซื่อสัตย์สุจริตในการใช้งบประมาณ
- 5) มีความละเอียดรอบคอบ
- 6) มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
- 7) มั่นตรวจสอบการใช้งบประมาณอยู่เสมอ
- 8) รายงานการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ

1.2.3 บทบาทหน้าที่ด้านการบริหารงานบุคคล

- 1) มีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในการบริหารงานบุคคล
- 2) เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน
- 3) มีมนุษยสัมพันธ์
- 4) มีอารมณ์ขัน
- 5) เป็นนักประชาธิปไตย

- 6) เป็นนักประนีประนอม
- 7) มีความอดทนอดกลั้น
- 8) เป็นนักพูดที่ดี
- 9) มีความสามารถในการจูงใจคน
- 10) มุ่งพัฒนาองค์กร

1.2.4 บทบาทหน้าที่ด้านการบริหารงานทั่วไป

- 1) เป็นนักวางแผนและกำหนดนโยบายที่ดี
- 2) เป็นผู้ตัดสินใจสั่งการ
- 3) มีความรู้การบริหารโดยใช้ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย
- 4) เป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสาร
- 5) รู้จักมอบอำนาจและรับผิดชอบอย่างเหมาะสม
- 6) เป็นผู้ควบคุมกำกับติดตามและนิเทศงานที่ดี

1.2.5 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีดังนี้

- 1) การเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 3) การเป็นผู้อำนวยความสะดวก
- 4) เป็นผู้สร้างความสัมพันธ์อันดี
- 5) การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร
- 6) การสร้างแรงจูงใจ
- 7) การประเมินผลการจัดการศึกษา
- 8) การสนับสนุนการวิจัยพัฒนา
- 9) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
- 10) การส่งเสริมเทคโนโลยี

1.4 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการประกันคุณภาพของการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เป็นการให้คำมั่นและรับรองว่าจะดำเนินการจัดการศึกษาอย่างเต็มความสามารถ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ปกครองและสาธารณชนในด้านคุณภาพการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารจึงมีหน้าที่จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร

การศึกษา ที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยจัดทำรายงานประจำปี เสนอให้ต้นสังกัดและเผยแพร่ต่อสาธารณชนทราบ และมีการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

1.5 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในฐานะคณะกรรมการของกลุ่มเครือข่าย ผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากจะมีหน้าที่บริหารโรงเรียนแล้ว ยังมีหน้าที่ในฐานะกรรมการเครือข่ายด้วย เพื่อให้เกิดความร่วมมือในทางวิชาการและอื่น ๆ ดังนั้นผู้บริหารจึงมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1) ต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง ลักษณะงาน วิธีดำเนินการ หน้าที่ของคณะกรรมการ ประธานคณะกรรมการ รองประธานและเลขานุการกลุ่มเครือข่าย ให้เข้าใจในหน้าที่นั้น ๆ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทต่าง ๆ ให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2) ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงกับบทบาทนั้น ๆ ตามที่มติคณะกรรมการกำหนดไม่ใช่ยึดอยู่กับบทบาทหน้าที่เดิม จะต้องร่วมเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม ลงมติเพื่อมุ่งให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มด้วยความเป็นอิสระไม่ตกอยู่ใต้อำนาจใด ๆ และเมื่อมีมติแล้วนำมติของกลุ่มไปปฏิบัติให้เกิดมรรคผลตามเจตนารมณ์ของกลุ่ม

3) สนับสนุนให้ความร่วมมือ โดยการปฏิบัติตามนโยบายของกลุ่มด้วยความเต็มใจ

4) ต้องทำมติของกลุ่มในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารในโรงเรียนตนเองด้วย

1.6 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในฐานะประธานกลุ่มเครือข่าย

1) ต้องทำหน้าที่เป็นประธานกลุ่มเครือข่ายโดยแยกออกจากกรรมการกลุ่มและผู้บริหารโรงเรียน

2) ต้องศึกษาหาความรู้ให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของประธานกลุ่มเครือข่ายให้ชัดเจน

3) ต้องมีภาวะผู้นำที่ดี และโน้มน้าว ชักชวน ให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) มีความรู้และทักษะในการประชุม

5) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

6) มีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

7) มีความรู้ความสามารถและทักษะในการมอบหมายงาน

8) มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประสานงาน

Bennis and Nanus (1985, pp.6-12) กล่าวว่า บทบาทภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลนั้นต้องปฏิบัติบทบาทที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. ผู้กำหนดทิศทาง (Direction Setter) ต้องสามารถประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและกำหนดเส้นทางไปสู่จุดหมายปลายทางในอนาคต

2. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) มุ่งเน้นที่สภาพแวดล้อมภายใน เช่น บุคลากร ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ต้องสามารถคาดการณ์การพัฒนาของโลกภายนอก ประเมินผลกระทบต่อองค์การสร้างความรู้สึกเกี่ยวกับความเร่งด่วนและการจัดลำดับความสำคัญเพื่อการเปลี่ยนแปลง

3. โฆษก (Spokes Person) ผู้นำต้องมีทักษะในการพูดและให้ความสนใจด้วยการเป็นผู้ฟังที่ดี สามารถต่อรองกับองค์การอื่นและสร้างเครือข่ายกับภายนอกเพื่อให้ประโยชน์ด้านแนวคิด ทรัพยากร การสนับสนุนหรือข้อมูลข่าวสารสำหรับองค์การในปัจจุบันเป็นสิ่งสำคัญ

4. การฝึกสอน (Coach) ต้องสามารถสร้างทีมงานให้อำนาจผู้ร่วมงานและเป็นที่ปรึกษาสร้างความไว้วางใจ ให้เกียรติและช่วยให้บุคคลเรียนรู้ เติบโต ก้าวหน้าเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

Henry (อ้างถึงใน Stephen & Mary, 2011, pp.4-6) นักวิจัยทางด้านการจัดการที่มีชื่อเสียง ได้ศึกษาการทำงานจริงในแต่ละวันของผู้บริหาร พบว่า บทบาทผู้บริหารโดยทั่วไปมี 10 อย่าง ซึ่งจำแนกได้เป็น 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal) ได้แก่

1.1 เป็นหัวโขน (Figurehead) รับแขก แจกของ ร้องเพลง เปิดงาน ปิดงาน

1.2 เป็นผู้นำ (Leader) จูงใจ ส่งเสริม พัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา

1.3 เป็นผู้ประสานงาน (Liaison) ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

2. ด้านข้อมูลข่าวสาร (Informational) ได้แก่

2.1 เป็นผู้รับข้อมูล (Monitor) เก็บรวบรวมติดตามข้อมูลทั้งภายในและภายนอกองค์กร

2.2 เป็นผู้เผยแพร่ข้อมูล (Disseminator) ให้กับพนักงานและหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กร

2.3 เป็นผู้แถลงข่าว (Spokeperson) เช่น นโยบาย แผนงาน ผลการดำเนินงานไปยัง

ภายนอกองค์กร

3. ด้านการตัดสินใจ (Decisional) ได้แก่

3.1 เป็นผู้ประกอบการ (Monitor) แสวงหาโอกาส ริเริ่มงานใหม่ ๆ พิจารณาทบทวนงานปัจจุบัน

3.2 เป็นผู้แก้ไขความขัดแย้ง (Disturbance) ทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร

3.3 เป็นผู้จัดสรรทรัพยากร (Resource Allocator) ให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กร

3.4 เป็นผู้เจรจาต่อรอง (Negotiator) ในทุกระดับพนักงาน สหภาพ คู่สัญญา รวมทั้งกับองค์กรอื่น ๆ

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีหลายบทบาทที่จะต้องปฏิบัติ มีทั้งที่เป็นบทบาทหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด และบทบาทที่พึงประสงค์ บทบาทบางอย่างเป็นบทบาทที่แสดงกันมานานจนเป็นที่ประจักษ์ และบทบาทใหม่ที่ต้องแสดงตามภาระหน้าที่ใหม่ ซึ่งผู้บริหารจะต้องบูรณาการบทบาทเหล่านั้นให้กลมกลืน ให้ไปด้วยกันได้ ไม่ใช่ปฏิบัติตามบทบาทใหม่แล้วเลิกบทบาทเก่า การบูรณาการการคัดเลือกให้ได้บทบาทที่สำคัญ เป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติโดยเน้นการส่งเสริม สนับสนุน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยสร้างความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง วางแผนกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งสนับสนุนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพแก่บุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งด้านวิชาการ แหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการให้บริการด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ให้ทันต่อเหตุการณ์ความเจริญก้าวหน้า และความเปลี่ยนแปลงของโลก

3. สภาพบริบทของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย

3.1 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย

พ.ศ. 2448 – 2484 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระผู้พระราชทานกำเนิดโรงเรียนตัวอย่างประจำมณฑลกรุงเก่าในแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศพระบรมราชโองการจัดตั้งโรงเรียนหลวงขึ้นตามมณฑลต่าง ๆ โดยทั่วกัน ยึดแบบอย่างของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยโรงเรียนหลวงแห่งแรกของประเทศไทย (จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2425) ด้วยสายพระเนตรอันยาวไกลในพระองค์ที่มีพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้ง โรงเรียนหลวงขึ้นนี้ เพราะพระองค์มีพระราชปณิธานอันยิ่งใหญ่ ดังปรากฏในพระราชหัตถเลขา ความตอนหนึ่งว่า "เจ้านายราชตระกูล ตั้งแต่ลูกฉันเป็นต้นไป จนถึงราษฎรที่ต่ำที่สุด จะได้มีโอกาสเล่าเรียนได้เสมอกัน ไม่ว่าเจ้า ว่าขุนนาง ว่าไพร่ เพราะฉะนั้นจึงขอบอกได้ว่าการเล่าเรียนในบ้านเมืองนี้ จะเป็นข้อสำคัญที่หนึ่ง

ซึ่งฉันทุส่าห์จัดให้เจริญขึ้นให้จงได้ " (พระบรมราชโองการฯ จัดตั้งโรงเรียนหลวงตามมณฑล ประกาศเมื่อปี พ.ศ. 2441) ซึ่งในขณะนั้นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้จัดการปฏิรูปการปกครองทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยการปกครองส่วนภูมิภาคนั้น โปรดให้จัดการปกครองแบบเทศาภิบาลขึ้น โดยให้รวมเมืองที่อยู่ใกล้เคียงกัน 3-4 เมือง ขึ้นเป็นมณฑล มีข้าหลวงเทศาภิบาลเป็นผู้ปกครอง โดยในปี พ.ศ. 2438 โปรดให้จัดตั้งมณฑลกรุงเก่าขึ้น ประกอบด้วยหัวเมืองต่าง ๆ คือ กรุงเก่าหรืออยุธยา อ่างทอง สระบุรี ลพบุรี พรหมบุรี อินทร์บุรี และสิงห์บุรี โดยมี พระยาโบราณบุรานุรักษ์ เป็นข้าหลวงเทศาภิบาลประจำมณฑล และได้สนองพระบรมราชโองการของพระองค์ท่านจัดตั้งโรงเรียนประจำมณฑลขึ้นใน ร.ศ. 123 หรือปี พ.ศ. 2448 โดยในระยะแรกใช้กุฏิพระ และศาลาวัดและบริเวณใกล้เคียงกับวัดเสนาสนาราม หลังพระราชวังจันทร์เกษม เป็นสถานที่ทำการเรียนการสอน โดยเรียกชื่อว่า "โรงเรียนตัวอย่างประจำมณฑลกรุงเก่า"

ครั้นถึงปี พ.ศ. 2450 กระทรวงธรรมการเห็นว่าประชาชนนิยมส่งบุตรหลานมาศึกษาเล่าเรียนเป็นจำนวนมากจนทำให้สถานที่เดิมคับแคบ จึงได้จัดสร้างอาคารเรียนแบบประยุกต์ครึ่งตึกครึ่งไม้ ลักษณะถาวร 2 ชั้นแบบ 6 ห้องเรียนและห้องประชุมอีก 1 ห้อง ประชาชนในมณฑลกรุงเก่าขณะนั้นเรียกชื่อโรงเรียนกันว่า "โรงเรียนหลังวัง" (ซึ่งตึกที่กระทรวงธรรมการได้สร้างนั้นต่อมาโรงเรียนอยุธยาอนุสรณ์ขอใช้ตึกนี้เป็นที่ตั้งของโรงเรียน เพราะโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยย้ายมาอยู่ในสถานที่ปัจจุบัน)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2467 ทางราชการได้ยุบเลิกมณฑลต่าง ๆ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รวมเมืองอินทร์บุรีและเมืองพรหมบุรีเข้ากับเมืองสิงห์บุรี ตั้งที่ว่าการมณฑลที่อยุธยา ซึ่งก็คือพระราชวังจันทร์เกษม ในส่วนของตึกที่ทำการภาค (อาคารมหาดไทย) และพระที่นั่งพิมานรัตยาแต่อาคารหลังอื่น ๆ ในพระราชวัง ทางโรงเรียนก็ได้ขอใช้ทำการเรียนการสอนต่อ แต่ก็ส่งผลทำให้สถานที่เล่าเรียนของโรงเรียนมีพื้นที่น้อยลง และในปี พ.ศ. 2469 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อจาก "มณฑลกรุงเก่า" เป็น "จังหวัดพระนครศรีอยุธยา" ซึ่งจากการจัดตั้งมณฑลอยุธยามีผลให้อยุธยามีความสำคัญทางการบริหารการปกครองมากขึ้น การสร้างสิ่งสาธารณูปโภคหลายอย่างมีผลต่อการพัฒนาเมืองอยุธยาในเวลาต่อมา จนเมื่อยกเลิกการปกครองระบบเทศาภิบาลตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยระเบียบราชการบริหารส่วนอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2467 เปลี่ยนให้มณฑลต่าง ๆ นั้นเลื่อนฐานะเป็นจังหวัดแต่อยุธยายังคงเป็นมณฑลเทศาภิบาลอยู่ จนกระทั่งภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 อยุธยา

จึงเปลี่ยนฐานะเป็นจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบัน และก็เป็นผลทำให้โรงเรียนตัวอย่าง
ประจำมณฑลกรุงเก่า เปลี่ยนชื่อมาเป็น โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ดังปัจจุบัน

ปรัชญาของโรงเรียน ตั้งใจเรียน เพียรทำดี มีวินัย รับผิดชอบต่อสังคม

สีประจำโรงเรียน ขาว – แดง

อักษรย่อของโรงเรียน อ.ย.ว.

สัญลักษณ์ของโรงเรียน ปราสาทสังข์ ใต้ต้นหมัน

พื้นที่ของโรงเรียน 85 ไร่ 3 งาน 16 ตารางวา

สถานที่ตั้ง โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยตั้งอยู่ในบริเวณเกาะเมือง บนถนนป่าโทน
ตำบลประตูชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
โทรศัพท์ 3 เลขหมาย ได้แก่ 0-3524-1099 , 0-3524-3399, 0-3524-1999
โทรสาร 1 เลขหมาย ได้แก่ 0-3532-3892

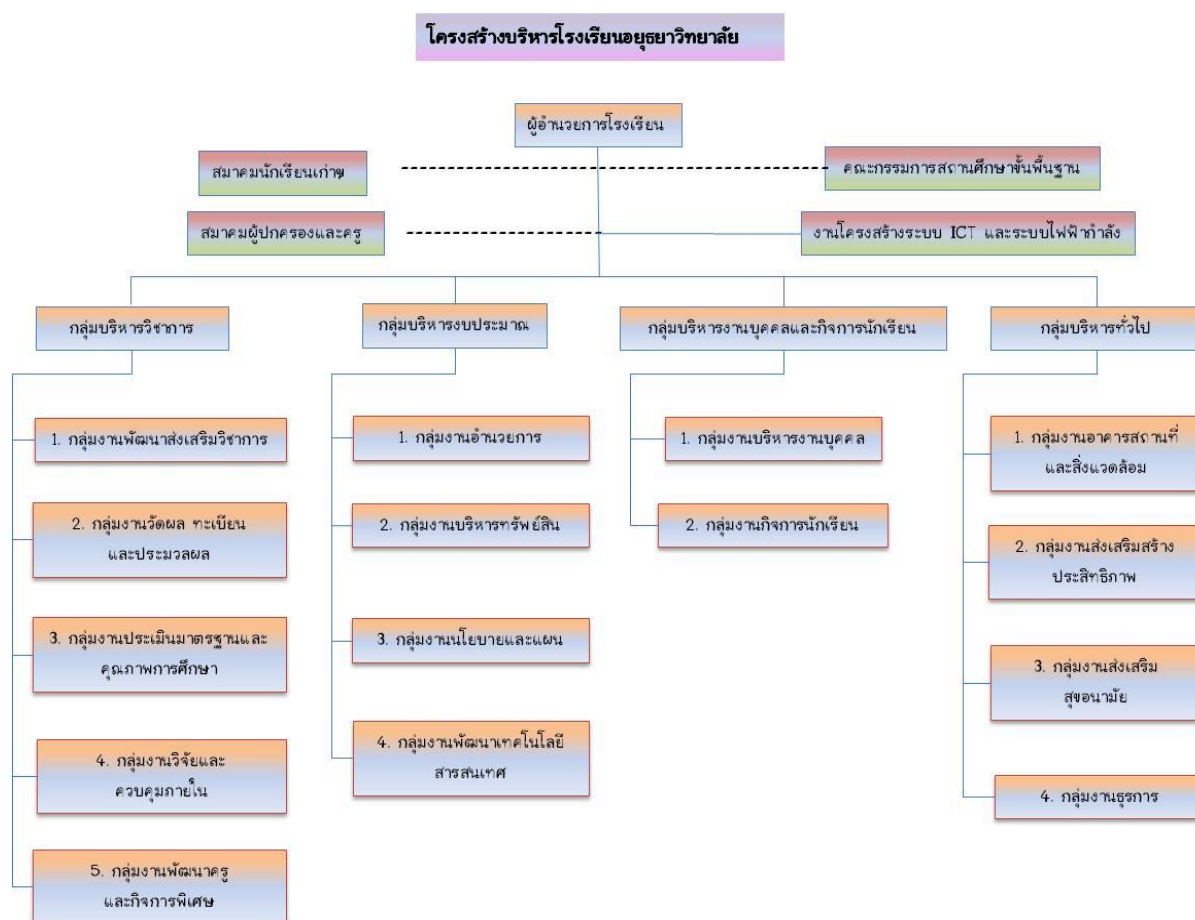
ทำเนียบผู้บริหารโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย

1. ขุนประกอบบุณิสารท (พระราชโยธา) ปี พ.ศ. 2448 - 2449
2. พระอนุสิษฐ์วิบูลย์ (นายเปี่ยม) ปี พ.ศ. 2449 - 2450
3. พระวิเศษกลปกิจ (นายรัตน์) ปี พ.ศ. 2450
4. ขุนบำเหน็จวรสาร (นายชิต) ปี พ.ศ. 2451
5. พระชำนาญขบวนการสอน (นายเฉย) ปี พ.ศ. 2452
6. พระวิเศษกลปกิจ (นายรัตน์) ปี พ.ศ. 2452 - 2453

7. นายปุ่น	ปี พ.ศ. 2453
8. นายเล็ก	ปี พ.ศ. 2454
9. นายผัน	ปี พ.ศ. 2455
10. ชุณหถัมภ์วิชาสอน (นายวิชา)	ปี พ.ศ. 2456 - 2464
11. ชุณหถัมภ์วิชาสอน (นายแมน)	ปี พ.ศ. 2465 - 2466
12. หลวงภารสาร	ปี พ.ศ. 2466 - 2477
13. นายฟุ้ง ศรีวิจารณ์	ปี พ.ศ. 2478 - 2479
14. นายฉลวย สาทพร	ปี พ.ศ. 2479 - 2481
15. นายสุรินทร์ สรสิริ	ปี พ.ศ. 2482
16. นายสังข์ อิศรางกูล ณ อยุธยา	ปี พ.ศ. 2482 - 2483
17. นายเชื้อ สารีมาน	ปี พ.ศ. 2484 - 2485
18. นายเชื้อ สมบุญวงศ์	ปี พ.ศ. 2486 - 2488
19. นายสุรินทร์ สรสิริ	ปี พ.ศ. 2489 - 2491
20. นายแหว นิลพยัคฆ์	ปี พ.ศ. 2491 - 2498
21. นายจรูญ ส่องสิริ	ปี พ.ศ. 2498 - 2505
22. นายพิทยา วรรณานุกรสาร	ปี พ.ศ. 2505 - 2516
23. นายเจริญ ถัดดาพงษ์	ปี พ.ศ. 2516 - 2526
24. นายลือชา สร้อยพาน	ปี พ.ศ. 2526 - 2528
25. นายมานอช ปานโต	ปี พ.ศ. 2528 - 2530
26. นายชลิท เจริญศรี	ปี พ.ศ. 2530 - 2532
27. นายอุเทน เจริญกุล	ปี พ.ศ. 2532 - 2535

28. นายจักรกฤษณ์ ธีระอรุณ	ปี พ.ศ. 2535 - 2542
29. นายวิโรจน์ พิภสุวรรณ	ปี พ.ศ. 2542 - 2543
30. นางรัชณี ศุภพงษ์	ปี พ.ศ. 2543 - 2546
31. นายอำนาจ ศรีชัย	ปี พ.ศ. 2546 - 2547
32. นายมานอช จันทร์เทพ	ปี พ.ศ. 2547 - 2554
33. นายเฉลิมศักดิ์ ภาระธัญญา	ปี พ.ศ. 2554-2559
34. นายวรากร รื่นกมล	ปี พ.ศ. 2559- 2562
35. นายสุชีพ บุญวงษ์	ปี พ.ศ. 2562 - ปัจจุบัน

โครงสร้างโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย (โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย, 2564)

ข้อมูลผู้บริหาร

1. ผู้อำนวยการโรงเรียน
นายสุชีพ บุญวงศ์ โทร 081-9334790 Email sucleep04@hotmail.com
2. รองผู้อำนวยการโรงเรียน

นายอนันต์ มีพจนา	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ
โทร 084-0553755	Email A.meepojana@gmail.com
นางขวัญสุดา วงษ์แหยม	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคลและกิจการนักเรียน
โทร 08109241575	Email kru.kwansuda@gmail.com
นางสาวนิรชา อุ่นทรัพย์	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารทั่วไป
โทร 088-832223	Email kruniracha_pu@ayw.ac.th

ตารางที่ 2 จำนวนบุคลากรครูโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา
สูงสุด และวิทยฐานะ (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิ.ย. 63)

ตำแหน่ง	เพศ		รวม	ครู ผู้ช่วย	วิทยฐานะ			วุฒิการศึกษา			
	ชาย	หญิง			คศ.1	คศ.2	คศ.3	ป.เอก	ป.โท	ป.ตรี	อื่นๆ
ผู้อำนวยการ	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
รองผู้อำนวยการ	1	2	3	-	-	-	-	1	2	-	-
ครู	73	137	210	23	94	34	58	2	76	132	-
พนักงานราชการ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ครูอัตราจ้าง	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ลูกจ้างชั่วคราว	7	3	10	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	3	11	14	23	94	34	58	3	79	132	-

ตารางที่ 3 จำนวนนักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จำแนกตามเพศและระดับชั้น
(ข้อมูล 10 มิถุนายน 2563)

ระดับชั้น	จำนวน ห้องเรียน	เพศ		รวมทั้งสิ้น
		ชาย	หญิง	
มัธยมศึกษาปีที่ 1	16	434	247	681
มัธยมศึกษาปีที่ 2	16	451	222	673
มัธยมศึกษาปีที่ 3	16	385	192	577
มัธยมศึกษาปีที่ 4	19	463	337	800
มัธยมศึกษาปีที่ 5	16	385	304	689
มัธยมศึกษาปีที่ 6	16	380	333	731
รวมทั้งสิ้น	99	2,498	1,635	4,133

3.2 วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

โรงเรียนดี นักเรียนมีคุณภาพ ตามมาตรฐานสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย

ค่านิยมของโรงเรียน

“ตั้งใจเรียน เพียรทำดี มีวินัย รับผิดชอบต่อสังคม”

วัฒนธรรมองค์กร

รักสถาบัน สร้างสรรค์สังคม

อัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย

“ชาติเสือ” หมายถึง ผู้ที่มีกำเนิดมาจากบรรพบุรุษที่มีแต่คนเก่ง กล้าหาญ เราเรียกตัวเองว่าเป็น “ชาติเสือ” เพราะ เสือเป็นสัตว์ที่มีความฉลาด มักทำให้ผู้พบเห็นเป็นครั้งแรกเกิดความหวาดหวั่น กลัวเกรง ในพละกำลัง อำนาจ แต่ในขณะที่เดียวกันก็รู้สึกประทับใจในความสง่างาม เสือจึงได้รับยกย่องว่าเป็นราชาแห่งสัตว์ป่า

เอกลักษณ์โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย

ภูมิใจสถาบัน มุ่งมั่นความเป็นเลิศ เทิดองค์อำนาจ

พันธกิจ (Mission)

1. จัดการศึกษาให้ผู้เรียนให้มีคุณภาพตามค่านิยมของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย
2. บริหารจัดการครูให้เป็นมืออาชีพเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก
3. จัดระบบการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล
4. จัดการคุณภาพห้องเรียนและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้
5. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategies)

1. พัฒนาคูณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะตามหลักสูตรและค่านิยมของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย
2. พัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก
3. จัดระบบการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล
4. จัดการคุณภาพห้องเรียนและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้
5. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

เป้าประสงค์ (Goal)

1. ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น
2. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดและแก้ปัญหา
3. ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและความสามารถในการสร้างนวัตกรรม
4. ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตรงตามหลักสูตรสถานศึกษาเป็นคนดีมีความรู้มีทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ
5. ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา ตามเกณฑ์มาตรฐานสากล
6. ผู้เรียนมีลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนดมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
7. ผู้เรียนมีทักษะการอยู่ร่วมกันทางสังคมยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลายมีสุขภาวะทางร่างกาย สุขภาพจิตที่ดี
8. มีการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพมีความรู้ความสามารถและทักษะตามมาตรฐานตำแหน่งงาน เป็นคนดี ประพฤติตนตามจรรยาบรรณครู มีคุณธรรมตามที่สถานศึกษากำหนด
9. ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกเป้าหมาย
10. จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้
11. มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวกตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้
12. โรงเรียนมีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานยึดหลักธรรมาภิบาล

13. โรงเรียนมีเป้าหมายวิสัยทัศน์ และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจนมีแผนปฏิบัติงานประจำปีที่ทันสมัย ปฏิบัติได้ รวมทั้งมีการกำกับติดตามการใช้แผนปฏิบัติการให้ตรงตามเป้าหมายที่สถานศึกษาต้องการ

14. มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

15. มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ

16. มีการพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

กลยุทธ์ (Strategy)

1. พัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีทักษะและคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2. พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม สร้างค่านิยมที่ดีงาม และภูมิใจในความเป็นไทย

3. พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการอยู่ร่วมกันทางสังคมยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย มีสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตที่ดี

4. ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

5. พัฒนาระบบบริหารหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

6. พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล

7. พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

8. พัฒนาคุณภาพห้องเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

9. การสร้างระบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

การนำกลยุทธ์โรงเรียนไปปฏิบัติจะดำเนินการผ่านโครงการหลักของโรงเรียน 9 โครงการ

โครงการที่ 1 โครงการพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการและคุณลักษณะผู้เรียน
ในศตวรรษที่ 21

โครงการที่ 2 โครงการสร้างเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม สร้างค่านิยมที่ดีงาม
และภูมิใจในความเป็นไทย

- โครงการที่ 3 โครงการสร้างเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการอยู่ร่วมกันทางสังคมยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย มีสุขภาวะทางร่างกาย สุขภาพจิตที่ดี
- โครงการที่ 4 โครงการส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ มีคุณธรรมตามที่สถานศึกษากำหนด
- โครงการที่ 5 โครงการพัฒนาระบบบริหารหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล
- โครงการที่ 6 โครงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ตามแนวทางโรงเรียนมาตรฐานสากล
- โครงการที่ 7 โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ
- โครงการที่ 8 โครงการพัฒนาคุณภาพห้องเรียนและสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- โครงการที่ 9 โครงการพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

4. โครงการพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการและมีคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

สนองกลยุทธ์โรงเรียน	กลยุทธ์ที่ 1
กลุ่มงานที่รับผิดชอบ	กลุ่มบริหารงานวิชาการ
ผู้รับผิดชอบโครงการ	คณะครูโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย
ลักษณะโครงการ	โครงการต่อเนื่อง
ระยะเวลาดำเนินการ	พฤษภาคม 2563– มีนาคม 2564

หลักการและเหตุผล

สังคมของโลกยุคปัจจุบัน เป็นสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม เป็นยุคแห่งโลกไร้พรมแดน เป็นความรู้เรื่องด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นสภาวะการณ์ของกระแสโลกาภิวัตน์ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อวิถีในการดำเนินชีวิต เปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมอยู่บนฐานของความพอเพียง เปลี่ยนเป็นลักษณะแบบสังคมวัตถุนิยม การเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลก ถือเป็นสิ่งที่สำคัญ เป็นความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและ

สังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 มีเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ มุ่งเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทยให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม

สถานศึกษาถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทักษะ และคุณภาพของคนเนื่องจากการดำเนินการในระดับสถานศึกษามีผลกระทบต่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนโดยตรง อย่างไรก็ตามโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยได้มีการจัดการศึกษาโดยเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต มีคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รองรับ การออกสู่ตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพในอนาคต โดยการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้ คือ โรงเรียนดี นักเรียนมีคุณภาพ ตามมาตรฐานสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย และจากการที่โรงเรียนเข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ได้ใช้แนวทางของการพัฒนาของโรงเรียนมาตรฐานสากล พัฒนาการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ โดยใช้เป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญ คือ คุณภาพผู้เรียน การเรียนรู้ในโรงเรียนมาตรฐานสากล (World-Class Standard School) คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในฐานะพลเมืองของชาติ มีความเป็นพลโลก ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างผู้เรียนให้มีศักยภาพ ความเป็นเลิศทางวิชาการมีความรู้พื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ เทคโนโลยี มีผลการเรียนดี มีคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs)

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการและมีคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่สูงขึ้น

3. เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนสำหรับรองรับตลาดแรงงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการศึกษา
ต่อในระดับที่สูงขึ้น

เป้าหมายของโครงการ

ด้านปริมาณ

1. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการและคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
อยู่ในระดับยอดเยี่ยม ร้อยละ 80
2. ผู้เรียนร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น
3. ผู้เรียน สามารถประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ร้อยละ 100

ด้านคุณภาพ

1. ผู้เรียนมีความเป็นเลิศด้านวิชาการและมีคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
2. คุณภาพการจัดการเรียนการสอนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
3. ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

กิจกรรมในการดำเนินโครงการ

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพนักเรียนสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นและแก้ปัญหา และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
2. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้รับรางวัลเหรียญทอง
การแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับเขตพื้นที่ ระดับภาคและระดับชาติ เพิ่มขึ้นร้อยละ 3
2. นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้รับรางวัลชนะเลิศการแข่งขัน
ของหน่วยงานภายนอก เพิ่มขึ้นร้อยละ 3

เชิงคุณภาพ

1. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
2. ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการ

รายการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม ผู้บริหาร คณะครู ระดมความคิดเห็น	ก.ค.63	-	นางสาวสุวิมล ถนอมนิล
2. ออกคำสั่งปฏิบัติราชการ/ปฏิทิน กิจกรรม	ก.ค.63	-	นางสาวสุวิมล ถนอมนิล
3. ดำเนินการตามปฏิทินและคำสั่ง	พ.ย.63- มี.ค.64	430,000.-	คณะครูทุกคน
4. ประชุมย่อยเพื่อสำรวจปัญหา เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ	มี.ค.64	-	คณะครูทุกคน
5. สรุปผล ประเมินผล รายงานผล	มี.ค.64	-	นางสาวสุวิมล ถนอมนิล

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา 2563

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 430,000.- บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. ผู้เรียนร้อยละ 85 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ แก้ปัญหา และนำไปประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่าง เหมาะสม	ผลการแข่งขัน	เกณฑ์การแข่งขัน
2. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม	ศึกษาความพึงพอใจ	แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้รับรางวัลเหรียญทอง ในการแข่งขัน
2. นักเรียนนำหลักธรรมมาใช้เป็นแนวปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
3. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วัตถุประสงค์

1. พัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนมีความสามารถพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ
2. ปลุกฝังเจตคติทางวิทยาศาสตร์และมีความเป็นนักวิจัยอย่างลึกซึ้ง
3. เพื่อให้นักเรียนนำหลักการไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี จำนวน 108 คน ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ตามศักยภาพ

เชิงคุณภาพ

1. นักเรียนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมทางวิชาการเป็นพิเศษ เช่น การเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ ค่ายคณิตศาสตร์ อบรมเชิงปฏิบัติการ ทิวเข้มในสาขาเฉพาะ ได้รับการส่งเสริมการทำโครงการ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี พร้อมทั้งได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรพิเศษ

วิธีดำเนินการ

รายการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม ผู้บริหาร คณะครู ระดมความคิดเห็น	18 พ.ค. 63	-	ครูลัดดา ทองมัน ครูสุธาสินี เนคมานุรักษ์
2. ออกคำสั่งปฏิบัติราชการ/ปฏิทิน กิจกรรม	20 พ.ค. 63	-	ฝ่ายบริหาร
3. ดำเนินการตามปฏิทินและคำสั่ง	พ.ค. 63- มี.ค. 64	1,645,000.-	คณะครูทุกคน
4. ประชุมย่อยเพื่อสำรวจปัญหา เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ	ก.พ. 64	-	คณะครูทุกคน
5. สรุปผล ประเมินผล รายงานผล	มี.ค. 64	-	ครูลัดดา ทองมัน ครูสุธาสินี เนคมานุรักษ์

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา 2563

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 1,645,000.- บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. ร้อยละ 85 ของผู้เรียนที่มี ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ แก้ปัญหา และนำไปประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ต่างๆ ได้อย่าง เหมาะสม	เก็บข้อมูลแบบสอบถาม บันทึกพฤติกรรม	แบบสอบถาม แบบสังเกตพฤติกรรม
2. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกิจกรรม	ศึกษาความพึงพอใจ	แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนโครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี จำนวน 108 คน ได้เรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาและส่งเสริมทางวิชาการเพิ่มพิเศษ เช่น การเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ ศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา ได้รับการส่งเสริมการทำโครงการ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี พร้อมทั้งได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรพิเศษ

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วัตถุประสงค์

1. พัฒนาและส่งเสริมผู้เรียนมีความสามารถพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ
2. ปลูกฝังเจตคติทางวิทยาศาสตร์และมีความเป็นนักวิจัยอย่างลึกซึ้ง

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี จำนวน 87 คน ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ตามศักยภาพ

เชิงคุณภาพ

1. นักเรียนได้รับการพัฒนาและส่งเสริมทางวิชาการเพิ่มพิเศษ เช่น การเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ ศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา ได้รับการส่งเสริมการทำโครงการ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี พร้อมทั้งได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรพิเศษ

วิธีดำเนินการ

รายการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม ผู้บริหาร คณะครู ระดมความคิดเห็น	18 พ.ค. 63	-	ครูลัดดา ทองมัน
2. ออกคำสั่งปฏิบัติราชการ/ปฏิทิน กิจกรรม	20 พ.ค. 63	-	ฝ่ายบริหาร
3. ดำเนินการตามปฏิทินและคำสั่ง	พ.ค. 63- ก.พ. 64	1,398,000.-	คณะครูทุกคน
4. ประชุมย่อยเพื่อสำรวจปัญหา เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ	ทุกสิ้นเดือน ก.พ. 64	-	คณะครูทุกคน
5. สรุปผล ประเมินผล รายงานผล	มี.ค. 64	-	ครูลัดดา ทองมัน

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา 2563

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 1,398,000.- บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. ร้อยละ 85 ของผู้เรียนที่มี ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและ แก้ปัญหา และนำไปประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่าง เหมาะสม	สังเกตพฤติกรรม บันทึก พฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม
2. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม	ศึกษาความพึงพอใจ	แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนโครงการห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี จำนวน 87 คน ได้เรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาและส่งเสริมทางวิชาการเพิ่มพิเศษ เช่น การเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ ศึกษาดูงาน/ทัศนศึกษา ได้รับการส่งเสริมการทำโครงการ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี พร้อมทั้งได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรพิเศษ

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ (โรงเรียนพี่-โรงเรียนน้อง)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

เป้าหมาย

ร้อยละ 85 ของผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

วิธีดำเนินการ

รายการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน ระดม ความคิดเห็น	18 พ.ค. 63	-	คณะครู และนักเรียน
2. ออกคำสั่งปฏิบัติราชการ/ปฏิทิน กิจกรรม	20 พ.ค. 63	-	ฝ่ายบริหาร
3. ดำเนินการตามปฏิทินและคำสั่ง	พ.ย.-ธ.ค. 63	62,500.-	คณะครูทุกคน
4. ประชุมย่อยเพื่อสำรวจปัญหา เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ	ม.ค. 64	-	คณะครูทุกคน
5. สรุปผล ประเมินผล รายงานผล	ก.พ. 64	-	นางสาวอมรรัตน์ ทองโชติ

ระยะเวลาดำเนินการ

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 62,500.- บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. ผู้เรียนร้อยละ 85 ที่มี ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนำไปประยุกต์ ใช้ในสถานการณ์ ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ในการเข้า ร่วมกิจกรรมโรงเรียนพี่-โรงเรียนน้อง	สังเกตพฤติกรรม บันทึก พฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม
2. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม	ศึกษาความพึงพอใจ	แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ กลุ่มบริหารวิชาการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการประเมินผู้เรียนจากสภาพจริง มีขั้นตอนตรวจสอบและประเมินอย่างเป็นระบบ
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความก้าวหน้าจากพื้นฐานเดิมในแต่ละปีในด้านความรู้ ความเข้าใจและทักษะต่างๆ ตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง
3. เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการแก้ปัญหาตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้
4. เพื่อให้ผู้เรียนในระดับชั้น ม.3 และ ม.6 ที่มีผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) มีค่า T-score ≥ 40.0 ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จัดสอบของคะแนนรวมทุกช่วงชั้นที่สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและผลการทดสอบสูงกว่าระดับประเทศ
5. เพื่อให้นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้เรียนนำไปใช้พัฒนาตนเอง
6. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น หรือร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยได้รับการประเมินตามสภาพจริง มีขั้นตอนตรวจสอบและประเมินอย่างเป็นระบบ ร้อยละ 100
2. นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยได้รับการใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับเป้าหมายและการจัดการเรียนการสอน ร้อยละ 100
3. นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้เรียนนำไปใช้พัฒนาตนเอง ร้อยละ 100

4. ผลสัมฤทธิ์ของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยสูงขึ้นร้อยละ 3 อย่างน้อย 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้

5. นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) มีค่า T-score \geq 40.0 ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จัดสอบของคะแนนรวมทุกช่วงชั้น ที่สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและผลการทดสอบสูงกว่าระดับประเทศ

6. ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น หรือร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ภาคเรียนละ 6 ครั้ง

เชิงคุณภาพ

1. นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้เรียนนำไปใช้พัฒนาตนเองอย่างมีคุณภาพ

2. นักเรียนในระดับชั้น ม.3 และ ม.6 มีผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) มีค่า T-score \geq 40.0 ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่จัดสอบของคะแนนรวมทุกช่วงชั้นที่สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนและผลการทดสอบสูงกว่าระดับประเทศ

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อผลการทดสอบเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยในระดับดี

4. ชุมชนพึงพอใจในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น หรือร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

วิธีดำเนินการ

รายการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม ผู้บริหาร คณะครู ระดมความคิดเห็น	18 พ.ค. 63	-	คณะครูและบุคลากร
2. ออกคำสั่งปฏิบัติราชการ/ปฏิทินกิจกรรม	20 พ.ค. 63	-	ฝ่ายบริหาร
3. ดำเนินการตามปฏิทินและคำสั่ง	20 พ.ค. 63- 10 มี.ค. 64	157,940.-	คณะครูทุกคน
4. ประชุมย่อยเพื่อสำรวจปัญหา เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ	ทุกสิ้นเดือน	-	คณะครูทุกคน
5. สรุปผล ประเมินผล รายงานผล	มี.ค. 64	-	นางพรพิมล สัมทอง

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา 2563

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 157,940.- บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. ร้อยละ 85 ของนักเรียน โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย	สังเกตพฤติกรรม บันทึก พฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม
2. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม	ศึกษาความพึงพอใจ	แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
2. นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้เรียนนำไปใช้พัฒนาตนเอง
3. นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย มีผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) สูงกว่าระดับประเทศ
4. นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย มีผลคะแนนการทดสอบในวิชาเข้ามหาวิทยาลัยผ่านตามความต้องการในแต่ละคณะ
5. ชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น หรือร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมพัฒนางานนิเทศ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาเทคนิค กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู และบุคลากรภายในโรงเรียน
2. เพื่อส่งเสริมปรับและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้

3. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นพัฒนาครูให้เป็นมืออาชีพนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและยกระดับคุณภาพผู้เรียนและยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยได้รับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ ร้อยละ 100
2. ครูและบุคลากรโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จำนวน 200 คน ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ให้มีศักยภาพและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้

เชิงคุณภาพ

1. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
2. ครูและบุคลากรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ให้มีศักยภาพและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ
3. ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนด

วิธีดำเนินการ

รายการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม ผู้บริหาร คณะครู ระดมความคิดเห็น	18 พ.ค. 63	-	คณะครูและบุคลากร
2. ออกคำสั่งปฏิบัติราชการ/ปฏิทิน กิจกรรม	20 พ.ค. 63	-	ฝ่ายบริหาร
3. ดำเนินการตามปฏิทินและคำสั่ง	ก.ค.63 ม.ค.64	21,830.-	คณะครูทุกคน
4. ประชุมย่อยเพื่อสำรวจปัญหา เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ	ทุกสิ้นเดือน ตลอดปี การศึกษา	-	คณะครูทุกคน
5. สรุปผล ประเมินผล รายงานผล	มี.ค. 64	-	นางสาวนิภาพร แสงไพโรจน์ นางสาวเพ็ญทิพย์ สีคร้าม

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา 2563

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 21,830.- บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. ร้อยละ 85 ของนักเรียน โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย	สังเกตพฤติกรรม บันทึก พฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม
2. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม	ศึกษาความพึงพอใจ	แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม
2. ครูและบุคลากรโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ให้มีศักยภาพและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมนิทรรศการอยุธยาวิทยาลัยวิชาการมาตรฐานสากล

วัตถุประสงค์

1. จัดนิทรรศการอยุธยาวิทยาลัยวิชาการสู่มาตรฐานสากล ปีการศึกษา 2563
2. นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยเข้าร่วมกิจกรรมทุกคน

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. จัดนิทรรศการอยุธยาวิทยาลัยวิชาการสู่มาตรฐานสากล ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1 ครั้ง
- 2) นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยเข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ 100

เชิงคุณภาพ

1. นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยมีความพึงพอใจต่อนิเทศการอยุธยาวิทยาลัยวิชาการสู่มาตรฐานสากล

2. ผลงานนักเรียน รายวิชาการนำเสนอการศึกษาค้นคว้าด้วยเอง (IS) มีคุณภาพในระดับเหรียญทองจากผลงานที่เข้าประกวดทั้งหมด

วิธีดำเนินการ

รายการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม ผู้บริหาร คณะครู ระดมความคิดเห็น	18 พ.ค. 63	-	คณะครูและบุคลากร
2. ออกคำสั่งปฏิบัติราชการ/ปฏิทิน กิจกรรม	20 พ.ค. 63	-	ฝ่ายบริหาร
3. ดำเนินการตามปฏิทินและคำสั่ง	ม.ค. 64	33,000.-	คณะครูผู้สอน IS
4. ประชุมย่อยเพื่อสำรวจปัญหา เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ	ก.พ. 64	-	คณะครูผู้สอน IS
5. สรุปผล ประเมินผล รายงานผล	มี.ค. 64	-	นายศุภกร การสมบัติ

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา 2563

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 33,000.- บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. ร้อยละ 85 ของนักเรียน โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย	สังเกตพฤติกรรม บันทึก พฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม
2. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม	ศึกษาความพึงพอใจ	แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูให้สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานสากล
2. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตามศักยภาพมีความเป็นเลิศทางวิชาการ และมีทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมประกวดสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประกวดสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้
2. เพื่อส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาสร้างสรรค์สื่อเพื่อการเรียนการสอน

เป้าหมาย

ร้อยละ 85 ของครูและบุคลากรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ให้มีศักยภาพและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

วิธีดำเนินการ

รายการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม ผู้บริหาร คณะครู ระดมความคิดเห็น	18 พ.ค. 63	-	คณะครูและบุคลากร
2. ออกคำสั่งปฏิบัติราชการ/ปฏิทิน กิจกรรม	20 พ.ค. 63	-	ฝ่ายบริหาร
3. ดำเนินการตามปฏิทินและคำสั่ง	ภาคเรียนที่ 2	4,400.-	คณะครูทุกคน
4. ประชุมย่อยเพื่อสำรวจปัญหา เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ	ม.ค. 64	-	คณะครูทุกคน
5. สรุปผล ประเมินผล รายงานผล	มี.ค. 64	-	ว่าที่ร.ต.เชาวรินทร์ ดีฉาย

ระยะเวลาดำเนินการ

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 4,400.- บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. ร้อยละ 85 ของนักเรียน โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย	สังเกตพฤติกรรม บันทึก พฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม
2. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม	ศึกษาความพึงพอใจ	แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูสามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานสากลผ่านสื่อนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
2. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตามศักยภาพมีความเป็นเลิศทางวิชาการ และมีทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างสร้างสรรค์

กิจกรรมที่ 9 กิจกรรมชาติเสือ 1

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างอัตลักษณ์ “ชาติเสือ” ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา
2. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. เพื่อสร้างกิจกรรมการบูรณาการในการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้/งาน
4. เพื่อสร้างความรัก ความผูกพัน ความกตัญญูกับโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยสถาบันที่ให้ความรู้กับตนเอง

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์บ่งบอกอัตลักษณ์ผู้เรียนในระดับ ดีร้อยละ 100
2. นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 100

เชิงคุณภาพ

1. นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์บ่งบอกอัตลักษณ์ผู้เรียนในระดับดี

2. นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการ

รายการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม ผู้บริหาร คณะครู ระดมความคิดเห็น	18 พ.ค. 63	-	คณะครูและบุคลากร
2. ออกคำสั่งปฏิบัติราชการ/ปฏิทิน กิจกรรม	20 พ.ค. 63	-	ฝ่ายบริหาร
3. ดำเนินการตามปฏิทินและคำสั่ง	ต.ค. 63	10,000.-	คณะกรรมการวิชาการ
4. ประชุมย่อยเพื่อสำรวจปัญหา เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ	ก.พ.64	-	คณะกรรมการวิชาการ
5. สรุปผล ประเมินผล รายงานผล	มี.ค. 64	-	คณะกรรมการวิชาการ

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา 2563

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 10,000.- บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. ร้อยละ 85 ของนักเรียน โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย	สังเกตพฤติกรรม บันทึก พฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม
2. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม	ศึกษาความพึงพอใจ	แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย เกิดการเรียนรู้ในกิจกรรม/โครงการ แหล่งเรียนรู้ภายใน/ภายนอกของโรงเรียน ทำให้มีความรักความผูกพันกับเรื่องราวของสถาบัน

กิจกรรมที่ 10 กิจกรรมนิทรรศการวิชาการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานทางวิชาการของครู ผู้เรียนและโรงเรียน
2. เพื่อเพิ่มทักษะทางวิชาการของผู้เรียน

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. ครู บุคลากร นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สามารถคิดแก้ปัญหา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ร้อยละ 90
2. ครู บุคลากร นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการใช้แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม ได้อย่างเหมาะสม ร้อยละ 90

เชิงคุณภาพ

1. ครู บุคลากร นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สามารถคิดแก้ปัญหา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
2. ครู บุคลากร และนักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการใช้แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรม ได้อย่างเหมาะสม

วิธีดำเนินการ

รายการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน ระดม ความคิดเห็น	18 พ.ค. 63	-	คณะครูและบุคลากร และนักเรียน
2. ออกคำสั่งปฏิบัติราชการ/ปฏิทิน กิจกรรม	20 พ.ค. 63	-	ฝ่ายบริหาร

3. ดำเนินการตามปฏิทินและคำสั่ง	พ.ย.63 – ก.พ. 64	174,000.-	คณะครูทุกคน
4. ประชุมย่อยเพื่อสำรวจปัญหา เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ	ก.พ. 64	-	คณะครูทุกคน
5. สรุปผล ประเมินผล รายงานผล	มี.ค. 64	-	นางรัชชา แสงเปล่งปลั่ง นายฉัตรชัย อรรถปักษ์ และคณะกรรมการ วิชาการ

ระยะเวลาดำเนินการ

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 174,000.- บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. ร้อยละ 85 ของนักเรียน โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย	สังเกตพฤติกรรม บันทึก พฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม
2. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม	ศึกษาความพึงพอใจ	แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย มีผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ มีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการใช้แหล่งการเรียนรู้ นวัตกรรมได้อย่างเหมาะสม

กิจกรรมที่ 11 กิจกรรมพัฒนาครูและบุคลากรด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูได้รับการพัฒนาตนเองโดยการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา

2. เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
3. เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ข้าราชการครูและบุคลากร ในการปฏิบัติหน้าที่

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จำนวนร้อยละ 100 ได้รับการพัฒนาให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ มีความรู้ความสามารถและทักษะตามมาตรฐานตำแหน่ง
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จำนวนร้อยละ 100 ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ให้มีศักยภาพและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จำนวนร้อยละ 100 ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนด

เชิงคุณภาพ

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ได้รับการพัฒนาให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ มีความรู้ความสามารถและทักษะตามมาตรฐานตำแหน่ง
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา ให้มีศักยภาพและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนด

วิธีดำเนินการ

รายการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม ผู้บริหาร คณะครู ระดมความคิดเห็น	18 พ.ค. 63	-	คณะครูและบุคลากร
2. ออกคำสั่งปฏิบัติราชการ	20 พ.ค. 63	-	ฝ่ายบริหาร
3. ดำเนินการตามปฏิทินและคำสั่ง	ก.ค.63-ก.พ. 64	209,000.-	คณะครูทุกคน
4. ประชุมย่อยเพื่อสำรวจปัญหา เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ	ก.พ. 64	-	คณะครูทุกคน
5. สรุปผล ประเมินผล รายงานผล	มี.ค. 64	-	กลุ่มบริหารวิชาการ

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา 2563

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 209,000.- บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. ร้อยละ 85 ของนักเรียน โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย	สังเกตพฤติกรรม บันทึก พฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม
2. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม	ศึกษาความพึงพอใจ	แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยได้รับการพัฒนาตนเอง มีความรู้ความสามารถพัฒนางานในหน้าที่การจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาของโรงเรียน

กิจกรรมที่ 12 กิจกรรมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา**วัตถุประสงค์**

เพื่อพัฒนาหลักสูตร พัฒนาวិชาการที่เน้นผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ทุกคนและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม

เป้าหมาย**เชิงปริมาณ**

ครูและบุคลากรทางการศึกษา ร้อยละ 100 จัดกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตร

เชิงคุณภาพ

โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยปรับปรุงหลักสูตร พัฒนาวิชาการที่เน้นผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ทุกคนและดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

วิธีดำเนินการ

รายการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม ผู้บริหาร คณะครู ระดมความคิดเห็น	18 พ.ค. 63	-	คณะครูและบุคลากร
2. ออกคำสั่งปฏิบัติราชการ/ปฏิทิน กิจกรรม	20 พ.ค. 63	-	ฝ่ายบริหาร
3. ดำเนินการตามปฏิทินและคำสั่ง	ก.ค.63 – ก.พ. 64	12,000.-	คณะครูทุกคน
4. ประชุมย่อยเพื่อสำรวจปัญหา เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ	ก.พ. 64	-	คณะครูทุกคน
5. สรุปผล ประเมินผล รายงานผล	มี.ค. 64	-	นางลัดดา ทองมัน

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา 2563

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 12,000.- บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. ร้อยละ 85 ของนักเรียน โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย	สังเกตพฤติกรรม บันทึก พฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม
2. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม	ศึกษาความพึงพอใจ	แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกท่านสามารถนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรมที่ 13 กิจกรรมพัฒนาศักยภาพครูอุษยวิทยาลัย์ด้านการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ ฯ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อการประเมินผู้เรียนจากสภาพจริง มีขั้นตอนตรวจสอบและประเมินอย่างเป็นระบบ
2. เพื่อให้มีการใช้เครื่องมือ วิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับเป้าหมายของกระบวนการจัดการเรียนการสอน
3. เพื่อให้ให้นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้เรียนนำไปใช้พัฒนาตนเอง
4. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น หรือร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. นักเรียนโรงเรียนอุษยวิทยาลัย์ จำนวนร้อยละ 100 ได้รับการประเมินตามสภาพจริง มีขั้นตอนตรวจสอบและประเมินอย่างเป็นระบบ
2. นักเรียนโรงเรียนอุษยวิทยาลัย์ จำนวนร้อยละ 100 ได้รับการใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับเป้าหมายและการจัดการเรียนการสอน
3. นักเรียนโรงเรียนอุษยวิทยาลัย์ จำนวนร้อยละ 100 มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้เรียนนำไปใช้พัฒนาตนเอง
4. ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น หรือร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องภาคเรียนละ 2 ครั้ง
5. งานวัดผลและประเมินผล กลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนอุษยวิทยาลัย์ ร้อยละ 85 มีวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์เพียงพอในการปฏิบัติงาน
6. ครู บุคลากรโรงเรียนอุษยวิทยาลัย์ และนักเรียนสามารถนำอุปกรณ์ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า อยู่ในระดับดี ร้อยละ 100

เชิงคุณภาพ

1. ครูและนักเรียน มีการใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับเป้าหมายและการจัดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ

2. นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้เรียนนำไปใช้พัฒนาตนเองอย่างมีคุณภาพ

3. ครูและนักเรียนสามารถนำอุปกรณ์ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า อยู่ในระดับดี

4. ชุมชนมีความพึงพอใจในระดับดีในการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น หรือร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

วิธีดำเนินการ

รายการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม ผู้บริหาร คณะครู ระดมความคิดเห็น	18 พ.ค. 63	-	คณะครูและบุคลากร
2. ออกคำสั่งปฏิบัติราชการ/ปฏิทิน กิจกรรม	20 พ.ค. 63	-	ฝ่ายบริหาร
3. ดำเนินการตามปฏิทินและคำสั่ง	17 ก.ค. 63- มี.ค. 64	237,200.-	คณะครูทุกคน
4. ประชุมย่อยเพื่อสำรวจปัญหา เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ	มี.ค. 64	-	คณะครูทุกคน
5. สรุปผล ประเมินผล รายงานผล	มี.ค. 64	-	นางพรพิมล สัมทอง นางสาวอมรรัตน์ ทองโชติ

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา 2563

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 237,200.- บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. ร้อยละ 85 ของนักเรียน โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย	สังเกตพฤติกรรม บันทึก พฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม
2. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง กับกิจกรรม	ศึกษาความพึงพอใจ	แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนได้รับการประเมินตามสภาพจริง มีขั้นตอนตรวจสอบและประเมินอย่างเป็นระบบ
2. ครูมีการใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับเป้าหมายและการจัดการเรียนการสอน
4. นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้เรียนนำไปใช้พัฒนาตนเอง
5. ชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น หรือร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง
6. ฝ่ายบริหารงานวิชาการมีอุปกรณ์เพียงพอกับการปฏิบัติงาน
7. บุคลากรครูและนักเรียน ร้อยละ 95 สามารถนำอุปกรณ์ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่าอยู่ในระดับดี

กิจกรรมที่ 14 ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนทุกระดับ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความประพฤติด้านคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมจิตสังคมจิตสำนึกและวัฒนธรรมอันดีของสังคม
2. เพื่อพัฒนานักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จำนวนร้อยละ 100 ได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมได้รับการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมจิตสังคมจิตสำนึกและวัฒนธรรมอันดีของสังคม

เชิงคุณภาพ

1. นักเรียนร้อยละ 85 ของผู้เรียนที่มีความประพฤติด้านคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมจิตสังคม จิตสำนึกและวัฒนธรรมอันดีของสังคม
2. นักเรียนร้อยละ 85 ของผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

วิธีดำเนินการ

รายการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน ระดมความคิดเห็น	18 พ.ค. 63	-	คณะครูและบุคลากร และนักเรียน
2. ออกคำสั่งปฏิบัติราชการ/ปฏิทิน กิจกรรม	20 พ.ค. 63	-	ฝ่ายบริหาร
3. ดำเนินการตามปฏิทินและคำสั่ง	ก.ค.63– ม.ค.64	113,620.-	คณะครูทุกคน
4. ประชุมย่อยเพื่อสำรวจปัญหา เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ	ทุกสิ้นเดือน	-	นางเตือนใจ ประเสริฐศรี และคณะ
5. สรุปผล ประเมินผล รายงานผล	มี.ค. 64	-	นางเตือนใจ ประเสริฐศรี และคณะ

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา 2563

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 113,620.- บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. ร้อยละ 85 ของนักเรียน โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย	สังเกตพฤติกรรม บันทึกพฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม
2. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม	ศึกษาความพึงพอใจ	แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยได้เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและได้รับการพัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมจิตสำนึกและวัฒนธรรมอันดีของสังคม

กิจกรรมที่ 15 ส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความประพฤติด้านคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมจิตสำนึกและวัฒนธรรมอันดีของสังคม
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์บ่งบอกอัตลักษณ์ผู้เรียนตามเกณฑ์
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อให้ผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จำนวนร้อยละ 100 ที่มีความประพฤติด้านคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมจิตสำนึกและวัฒนธรรมอันดีของสังคม

เชิงคุณภาพ

1. นักเรียนมีความประพฤติด้านคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมจิตสำนึกและวัฒนธรรมอันดีของสังคม
2. นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์บ่งบอกอัตลักษณ์ผู้เรียนตามเกณฑ์
3. นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

วิธีดำเนินการ

รายการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน ระดม ความคิดเห็น	18 พ.ค. 63	-	คณะครูและบุคลากร และนักเรียน
2. ออกคำสั่งปฏิบัติราชการ/ปฏิทิน กิจกรรม	20 พ.ค. 63	-	ฝ่ายบริหาร
3. ดำเนินการตามปฏิทินและคำสั่ง	ส.ค. 63- ก.พ. 64	34,786.-	คณะครูทุกคน
4. ประชุมย่อยเพื่อสำรวจปัญหา เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ	ทุกสิ้นเดือน	-	คณะครูทุกคน
5. สรุปผล ประเมินผล รายงานผล	มี.ค. 64	-	นางเตือนใจ ประเสริฐศรี น.ส.นารีรัตน์ ดิษฐลักษณะ

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา 2563

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 34,786.- บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. ร้อยละ 85 ของนักเรียน โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย	สังเกตพฤติกรรม บันทึก พฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม
2. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม	ศึกษาความพึงพอใจ	แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

คณะครูและนักเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม และมีความรู้ความเข้าใจ การปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

กิจกรรมที่ 16 YC (Youth Counselor) เพื่อนที่ปรึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมและอารมณ์ที่เป็นปัญหาต่อสังคม

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

นักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จำนวนร้อยละ 100 คนได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมและอารมณ์ที่เป็นปัญหาต่อสังคม

เชิงคุณภาพ

นักเรียนร้อยละ 98 ได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมและอารมณ์ที่เป็นปัญหาต่อสังคม

วิธีดำเนินการ

รายการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน ระดม ความคิดเห็น	18 พ.ค. 63	-	คณะครูและบุคลากร นักเรียน
2. ออกคำสั่งปฏิบัติราชการ/ปฏิทิน กิจกรรม	20 พ.ค. 63	-	ฝ่ายบริหาร
3. ดำเนินการตามปฏิทินและคำสั่ง	ก.ค.-ก.ย.63	7,500.-	คณะครูทุกคน
4. ประชุมย่อยเพื่อสำรวจปัญหา เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ	ทุกสิ้นเดือน	-	คณะครูทุกคน
5. สรุปผล ประเมินผล รายงานผล	มี.ค. 64	-	น.ส.วันวิสา ชีพเป็นสุข น.ส.พรอรุณ สืบแต่จ้อย

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา 2563

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 7,500.- บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. ร้อยละ 85 ของนักเรียน โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย	สังเกตพฤติกรรม บันทึก พฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม
2. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรม	ศึกษาความพึงพอใจ	แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง ในโรงเรียน
2. นักเรียนให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมที่ 17 การบริหารจัดการรับมือโควิด-19 ในโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่ ครู บุคลากรและนักเรียนเกี่ยวกับโรคและการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
2. เพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

เป้าหมาย

เชิงปริมาณ

1. มีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานยึดหลักธรรมาภิบาล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 4.5 ขึ้นไป
2. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและมีเครือข่ายความร่วมมือในการร่วมรับผิดชอบ ต่อผลการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ 4.5 ขึ้นไป

เชิงคุณภาพ

1. การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานยึดหลักธรรมาภิบาล มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก
2. ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและมีเครือข่ายความร่วมมือในการร่วมรับผิดชอบ ต่อผลการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก

วิธีดำเนินการ

รายการ/กิจกรรม	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมวางแผน ดำเนินกิจกรรม ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการ สถานศึกษา ระดมความคิดเห็น	18 พ.ค. 63	-	คณะครูและบุคลากร
2. ออกคำสั่งปฏิบัติราชการ/ปฏิทิน กิจกรรม	20 พ.ค. 63	-	ฝ่ายบริหาร
3. ดำเนินการตามปฏิทินและคำสั่ง	พ.ค.63-ก.พ. 64	205,200.-	คณะครูทุกคน
4. ประชุมย่อยเพื่อสำรวจปัญหา เพื่อปรับปรุงการดำเนินการ	ทุกสิ้นเดือน	-	คณะครูทุกคน
5. สรุปผล ประเมินผล รายงานผล	มี.ค. 64	-	นางสาวสาลินี เฟ็งอุตม

ระยะเวลาดำเนินการ

ปีการศึกษา 2563

งบประมาณ

งบประมาณ จำนวน 205,200.- บาท

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือ
1. ร้อยละ 85 ของนักเรียน โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย	สังเกตพฤติกรรม บันทึก พฤติกรรม	แบบสังเกตพฤติกรรม
2. ร้อยละความพึงพอใจของ ผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกิจกรรม	ศึกษาความพึงพอใจ	แบบประเมินความพึงพอใจ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครู บุคลากรและนักเรียนเกี่ยวกับโรคและการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
2. มีวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพียงพอต่อผู้รับบริการ

ตารางที่ 4 ระยะเวลาของการประเมินโครงการ

เดือน ปี ประเด็น	พ.ค. 63	มิ.ย. 63	ก.ค. 63	ส.ค. 63	ก.ย. 63	ต.ค. 63	พ.ย. 63	ธ.ค. 63	ม.ค. 64	ก.พ. 64	มี.ค. 64	เม.ย. 64
บริบท	←→											
ปัจจัยเบื้องต้น		←→										
กระบวนการ			←→									
ผลผลิต										←→		

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ทรงพล เจริญคำ (2563) ได้ศึกษารูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ 1) การบริหารงานของโรงเรียน 2) ผู้อำนวยการโรงเรียน 3) โครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน 4) นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม 5) ครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่วนสภาพความเป็นเลิศของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์ของสถาบันมาตรฐานและเทคโนโลยีแห่งชาติ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ส่วนรูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ 1) การบริหารงานของโรงเรียน 2) ผู้อำนวยการโรงเรียน 3) นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม โดยการตรวจสอบรูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร รูปแบบความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

ปิยพันธ์ ศิริรักษ์, ประจิตร มหาหิง, สัจฉาวัลย์ เพ็ญยุระ (2563) ได้ทำการศึกษา การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากและ

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดและด้านการนิเทศการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่และจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีความเห็นไม่แตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน คือ 1) ควรปรับปรุงหลักสูตร โดยใช้วงจรการบริหารแบบมีคุณภาพ PDCA 2) ควรเน้นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเองผ่านกระบวนการสอนแบบ Active Learning 3) ควรมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และมีความหลากหลายให้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตร และนำผลที่ได้พัฒนากระบวนการสอนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น 4) ควรมีการประชุมวางแผนนิเทศการสอนแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และพัฒนากระบวนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปรีดา ดาวเรือง (2561) ได้ศึกษากลยุทธ์การจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด โดยหมวดที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ หมวดผลลัพธ์และหมวดการนำองค์กร รองลงมาคือ หมวดการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และหมวดที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ หมวดการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้และหมวดการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ 2) กลยุทธ์การจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ 1) กลยุทธ์การวางแผน 2) กลยุทธ์การจัดการองค์กร 3) กลยุทธ์การนำ และ 4) กลยุทธ์การกำกับ ติดตาม และ 19 กลยุทธ์ย่อย 3) กลยุทธ์การจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อร่าม วัฒนนะ (2561) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) คุณภาพครู 3) การวางแผนกลยุทธ์ 4) เครือข่ายความร่วมมือ

5) คุณภาพนักเรียน 6) การบริหารจัดการ 7) การพัฒนาบุคลากร รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหาประกอบด้วย องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และ กระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ส่วนที่ 3 เจาะใจความสำเร็จ การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความถูกต้อง 2) ด้านความเหมาะสม 3) ด้านความเป็นไปได้ และ 4) ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

อมลรดา พุทธิพันธ์ (2561) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัย พบว่า

1. รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการ 2) ภารกิจและขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียน 3) กระบวนการบริหารงานวิชาการ 4) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR พบว่า องค์ประกอบทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสม ทุกตัวบ่งชี้ (ค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป, ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐานไม่เกิน 1.50) องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 19 องค์ประกอบหลัก และ 114 ตัวบ่งชี้ ผู้บริหารสถานศึกษา และหรือหัวหน้างานวิชาการ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสมทั้งหมดอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

3. คู่มือการปฏิบัติงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานวิชาการมีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับมากที่สุด

สันวิษ แก้วมี (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในทศวรรษหน้า ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีดังนี้ 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและบริหารโดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ มีการจัดการเรียน

การสอนในวิชาสามัญควบคุมศาสนา มีมาตรฐานและเกณฑ์การวัดในด้านการเรียนการสอนและการประเมินผล และมุ่งเน้นการจัดการความรู้โดยปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ มีการคัดเลือกบุคลากรตามความรู้ความสามารถตรงตามสายงาน และมีการออกแบบระบบการปฏิบัติงานให้กับครูและบุคลากร โดยสภาพปัญหาของการบริหารสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา พบว่าการบริหารโรงเรียนมีลักษณะเครือข่าย ขาดความเด็ดขาดในการตัดสินใจ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ขาดการกำกับ ติดตาม ประเมินผล ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผล ไม่สามารถนำข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ ขาดแคลนครูผู้สอนที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้าน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสามัญยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายของโรงเรียน องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นลูกค้า 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ และ 7) ผลลัพธ์ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า Chi-square = 52.47, p-value = 0.006, GFI=0.99, AGFI=0.96 และ RMSEA=0.02 การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในทศวรรษหน้า พบว่าภาพรวมมี 7 ด้าน 51 แนวโน้มโดยแยกเป็นรายด้าน ดังนี้ 1) การนำองค์กร มี 13 แนวโน้ม 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ มี 8 แนวโน้ม 3) การมุ่งเน้นลูกค้า มี 5 แนวโน้ม 4) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ มี 8 แนวโน้ม 5) การมุ่งเน้นบุคลากร มี 7 แนวโน้ม 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ มี 4 แนวโน้ม และ 7) ด้านผลลัพธ์ มี 6 แนวโน้ม

ณัฐนันท์ มั่นตะพงค์ (2561) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามหลักพุทธธรรม สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ตามหลักพุทธธรรมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา คือ ผู้บริหารมีทักษะการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย การวางแผนค่อนข้างน้อย ผู้บริหารกับบุคลากรมีความเข้าใจไม่ตรงกัน ในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ทำให้การประเมินผลการปฏิบัติงานไม่ครบถ้วนตามแผนการปฏิบัติงาน และสถานศึกษามีงบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหาร 2) การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ตามหลักพุทธธรรม สำหรับสถานศึกษาสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้รู้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ และ 3) บริบท ส่วนที่ 2 ตัวแบบ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) องค์ประกอบการบริหาร 2) วิธีการบริหาร 3) ขอบข่ายการบริหาร 4 ฝาย และ 4) หลักพุทธธรรม ส่วนที่ 3 การนำรูปแบบไปใช้ ประกอบด้วย ดังนี้ 1) การเตรียมการ 2) การดำเนินการ 3) การประเมินผล ส่วนที่ 4 เงื่อนไขการนำไปใช้ ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการเชิงรุก 2) การสร้างความรู้สึกร่วมกัน 3) การบริหารคนเก่งให้องค์กร 3) การตรวจสอบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ตามหลักพุทธธรรม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความเป็นประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเหมาะสม ตามลำดับ

สมภาพร ลีภัยรัตน์ (2560) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษาได้ 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การพัฒนาบุคลากร 3) การสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา 4) การสร้างทีมงานในการพัฒนานักเรียน 5) การควบคุมคุณภาพ 6) คุณภาพนักเรียน 7) การนำนโยบายคุณภาพสู่การปฏิบัติ และ 8) การบริหารจัดการ 2) รูปแบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย 3 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหาประกอบด้วยองค์ประกอบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล และ กระบวนการบริหารคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับประถมศึกษา มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

สุรียา หัวหาญ, ธัชชัย จิตรนนท์, วิพล สารบรรณ (2559) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย คือ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และ 2) เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่า องค์ประกอบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้บริหาร 2) ครู 3) นักเรียน 4) แหล่งเรียนรู้ 5) การบริหารจัดการ 6) เครือข่ายร่วมพัฒนา 7) การพัฒนาระบบสารสนเทศ โดยรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบสำคัญ ซึ่งมีความเหมาะสม ถูกต้อง เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

พระวิเชียร ศรีหาบุตร (2557) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยในสังคมนาคต ผลการวิจัยพบว่า

ตอนที่ 1 สำรวจความต้องการของบุคลากรที่เป็นอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา จำนวน 100 คน รูป/คน ใน 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 สภาพที่เป็นอยู่ในการพัฒนาหลักสูตร ด้านที่ 2 การตรวจสอบและควบคุมคุณภาพ ด้านที่ 3 ด้านความร่วมมือส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านที่ 4 ความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งด้านที่ 1,2 และ 3 อยู่ในระดับน้อยที่สุด และระดับปานกลาง ส่วนด้านที่ 4 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านความคาดหวังต่อการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยรวมทั้ง 3 ด้าน ค่า PNI Modified พบว่า ด้านการตรวจสอบและการควบคุมคุณภาพมีความแตกต่างกันมาก มีค่าเท่ากับ 0.42 รองลงมาคือ ด้านความร่วมมือส่งเสริมการเรียนรู้มีความแตกต่างกันมีค่าเท่ากับ 0.42

งานวิจัยต่างประเทศ

Sergiovani (1991) ได้ทำการศึกษาสถานศึกษาที่มีประสิทธิผล พบว่า มี 9 องค์ประกอบ คือนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีแผนงานวิชาการที่ดี จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน มีบรรยากาศสถานศึกษาในทางบวก ใช้ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม

Pierce (1991) ได้ศึกษาลักษณะการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ พบว่า

1. การให้ความเคารพกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม
2. การพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่เน้นการสร้างครูที่ช่วยเหลือนักเรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม
3. หลักสูตรที่เน้นการบูรณาการ และพัฒนาได้มากกว่าทักษะพื้นฐาน
4. การส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความร่วมมือในการวางแผนกับครู
5. การมีส่วนร่วมในการดูแลนักเรียน ระหว่างครูและผู้ปกครอง

Sammons, Hillman and Mortimore (1995) ได้ศึกษาการพัฒนาองค์ประกอบที่ส่งผลถึงความสำเร็จหรือความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน พบว่า มี 11 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ประกอบด้วย

1.1 มีความมั่นคงและชัดเจนของวัตถุประสงค์ขององค์กร และการบริหารเชิงรุก สร้างทีมงานบริหารของโรงเรียน

1.2 การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการหลักสูตร การตัดสินใจ การใช้นโยบายต่าง ๆ

1.3 สร้างครูให้เป็นผู้นำทางวิชาการ

2. การมีวิสัยทัศน์ และเป้าหมายร่วมกัน ประกอบด้วย

2.1 การมีเอกภาพของเป้าหมายโรงเรียน

2.2 การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อความก้าวหน้าของนักเรียน

2.3 การให้ความเคารพในสถาบัน

3. มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้แก่

3.1 มีสภาพแวดล้อมที่เป็นระบบ ระเบียบ

3.2 มีสภาพแวดล้อมที่ดึงดูดความน่าสนใจต่อการเรียนการสอน

4. การเรียนการสอนที่เข้มข้น ได้แก่

4.1 การใช้เวลาที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนและการบริหาร

4.2 การเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ

5. มีแผนการเรียนการสอนที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน ได้แก่

5.1 ความมีประสิทธิภาพของแผนการสอน ในการเตรียมการสอน

5.2 การมีจุดประสงค์ที่ชัดเจนของแผนการสอน

5.3 บทเรียนที่เหมาะสมกับนักเรียน

5.4 การใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย

6. มีความคาดหวังต่อโรงเรียนและนักเรียนในระดับสูง

6.1 ครูและนักเรียนมีความคาดหวังในระดับสูงร่วมกันทั่วทั้งโรงเรียน

6.2 มีการสื่อสารและเสริมแรงเพื่อให้คาดหวังสู่ความเป็นจริง

6.3 มีการคิดการปฏิบัติที่ทำให้ไปสู่ความคาดหวัง

7. มีการเสริมแรงครู ประกอบด้วย

7.1 การให้ความเป็นธรรมในการให้รางวัลและการลงโทษ

7.2 การชี้แจงและให้ทราบผลการพัฒนาหรือการปรับปรุง

8. มีการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนและการพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน ได้แก่

- 8.1 มีการติดตามผลการเรียนของนักเรียน
- 8.2 มีการประเมินศักยภาพของโรงเรียน
- 9. นักเรียนมีความรับผิดชอบประกอบด้วย
 - 9.1 การสร้างความศรัทธาของครูให้มีแก่นักเรียน
 - 9.2 การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้นักเรียน
 - 9.3 การควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน
- 10. มีความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง ได้แก่ การให้ความร่วมมือที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียน
- 11. เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ การพัฒนาบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนให้มีการเรียนรู้และรับผิดชอบโรงเรียนได้เอง เพื่อสร้างทีมงานในการพัฒนาโรงเรียน

Scribner (1999) ได้ศึกษาลักษณะของการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล พบว่า มี 4 ลักษณะดังต่อไปนี้

- 1. การสร้างสังคมที่เอื้ออำนวยต่อความสำเร็จของโรงเรียน
- 2. การสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและชุมชนใกล้เคียง
- 3. การสร้างวัฒนธรรมที่ห่วงใยต่อนักเรียนทางการเรียนการสอน
- 4. การสร้างระบบประเมินผลที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล

Gordon and Ross-Gordon (2001) ได้ศึกษาคุณลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิผลหรือโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหารงาน มี 12 ประการคือ

- 1. ผู้บริหารที่มีความหลากหลายของภาวะผู้นำของครูด้วยการสร้างระบบการประเมินผลที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 2. การตระหนักถึงสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของโรงเรียน
- 3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
- 4. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน และปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์อย่างต่อเนื่อง
- 5. การได้รับการสนับสนุนจากทั้งภายนอกและภายในเรื่องเวลาเรียน การจัดกิจกรรมด้านวิชาการและคุณธรรมจริยธรรม
- 6. การเน้นที่การเรียนการสอน
- 7. การพัฒนาที่ต่อเนื่อง เช่น การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียน

8. การมีแผนการสอนที่ดี
9. ครูมีความร่วมมือกัน
10. การมีการศึกษาวิจัยเพื่อหาข้อมูลในการสร้างรูปแบบของโรงเรียน
11. การมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการพัฒนา ปรับปรุงโรงเรียน
12. การใช้วิธีการหลากหลายเพื่อพัฒนาปรับปรุงโรงเรียน

Ka-ho Mok (2003) ได้ทำการศึกษา “Decentralization and Marketization of education in Singapore: A case study of the school excellence model” โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อตรวจสอบและศึกษาปรัชญารวมถึงหลักการของรูปแบบความเป็นเลิศของสถานศึกษาในประเทศสิงคโปร์ เนื่องจากรัฐบาลสิงคโปร์เปิดโอกาสให้สถานศึกษาได้พัฒนาศักยภาพของตนอย่างเต็มที่โดยการเสนอนโยบายการกระจายอำนาจ เพราะหวังว่าสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความสามารถและมีความยืดหยุ่นในการพัฒนาจุดแข็งของตนเอง และเหมาะสมกับสภาพของแต่ละสถานศึกษาเป็นอย่างดี เป็นแนวทางหนึ่งที่รัฐบาลสนับสนุนให้การศึกษาอย่างมีคุณภาพ คือ การนำเสนอรูปแบบความเป็นเลิศสำหรับสถานศึกษา (School Excellence Model: SEM) เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและประเมินตนเอง SEM ประกอบด้วยสองกลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ กลุ่มสนับสนุนและกลุ่มผลลัพธ์ โดยกลุ่มสนับสนุนเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจว่าผลลัพธ์จะเกิดขึ้นได้อย่างไร ในขณะที่กลุ่มผลลัพธ์เป็นผลที่สถานศึกษาได้รับกลุ่มสนับสนุนมุ่งหวังว่า ผู้นำของสถานศึกษาใช้ภาวะผู้นำอย่างไร ในการกำหนดคุณค่าและการมุ่งเน้นการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศความรับผิดชอบต่อสังคม รวมไปถึงการกำหนดแผนกลยุทธ์ของแต่ละสถานศึกษาโดยการตรวจสอบทิศทางที่ชัดเจน โดยมุ่งเน้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การพัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อจะสนับสนุนการปฏิบัติงาน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติและการติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ นอกจากนี้ ทีมงานยังถูกตรวจสอบโดยการบริหารบุคคลซึ่งเป็นการทบทวนว่า สถานศึกษามีวิธีการพัฒนาและใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ในการผลักดันให้บุคลากรทำงานอย่างเต็มศักยภาพเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา การที่สถานศึกษาใช้ทรัพยากรทั้งภายในและนอกสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลในการสนับสนุนแผนกลยุทธ์การปฏิบัติตามกระบวนการต่าง ๆ เพื่อที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษา กระบวนการมุ่งเน้นผู้เรียน ผลลัพธ์การปฏิบัติงานและการบริหารเป็นหน้าที่ของอีกกลุ่มหนึ่ง ในการตรวจสอบว่าการออกแบบของสถานศึกษา การปฏิบัติการจัดการ การปรับปรุงกระบวนการหลักในภาพรวมของการจัดการศึกษา และการทำงานส่งผลต่อความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่ผู้เรียน รวมทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา

หรือไม่ นอกจากนี้ ยังรวมไปถึงผลลัพธ์ทางด้านบุคลากรที่บ่งบอกถึงความสำคัญของการอบรมพัฒนาขวัญ และกำลังใจสอดคล้องกับความต้องการของหุ้นส่วนและสังคมส่วนใหญ่ เป็นต้น

Fulstonschools (2003) ได้นำเสนอรูปแบบสำหรับความเป็นเลิศของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยในการบริหาร 6 องค์ประกอบ คือ 1) ภาวะผู้นำ ได้แก่ ความท้าทายของผู้นำ การสื่อสารคุณค่าและความเชื่อ การกำหนดทิศทางและการกำหนด วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน รวมทั้งการกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่สนับสนุนผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และตอบสนองความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การประชาสัมพันธ์ ด้านนวัตกรรมและการเรียนรู้จาก ประสบการณ์ที่ผ่านมา และความรับผิดชอบต่อสาธารณะ 2) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ การกำหนดความต้องการและความคาดหวังของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) การวางแผนกลยุทธ์ ได้แก่ การตรวจสอบความต้องการและความคาดหวังของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียความสามารถ และความต้องการของพนักงาน การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม การนิยาม วัตถุประสงค์ การวัดผลการปฏิบัติงาน เป้าหมาย และกลยุทธ์ การมุ่งไปในทิศทางเดียวกันของ แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา และฝ่ายต่าง ๆ ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรตามแผนกลยุทธ์ 4) การวางแผนการสนับสนุนการศึกษา ได้แก่ การวางแผนการปรับปรุงการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การขจัดโปรแกรมและการะบวนการ ที่ไร้ประสิทธิภาพ การตรวจสอบและการนำแบบอย่างที่ดีของสถานศึกษาต้นแบบมาเปรียบเทียบเพื่อ ปรับปรุงผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา 5) ทรัพยากรบุคคล ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากร การมอบอำนาจให้พนักงานได้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในระบบการปรับปรุงสถานศึกษา การมุ่งมั่นใน หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การพัฒนาบุคลากรการสนับสนุน การใช้รางวัลที่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ ของสถานศึกษา การสนับสนุนช่องทางการสื่อสาร ความร่วมมือและการแบ่งปันความรู้ระหว่างฝ่ายต่าง ๆ และสถานศึกษา รวมทั้งการกำหนดระดับความพึงพอใจของพนักงานและ 6) ผลการปฏิบัติงาน ได้แก่ ผลงานที่สอดคล้องหรือเหนือกว่าเป้าหมายที่วางไว้ ผลงานที่สอดคล้องหรือเหนือกว่าสถานศึกษาต้นแบบ และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับองค์กรอื่นได้